

VÝROČNÍ
ZPRÁVA
2000

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA

CM

R

E

P

U

B

L

I

K

A

OBSAH

OBSAH

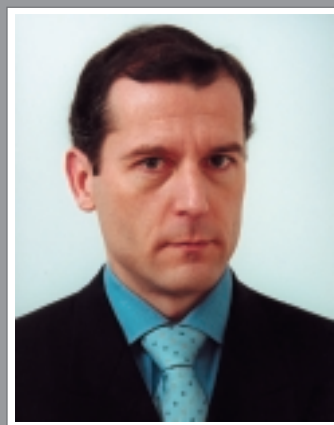
PAMĚTNÍ STŘÍBRNÁ MINCE VYDANÁ
k 650. výročí založení kláštera Na Slovanech - Emauzy
AUTOR: ak. soch. JIŘÍ HARCUBA

ÚVODNÍ SLOVO GUVERNÉRA	1
I. ŘÍZENÍ A ORGANIZACE	5
I.1 BANKOVNÍ RADA	7
I.2 ORGANIZACE	10
PŘÍLOHA: ORGANIZAČNÍ SCHÉMA	11
II. ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ	15
PŘÍLOHA: BILANCE ČNB, ÚČETNÍ ZÁVĚRKA A ZPRÁVA AUDITORA	23
III. ČNB V PROCESU PŘÍPRAVY ČR NA ZAČLENĚNÍ DO EU A JEJÍ VZTAHY K MEZINÁRODNÍM FINANČNÍM INSTITUCÍM	27
III.1 INTEGRACE DO EU	29
III.2 VZTAHY K MEZINÁRODNÍM FINANČNÍM INSTITUCÍM	32
IV. MĚNOVÁ POLITIKA A MĚNOVÝ VÝVOJ	35
IV.1 SHRUTÍ	37
IV.2 VÝVOJ EKONOMIKY ČR	38
IV.3 PLATEBNÍ BILANCE	44
IV.4 VEŘEJNÉ FINANCE	45
IV.5 MĚNOVÝ VÝVOJ	46
IV.6 FINANČNÍ TRHY	47
IV.7 MĚNOVÁ POLITIKA	49
PŘÍLOHA: TABULKY	51
V. OPERACE ČNB NA VOLNÉM TRHU A SPRÁVA DEVIZOVÝCH REZERV	55
VI. BANKOVNÍ SEKTOR A BANKOVNÍ DOHLED	61
VI.1 BANKOVNÍ SEKTOR	63
VI.2 ČINNOST BANKOVNÍHO DOHLEDU	66
PŘÍLOHA: TABULKY	70
VII. PENĚŽNÍ OBĚH, BANKOVKY A MINCE, SPRÁVA ZÁSOB ZLATA	71
VIII. PLATEBNÍ STYK	77
IX. POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č.106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM	83
X. DEVIZOVĚ LICENČNÍ ČINNOST	87
KALENDÁRIUM	90

ÚVODNÍ SLOVO GUVERNÉRA

ÚVODNÍ SLOVO GUVERNÉRA

Doc. Ing. ZDENĚK TŮMA, CSc.
Guvernér

Rok 2000 přinesl zřetelný obrat ve vývoji české ekonomiky. Došlo k oživení hospodářského růstu – většímu, než se původně očekávalo – a k příznivému vývoji i v dalších oblastech. Reálné mzdy rostly poměrně rychle a přitom úměrně produktivitě, snížila se nezaměstnanost a mohutný příliv zahraničního kapitálu vytvářel nadějně podmínky pro další rozvoj a pro definitivní překonání negativního dědictví minulé éry. Vládní exekutiva a Parlament zintenzívnily proces přijímání zákonných úprav, které nás přibližují evropskému právu. I proto hodnocení České republiky ze strany orgánů EU a zahraničních analytiků vyznívalo pozitivněji než dříve. Rád bych také připomenul velmi dobrý dojem, který zanechala výroční zasedání MMF a skupin Světové banky v Praze.

Za svůj hlavní příspěvek k celkově lepšímu vývoji české ekonomiky v roce 2000 považuje Česká národní banka udržení nízké a stabilní inflace. Podařilo se tlumit nepříznivé vlivy vnějšího prostředí, udržet příznivá inflační očekávání a především se prokázalo, že hospodářské oživení a udržitelný růst jsou slučitelné s nízkou inflací. Politika ČNB se mohla opírat o výsledky předchozího procesu snižování inflace a udržet po celý rok neměnné úrokové sazby, nastavené ještě ve fázi hospodářské recese. Kurz koruny vůči euru byl po celý rok velmi stabilní, s mírným sklonem k apreciaci; jeho větší kolísání ve vztahu k dolaru pak bylo odrazem obdobného vývoje společně evropské měny.

Samozřejmě nelze nevidět i některé problémy hospodářského vývoje. Ekonomika musela čelit prudkému růstu cen energetických surovin a souvisejícímu zhoršení obchodní bilance. Vývoj v oblasti veřejných financí přináší – i přes značné privatizační příjmy – vznik dalších závazků. Strukturální přestavba segmentů ekonomiky nespojených s přílivem zahraničního kapitálu postupovala pomalu; v některých regionech pak vyvolávala tíživou sociální situaci obyvatelstva. Důslednější regulace, kontrola a dohled obnažovaly důsledky dřívějšího podceňování institucionálního rámce ekonomické transformace, nezodpovědného podnikání a někdy i kriminálních praktik v podnicích a bankách.

Výrazně se to projevilo v událostech spojených s Investiční a Poštovní bankou. Management a akcionáři tohoto ústavu dopustili, aby se během poměrně krátké doby dostal do beznadějněho stavu. Nekvalitními úvěry a ztrátovými obchody byly ohroženy třísetmiliardové vklady, hrozilo zmrazení pohybu peněz na statisících kont firem a občanů, a tím i ochromení velké části ekonomiky. Čím déle přináší čas nové poznatky o skutečném stavu tehdejší IPB, tím víc nás to upevňuje v přesvědčení, že zavedení nucené správy a rychlý prodej byly sice nákladným, ale nevyhnutelným a v dané situaci nakonec nejlevnějším řešením. Znamenalo dokončení ozdravného procesu v bankovním sektoru, který vstupuje do nové etapy svého vývoje ve výrazně lepším stavu, než tomu bylo kdykoli v nedávné minulosti.

Z pohledu hospodaření České národní banky skončil rok 2000 ziskem 2,5 mld. Kč. Jde především o důsledek vývoje úrokových sazeb na finančních trzích, které příznivě ovlivnily výnosy z deponovaných devizových rezerv. Tyto prostředky budou použity především k úhradě ztrát vytvořených v minulosti – zejména v roce 1998 – v souvislosti s tehdejší apreciací kurzu koruny.

Přes zřetelné úspěchy při naplňování svého základního poslání se ČNB v loňském roce stala objektem častých kritik, politických sporů a diskusí. Doprovázely proces schvalování legislativních změn jejího postavení a posléze restrukturalizaci

bankovní rady. Věřím, že kontroverzní ustanovení novely zákona budou brzy opravena a že také již opadly emoce, vyvolané při jmenování guvernéra, viceguvernéra a nových členů bankovní rady. Jde jen o to si uvědomit, že opakující se, často umělé vnášení neklidu do dění okolo centrální měnové instituce škodí nejen kvalitě její profesionální práce, ale především České republice samotné. Současnou korektní spolupráci a stabilnější poměry považuji za dobrý výchozí předpoklad pro dosažení dlouhodobého strategického cíle České národní banky, a to jak udržení cenové stability, tak zapojení ČNB do Evropského systému centrálních bank v souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie.

Doc. Ing. ZDENĚK TŮMA, CSc.
Guvernér

I. ŘÍZENÍ A ORGANIZACE

I. ŘÍZENÍ A ORGANIZACE

doc. Dr. Ing. JAN FRAIT
vrchní ředitel ČNB

Ing. PAVEL ŠTĚPÁNEK, CSC.
vrchní ředitel ČNB

Ing. OLDŘICH DĚDEK, CSC.
viceguvernér ČNB

Ing. MICHAELA ERBENOVÁ, Ph.D.
vrchní ředitelka ČNB

Doc. Ing. ZDENĚK TŮMA, CSC.
guvernér ČNB

Ing. PAVEL RACOCHA, MIA.
vrchní ředitel ČNB

RNDr. LUDĚK NIEDERMAYER
vrchní ředitel ČNB

I. 1 BANKOVNÍ RADA

Zásadní změnou ve vrcholovém řízení banky bylo odstoupení guvernéra ČNB doc. Ing. J. Tošovského a vrchního ředitele Ing. M. Hrnčíře, DrSc. k 30. listopadu 2000. S účinností od 1. prosince 2000 jmenoval prezident České republiky guvernérem ČNB doc. Ing. Z. Tůmu, CSc. a viceguvernérem RNDr. L. Niedermayera a novými členy bankovní rady ČNB vrchní ředitelku Ing. M. Erbenovou, Ph.D. a vrchního ředitele doc. Dr. Ing. J. Fraita. Tyto personální změny se promítly i do změn v kompetencích členů bankovní rady.

Po provedených personálních změnách má bankovní rada ČNB následující složení:

GUVERNÉR: *doc. Ing. Zdeněk Tůma, CSc.*
VICEGUVERNÉR: *Ing. Oldřich Dědek, CSc.*
VICEGUVERNÉR: *RNDr. Luděk Niedermayer*
VRCHNÍ ŘEDITELKA: *Ing. Michaela Erbenová, Ph.D.*
VRCHNÍ ŘEDITEL: *doc. Dr. Ing. Jan Frait*
VRCHNÍ ŘEDITEL: *Ing. Pavel Racoča, MIA*
VRCHNÍ ŘEDITEL: *Ing. Pavel Štěpánek, CSc.*

7

GUVERNÉR ČNB DOC. ING. ZDENĚK TŮMA, CSC.

Narozen 19. října 1960 v Českých Budějovicích. Vystudoval fakultu obchodní na Vysoké škole ekonomické v Praze. Po ukončení studia pracoval na VŠE a v roce 1986 nastoupil do Prognostického ústavu ČSAV jako vědecký aspirant. V letech 1993 – 95 byl poradcem ministra průmyslu a obchodu a od r. 1995 byl hlavním ekonomem Patria Finance, a.s. Od 1. června 1998 do svého nástupu do ČNB počátkem roku 1999 byl výkonným ředitelem Evropské banky pro obnovu a rozvoj, v jejímž představenstvu zastupoval Českou republiku, Slovensko, Maďarsko a Chorvatsko. Současně v letech 1990 – 1998 přednášel makroekonomii na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Je členem správní rady VŠE v Praze, Oborové rady CERGE Univerzity Karlovy, prezidentem České společnosti ekonomické a šéfredaktorem časopisu Finance a úvěr. Absolvoval zahraniční studijní pobyty ve Velké Británii (London School of Economics, University of Cambridge), Nizozemí (Tinbergen Institute) a USA (George Mason University). K problematice měnové politiky a makroekonomie publikuje v denním a odborném tisku. Od 13. února 1999 je členem bankovní rady a viceguvernérem České národní banky, od 1. prosince 2000 byl jmenován guvernérem ČNB.

VICEGUVERNÉR ČNB ING. OLDŘICH DĚDEK, CSC.

Narozen 26. listopadu 1953 v Chlumci nad Cidlinou. Vystudoval obor ekonomika zemědělství na Vysoké škole ekonomické v Praze. Po ukončení studia v roce 1978 nastoupil do Ekonomického ústavu ČSAV, kde působil jako vědecký pracovník se zaměřením na hospodářskou politiku. V roce 1992 nastoupil do SBČS jako náměstek ředitele Institutu ekonomie, od dubna 1996 zastával funkci poradce guvernéra ČNB. Působil jako člen vědecké rady Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, kde přednáší problematiku finančních trhů. V současné době je členem Správní rady Univerzity Karlovy v Praze. Je členem představenstva České společnosti ekonomické. Absolvoval zahraniční stáže a studijní pobyty ve Velké Británii (London School of Economics, University of Warwick) a USA (Mezinárodní měnový fond, Federal Reserve Bank of Kansas City). Přeložil MacMillanův slovník moderní ekonomie a je autorem Stručného anglicko-českého slovníku ekonomických termínů a zkratek. K problematice měnové a hospodářské politiky publikuje v denním a odborném tisku. Jako poradce předsedy vlády v první polovině roku 1998 stál v čele autorského týmu, který připravil doku-

ment Hospodářská strategie vstupu do Evropské unie: východiska a směry řešení. Od 13. února 1999 je členem bankovní rady a viceguvernérem České národní banky.

VICEGUVERNÉR ČNB RNDR. LUDĚK NIEDERMAYER

Narozen 13. března 1966 v Brně. V roce 1989 ukončil studium na UJEP Brno (nyní Masarykova Univerzita) obor Operační výzkum a teorie systémů a působil zde krátce v oblasti výzkumu teorie struktur. V roce 1991 nastoupil do Státní banky československé, kde absolvoval kurz z oblasti správy aktiv a pasiv, organizovaný Světovou bankou. Od ledna 1996 byl ředitelem odboru ČNB, do jehož kompetence patřila správa devizových rezerv a provádění operací na peněžním trhu. Zúčastnil se řady studijních pobytů a stáží u významných finančních institucí, věnovaných problematice kapitálového trhu (např. Swiss Bank Corporation, Salomon Brothers, Morgan Stanley), obchodování derivativů a řízení rizik (např. Bankers Trust, New York Institut of Finance, J.P.Morgan), měnové politice a postavení centrální banky (např. FED N.Y., IMF, BIS, Bank of England) a dalším otázkám. Na problematiku finančních trhů a jejich nástrojů, řízení rizik a obchodování derivativů se zaměřuje i jako účastník odborných konferencí, v přednáškách na odborných kurzech a ve své publikační činnosti. Od 27. února 1996 je členem bankovní rady ČNB a vrchním ředitelem ČNB, od 1. prosince 2000 byl jmenován viceguvernérem ČNB.

VRCHNÍ ŘEDITELKA ČNB ING. MICHAELA ERBENOVÁ, PH.D.

Narozena 24. srpna 1968 v Praze. Vystudovala obor Matematické metody v ekonomii na Moskevské státní univerzitě (1990) a postgraduální program (Ph.D.) v oboru ekonomie na CERGE (Center for Economic Research and Graduate Education) Univerzity Karlovy v Praze (1997). Během postgraduálních studií absolvovala studijní stáže na Tinbergen Institute, University of Amsterdam, Holandsko (1992) a na Princeton University, USA (1993) a výzkumnou stáž na Harvard Institute for International Development, Harvard University, USA (1995), kde pracovala jako výzkumná asistentka prof. Jeffrey Sachse. V letech 1994-1995 pracovala v Paříži jako konzultantka OECD v Direktorátu pro vzdělání, zaměstnanost, práci a sociální vztahy. Po krátké pedagogické praxi na CERGE UK pracovala jako poradkyně předsedy vlády ČR V. Klause (1996-1997) a vedoucí skupiny poradců ministra financí ČR I. Pilipa (1997-1998). Od listopadu 1998 zastávala různé manažerské funkce v Komerční bance, naposledy jako ředitelka divize Vztahy s investory. Od roku 1997 přednáší na Institutu ekonomických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy. Od 1. prosince 2000 byla jmenována členkou bankovní rady České národní banky.

VRCHNÍ ŘEDITEL ČNB DOC. DR. ING. JAN FRAIT

Narozen 28. listopadu 1965 ve Slavičíně. V roce 1988 absolvoval Ekonomickou fakultu VŠB-TU Ostrava, na které v roce 1995 ukončil doktorské studium. Současně získal ocenění Mladý ekonom roku udělované Českou společností ekonomickou. V roce 1998 se na fakultě habilitoval v oboru „Ekonomie“. Od roku 1990 působil na katedře ekonomie Ekonomické fakulty VŠB-TU; od května 1999 pak ve funkci proděkana pro vědu a výzkum. Od roku 1999 je členem vědecké rady této fakulty, od roku 2000 je rovněž členem vědecké rady VŠB-TU Ostrava.

Publikuje především v odborných časopisech. Je editorem časopisu Finance a úvěr a členem redakční rady časopisu Ekonomická revue. Je členem republikového představenstva a výkonného výboru České společnosti ekonomické a výkonným tajemní-

kem regionální pobočky ČSE v Ostravě. Dále je členem Centre for Euro-Asian Studies při University of Reading ve Velké Británii a jejím zástupcem pro Českou republiku.

Absolvoval studijní pobyty na Keele University v Británii (1992), University of Reading v Británii (1996), J. M. Liverpool University (1997, 1998 a 2000) a stáž u GOTA Bank ve Švédsku (1991). Od 1. prosince 2000 byl jmenován členem bankovní rady České národní banky.

VRCHNÍ ŘEDITEL ČNB ING. PAVEL RACOCHA, MIA

Narozen 23. března 1962. Vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze, fakultu řízení a absolvoval osmnáctiměsíční studijní pobyt na Kolumbijské univerzitě v New Yorku. Ve druhé polovině osmdesátých let pracoval v bytovém družstevnictví. V roce 1991 nastoupil do SBČS, kde působil v oblasti bankovního dohledu postupně jako specialista, vedoucí oddělení a náměstek ředitele a od roku 1998 jako ředitel sekce bankovního dohledu ČNB. Absolvoval řadu stáží v USA, Německu, Francii, Japonsku a dalších zemích zaměřených na problematiku bankovníctví, řízení rizik a bankovního dohledu. V letech 1996 – 97 pracoval jako konzultant ve Světové bance ve Washingtonu v oblasti rozvoje finančního sektoru v rozvíjejících se ekonomikách. Je členem pracovní skupiny „Core Principles Liaison Group“ Basilejského výboru pro bankovní dohled při Bance pro mezinárodní platby v Basileji, která se zabývá rozvojem základních principů pro efektivní bankovní dohled. V roce 2000 byl předsedou skupiny sdružující instituce bankovního dohledu zemí střední a východní Evropy. Je členem řídicího výboru pro privatizaci bank, který je poradním orgánem ministra financí ČR. Přednáší na odborných seminářích a konferencích o bankovníctví v tuzemsku i v zahraničí. Od 13. února 1999 je členem bankovní rady a vrchním ředitelem ČNB.

VRCHNÍ ŘEDITEL ČNB ING. PAVEL ŠTĚPÁNEK, CSC.

Narozen 5. září 1956 v Praze. Vystudoval obor finance na Vysoké škole ekonomické v Praze. Po ukončení studia v roce 1979 působil nejprve jako asistent na VŠE, v roce 1981 nastoupil na Ministerstvo financí jako odborný referent. Působil zde postupně v různých funkcích ve Studijně-výzkumném centru, v oddělení veřejných financí, v odboru finanční politiky. V roce 1998 byl jmenován náměstkem ministra financí pro problematiku finanční politiky, mezinárodních vztahů, kapitálového trhu a privatizaci bank, ve druhé polovině roku pak přešel do funkce poradce generálního ředitele České spořitelny, a.s. Od 13. února 1999 je členem bankovní rady ČNB a vrchním ředitelem ČNB. V letech 1993 – 1998 byl členem prezidia Fondu národního majetku a krátce působil též v dozorčí radě Poštovní banky. Absolvoval zahraniční studijní pobyty při Mezinárodním měnovém fondu, zaměřené na problematiku daní a veřejných financí. Na téma finanční politiky přednáší na VŠE v Praze a rovněž publikuje v denním a odborném tisku.

I. 2 ORGANIZACE

V oblasti organizace se po restrukturalizaci provedené v předchozích dvou letech dílčími opatřeními dále racionalizovala organizační struktura.

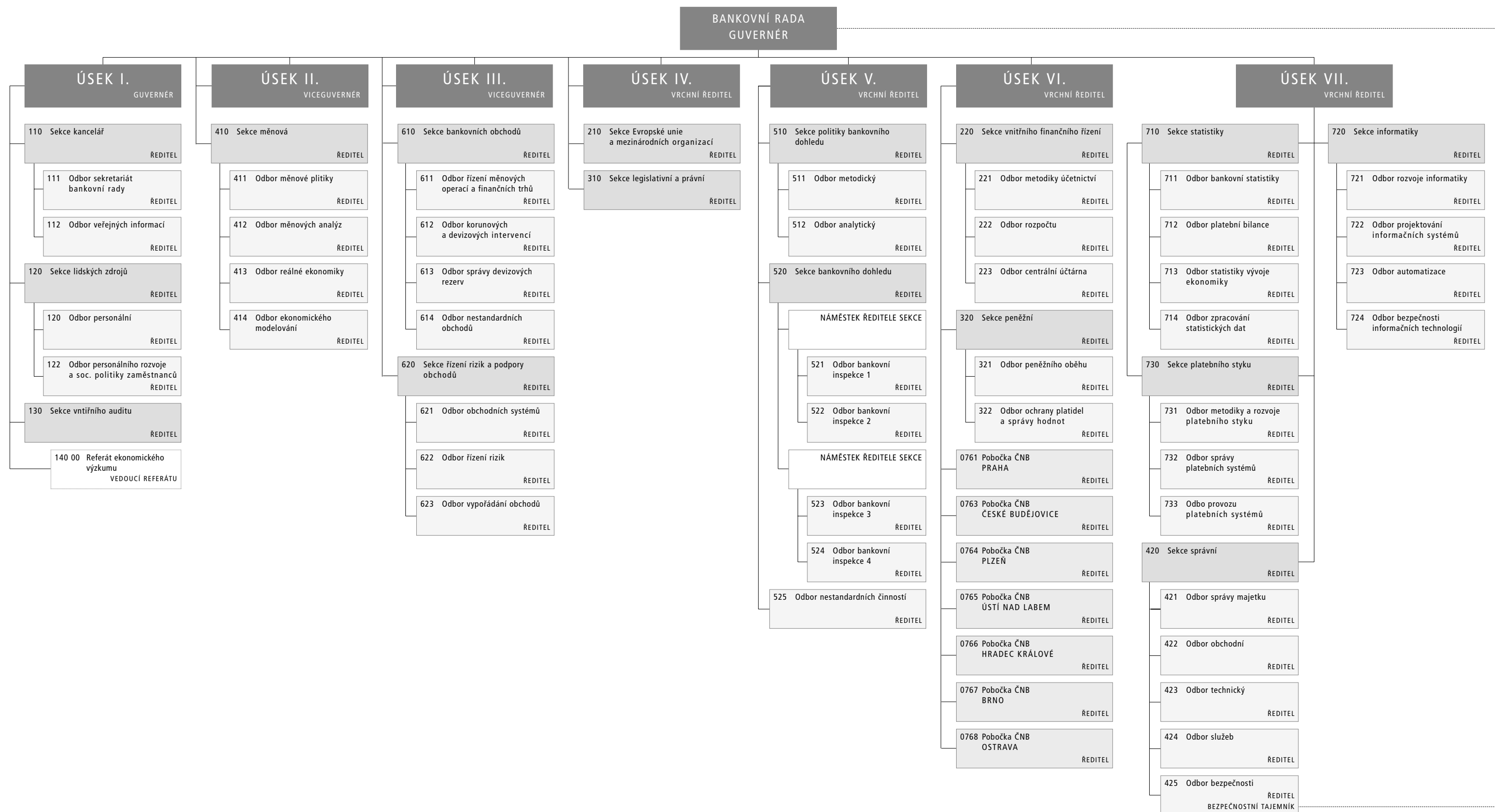
Organizační strukturu České národní banky tvoří ústředí se sídlem v Praze a pobočky se sídlem v Praze, Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě (dále jen „organizační jednotky“). Organizační jednotky se člení na organizační útvary, kterými jsou v ústředí úseky, sekce a odbory a v pobočkách odbory.

Základním článkem odborného řízení jsou v České národní bance sekce ústředí.

V roce 2000 došlo v Organizačním řádu ČNB k realizaci několika změn. Zásadní změna souvisela se jmenováním nových členů bankovní rady a potřebou rozdělit vrcholové kompetence členů bankovní rady při řízení jednotlivých úseků a poboček České národní banky. Dále bylo provedeno dílčí zpřesnění funkčních náplní činností sekcí, včetně dořešení některých kompetenčních otázek.

Významný vliv na změnu postavení ČNB přinesla novela zákona č. 6/1993 Sb. o ČNB. Byly jasněji vymezeny kompetence vztahující se k zajišťování zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, k vyřizování stížností, oznámení a petic občanů a právnických osob, které se dotýkají postupu a činností ČNB, a k zabezpečení činností vyplývajících pro ČNB ze zákona č. 349/1999 Sb. o veřejném ochránci práv.

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA ČNB

ZAMĚŘENÍ A ODPOVĚDNOST ORGANIZAČNÍCH ÚTVARŮ ÚSTŘEDÍ A Poboček České národní banky, vyplývající z organizačního řádu ČNB

ÚSTŘEDÍ

110 SEKCE KANCELÁŘ

Odpovídá za sekretariátní práce pro guvernéra, bankovní radu a jednotlivé členy bankovní rady včetně organizační a poradenské činnosti, za zahraniční a vnitřní protokol ČNB, za včasnou informovanost vedení ČNB o důležitých událostech a skutečnostech, za komunikaci ČNB s veřejností, zejména za kontakty se sdělovacími prostředky, a za komunikaci vůči vlastním zaměstnancům.

120 SEKCE LIDSKÝCH ZDROJŮ

Odpovídá za řízení lidských zdrojů, za pracovněprávní a mzdovou agendu včetně daně z příjmů ze závislé činnosti, za zpracování mezd a vedení stanovených evidencí ve mzdové oblasti, za profesionální a sociální rozvoj zaměstnanců a za koordinaci zpracování organizační struktury a Organizačního řádu ČNB a za řízení jejich změn.

130 SEKCE VNITŘNÍHO AUDITU

Odpovídá za vnitřní auditní činnosti a stanovení zásad kontrolní činnosti v ČNB. Zajišťuje provádění vnitřního auditu a kontroly v ČNB.

210 SEKCE EVROPSKÉ UNIE A MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍ

Odpovídá za celkovou koordinaci vztahu České republiky k Evropské unii a jejím institucím včetně procesu začleňování do evropských struktur, vztahů ČNB k mezinárodním ekonomickým a finančním institucím a zahraničním bankám a navrhuje koncepci těchto vztahů.

220 SEKCE VNITŘNÍHO FINANČNÍHO ŘÍZENÍ

Odpovídá za účetnictví ČNB, za rozpočet ČNB v souladu s § 47 zákona č. 442/2000 Sb., za controlling a za finanční vztahy ČNB ke státnímu rozpočtu.

310 SEKCE LEGISLATIVNÍ A PRÁVNÍ

Odpovídá v ČNB za oblast legislativy a práva, za soulad předpisů ČNB s ostatními právními předpisy a za postupnou harmonizaci legislativy ČNB s legislativou Evropské unie.

320 SEKCE PENĚŽNÍ

Odpovídá za přípravu vydávání nových bankovek a mincí, za řízení hotovostního peněžního oběhu, za správu zásob českých peněz, zlata, drahých kovů a pamětních stříbrných mincí a za ochranu české měny před paděláním.

410 SEKCE MĚNOVÁ

Odpovídá za zpracování návrhů měnové politiky, za komplexní analýzy a predikce měnového a ekonomického vývoje, za návrhy na koordinaci měnové politiky a hospodářské politiky vlády, za analýzy vývoje inflace a vztahu agregátní nabídky a poptávky v ekonomice a za analýzy a predikce makroekonomických jevů využíváním ekonomických modelů.

420 SEKCE SPRÁVNÍ

Odpovídá za realizaci všech hospodářsko-správních činností ČNB včetně bezpečnosti v ČNB.

510 SEKCE POLITIKY BANKOVNÍHO DOHLEDU

Odpovídá za stanovení regulačních pravidel rozvoje bankovního sektoru, za stanovení postupů pro výkon bankovního dohledu, za komplexní analýzy bankovního sektoru České republiky a centrální registr úvěrů v České republice.

520 SEKCE BANKOVNÍHO DOHLEDU

Odpovídá za komplexní výkon bankovního dohledu nad bankami a za realizaci politiky bankovního dohledu v České republice.

610 SEKCE BANKOVNÍCH OBCHODŮ

Odpovídá za implementaci měnové politiky a řízení operativního cíle měnové politiky, za intervenční operace ČNB na peněžním a devizovém trhu, za správu devizových rezerv ČNB, za zajišťování funkce agenta vlády České republiky při řízení vládního dluhu a za poskytování a správu úvěrů bankám a nestandardním klientům ČNB.

620 SEKCE ŘÍZENÍ RIZIK A PODPORY OBCHODŮ

Odpovídá za řízení rizik aktiv a pasiv ČNB, za rozvoj a správu informačních systémů bankovních obchodů a za komplexní vypořádání obchodů ČNB na tuzemských i zahraničních trzích.

710 SEKCE STATISTIKY

Odpovídá za sběr, přesné a komplexní zpracování dat statistiky měnové, bankovní a vývoje ekonomiky, za sestavování a vyhodnocování platební bilance a za věcnou správu a rozvoj systémů statistických dat.

720 SEKCE INFORMATIKY

Odpovídá za rozvoj informačních systémů, informačních technologií a komunikace v ČNB a za jejich bezpečnost a ochranu, s výjimkou systémů mezibankovního platebního styku, účetnictví a platebního styku, trhu krátkodobých dluhopisů, sběru a zpracování statistických dat bankovního informačního systému, informačního systému bankovních obchodů a bezdrátových telekomunikačních prostředků pro nedatovou komunikaci. Odpovídá za koordinaci a integraci řízení projektů rozvoje informačních systémů a informačních technologií v ČNB.

730 SEKCE PATEBNÍHO STYKU

Odpovídá za řízení bezhotovostního platebního styku, za rozvoj a provozování automatizovaného systému účetnictví a platebního styku ČNB („ABO 2“), systému mezibankovního zúčtování („clearing“); za koncepci, metodiku, rozvoj a provoz systému Trhu krátkodobých dluhopisů („TKD“).

POBOČKY

Odpovídají za správu zásob peněz, vedení účtů státního rozpočtu a ostatních klientů pobočky, za provádění platebního styku, za finanční účetnictví pobočky, za výkon devizové kontroly a zpracování devizové statistiky v regionu, za provádění konjunkturálních šetření, za výkon pracovněprávní a sociální agendy a za realizaci hospodářsko-správních činností v pobočce.

II. ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ

II. ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ

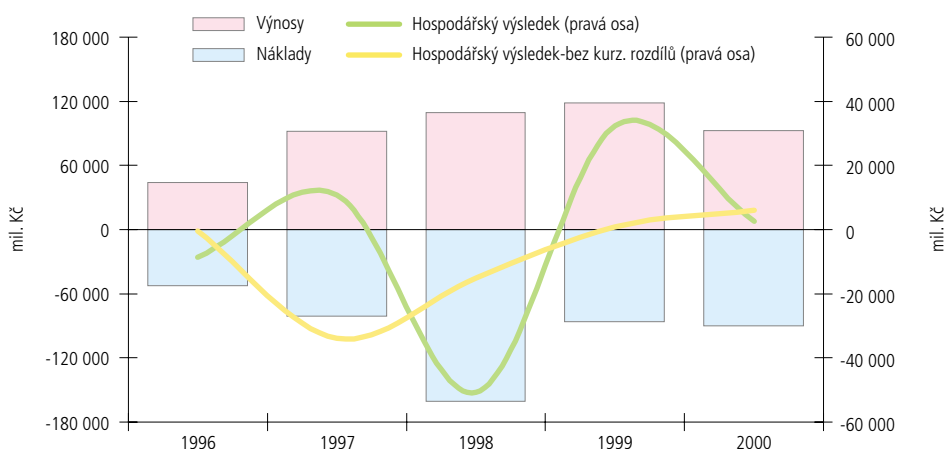
PAMĚTNÍ STŘÍBRNÁ MINCE VYDANÁ
ke 200. výročí narození Jean-Baptista
Gasparda Deburaua

AUTOR: ak. soch. JIŘÍ HARCUBA

Hospodářský výsledek ČNB za rok 2000 skončil ziskem ve výši 2 524 mil. Kč, přičemž výnosy dosáhly úrovně 92 394 mil. Kč a náklady 89 870 mil. Kč. Celkově lze konstatovat, že výsledek hospodaření za rok 2000 byl ovlivněn především výsledky dosaženými v oblasti správy devizových rezerv. Oproti předchozím rokům se v důsledku příznivého vývoje na zahraničních trzích výrazně zvýšila výnosnost devizových aktiv ČNB, což umožnilo pokrýt veškeré sterilizační náklady, kurzové ztráty a provozní náklady banky.

Vývoj hospodářského výsledku ČNB v letech 1996 až 2000 znázorňuje následující graf.

GRAF II.1 VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉHO VÝSLEDKU ČNB V LETECH 1996 - 2000

Čisté výnosy ze správy devizových rezerv dosáhly celkové kladné výše 22 340 mil. Kč (bez zahrnutí opravných položek na cizoměnové cenné papíry, které dosáhly 1 755 mil. Kč), což je oproti roku 1999 nárůst o 7 mld. Kč. Dosažený objem ovlivnila zejména výnosovost devizových rezerv. Vážený průměrný výnos devizových portfolií činil 5,07 % p.a., což je oproti roku 1999 nárůst o 2,07 procentního bodu, umožněný vývojem na světových trzích. Devizové rezervy ČNB vyjádřené v USD vrostly z 12,9 mld. USD na konci roku 1999 na stav 13,1 mld. USD na konci roku 2000.

Obdobně jako v roce 1999 využívaly tuzemské banky i v roce 2000 repo operace s poukázkami ČNB. Tímto typem obchodu je ovlivňována likvidita peněžního trhu. Vzhledem k systémovému přebytku likvidity v bankovním sektoru slouží v současné době repo tendry pouze k odčerpávání likvidity. Technická stránka realizace repo operace spočívá v tom, že ČNB přijímá od bank přebytečnou likviditu a zároveň jim předává jako kolaterál dohodnuté cenné papíry. Obě strany se zároveň zavazují, že po uplynutí doby splatnosti proběhne reverzní transakce, v níž ČNB jako dlužník vrátí věřitelské bance zapůjčenou jistinu zvýšenou o dohodnutý úrok a věřitelská banka vrátí ČNB poskytnutý kolaterál. Současně s repo tendrem využíval bankovní sektor i depozitní facilitu (zavedenou s platností od 1. 12. 1998). Komerčním bankám je tak umožněno automaticky uložit svou přebytečnou likviditu na konci dne do ČNB formou depozita za diskontní sazbu. Úrokové náklady na repo operace a depozitní facilitu zatížily hospodářský výsledek celkovým čistým objemem 13 991 mil. Kč.

V roce 2000 bylo průměrně formou repo operací sterilizováno 264 mld. Kč, což je v porovnání s rokem 1999 objem o cca 35 % vyšší (důvodem nárůstu objemu sterilizace bylo snížení sazby povinných minimálních rezerv a realizované intervenční operace ČNB na devizovém trhu). Celkové sterilizační náklady naopak poklesly, což souvisí s rozdílnou hladinou úrokových sazeb v roce 1999 a 2000. Limitní dvoutýdenní repo sazba zůstala po celý kalendářní rok 2000 zachována ve výši 5,25 % p.a. Pokud jde o další měnověpolitické nástroje, zůstala jejich výše zachována v úrovni z konce roku 1999 (diskontní sazba 5 % p.a., lombardní sazba 7,5 % p.a., PMR z primárních vkladů ve výši 2 %).

Celkové kurzové rozdíly dosáhly záporné výše 3 524 mil. Kč. V porovnání s předchozími roky se tak výrazně zmenšil jejich podíl na dosaženém hospodářském výsledku ČNB. Pohyb kurzů rezervních měn vůči koruně je při daném rozsahu devizových aktiv a pasív a režimu plovoucího kurzu velmi kolísavou složkou hospodářského výsledku banky. Při existující struktuře bilance ČNB, kdy devizová aktiva výrazně převyšují devizová pasíva (ČNB má otevřenou devizovou pozici) mohou pohyby kurzu v dalších letech významně ovlivňovat účetně vykázaný hospodářský výsledek ČNB.

V souvislosti s přípravou mezinárodní dohody uzavírající rozdělení majetku České a Slovenské Federativní Republiky a v návaznosti na usnesení vlády ČR ze dne 22. 11. 1999 postoupila ČNB v květnu 2000 pohledávky za Národní bankou Slovenska v nominální hodnotě 25 810 mil. Kč na Českou republiku, zastoupenou Ministerstvem financí ČR, za dohodnutou cenu 1 Kč. Převod pohledávek byl realizován na základě smlouvy o postoupení pohledávek. Ztráty vzniklé v této souvislosti byly pokryty rozpuštěním opravné položky, která byla za tímto účelem vytvořena ke konci roku 1999.

V návaznosti na usnesení vlády ČR ze dne 8. 11. 1999, ve kterém vláda ČR vyslovila souhlas s restrukturalizací některých transformačních institucí, ČNB prodala v červnu 2000 Konsolidační bance Praha, s.p.ú., svůj 100% podíl v České finanční, s.r.o., tj. 15 814 mil. Kč, za dohodnutou cenu 1 Kč (na základě smlouvy o převodu obchodního podílu obchodní společnosti uzavřené mezi ČNB a Konsolidační bankou Praha, s.p.ú.). ČNB se rovněž zavázala k úhradě všech ztrát České finanční, s.r.o., vyplývajících z konsolidačního programu a vykázaných k datu převodu obchodního podílu uzavřením dohody o úhradě nákladů na provozní činnost a ztrát z převzatých aktiv vzniklých v souvislosti s realizací konsolidačního programu.

Na pokrytí rizika ztrát vyplývajících z konsolidace bankovního sektoru rozhodla vláda České republiky o vydání záruky ve výši 22 500 mil. Kč. Záruka byla vydána 19. března 1997 a je poskytnuta na období 10 let.

Česká národní banka vydala neodvolatelnou záruku pro věřitele Investiční a Poštovní banky, a.s., za závazky vyplývající z vkladů přijatých Investiční a Poštovní bankou, a.s., a z dluhopisů vydaných touto bankou, včetně příslušných úroků, evidované v účetnictví Investiční a Poštovní banky, a.s., ke dni 16. června 2000. V souvislosti se snižováním jednotlivých vkladů dochází k postupnému snižování vydané záruky. Z tohoto důvodu byl závazek evidovaný v podrozvaze v závěru roku snižen na částku 54 200 mil. Kč, která odpovídá expertnímu odhadu výše záruky k ultimu provedenému Československou obchodní bankou, a.s.

Dále ČNB vydala dne 19. června 2000 Smlouvu a slib odškodnění, ve kterém se zavázala uhradit Československé obchodní bance, a.s., určité škody či odškodnit Československou obchodní banku, a.s., za určitá plnění spojená s převzetím Investiční

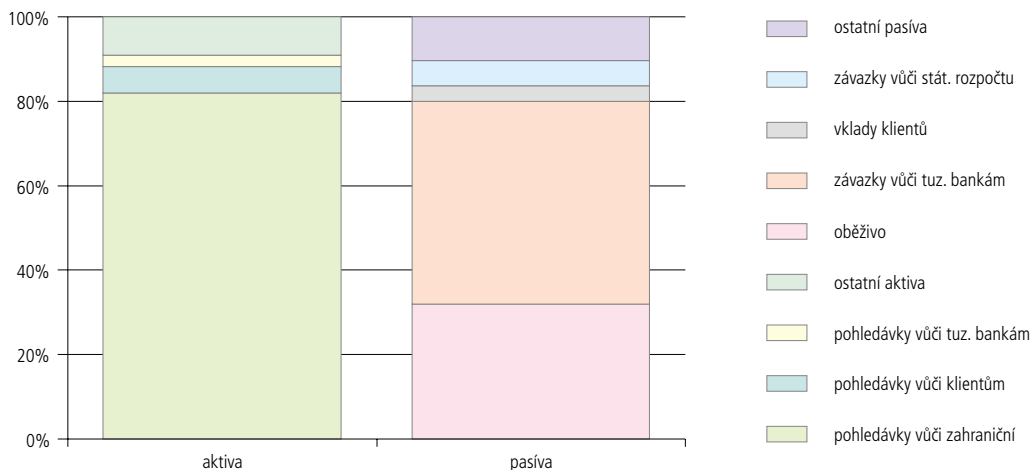
a Poštovní banky, a.s. V souvislosti s tím vláda České republiky vydala dne 23. června 2000 státní záruku, ve které se zaručila, že uhradí ČNB některé ze ztrát, které ČNB vzniknou v důsledku odškodnění Československé obchodní banky, a.s., na základě Smlouvy a slibu odškodnění. Státní záruka pokrývá pouze ty škody, které mohou ČNB vzniknout v důsledku odškodnění Československé obchodní banky, a.s., za škody vzniklé v souvislosti s veškerými závazky, které nebyly evidovány v účetních záznamech Investiční a Poštovní banky, a.s.

Československá obchodní banka, a.s., uvedla a vyčíslila k 31. prosinci 2000 jednotlivé případy, které potenciálně pokrývá Smlouva a slib odškodnění. Jelikož se jedná výlučně o případy, na které se vztahuje přijatá státní záruka, ČNB zaúčtovala do podrozvahy k 31. prosinci 2000 vydanou záruku a související přijatou záruku ve stejné výši (7 945 mil. Kč).

K 31. 12. 2000 měla ČNB vytvořeno celkem 39 591 mil. Kč rezerv a opravných položek, přičemž 12 597 mil. Kč připadalo na rezervy a 26 994 mil. Kč na opravné položky. Oproti konci roku 1999 činil čistý úbytek rezerv 21 005 mil. Kč a čistý úbytek opravných položek 28 258 mil. Kč. Úbytek rezerv a opravných položek souvisel především s převodem 100 % majetkového podílu ČNB (15,8 mld. Kč) ve společnosti Česká finanční, s.r.o., na Konsolidační banku Praha, s.p.ú., s účinností k 30. 6. 2000. Náklady, které ČNB realizovala v souvislosti s převodem majetkové účasti, byly kompenzovány rozpuštěním rezervy ve výši 21,8 mld. Kč. Dále byla v souvislosti s postoupením pohledávek za Národní bankou Slovenska z titulu dělení bilance bývalé Státní banky československé a dělení federálního oběživa na Českou republiku rozpuštěna opravná položka ve výši 25 810 mil. Kč.

Bilanční suma ČNB dosáhla k 31. 12. 2000 celkové výše cca 616 mld. Kč. Na straně pasív byly obdobně jako v roce 1999 rozhodujícími položkami závazky vůči tuzemským bankám a emise oběživa, které představovaly v souhrnu 80% podíl na celkovém objemu pasív. Na straně aktiv tvořily rozhodující podíl (ve výši cca 82 %) pohledávky vůči zahraničí (v převážné většině se jedná o devizové rezervy ČNB). Dosažený podíl vzrostl oproti konci roku 1999 o 5 %. Struktura jednotlivých aktiv a pasív a jejich podíl na celkovém bilančním objemu ČNB je zobrazen v níže uvedeném grafu.

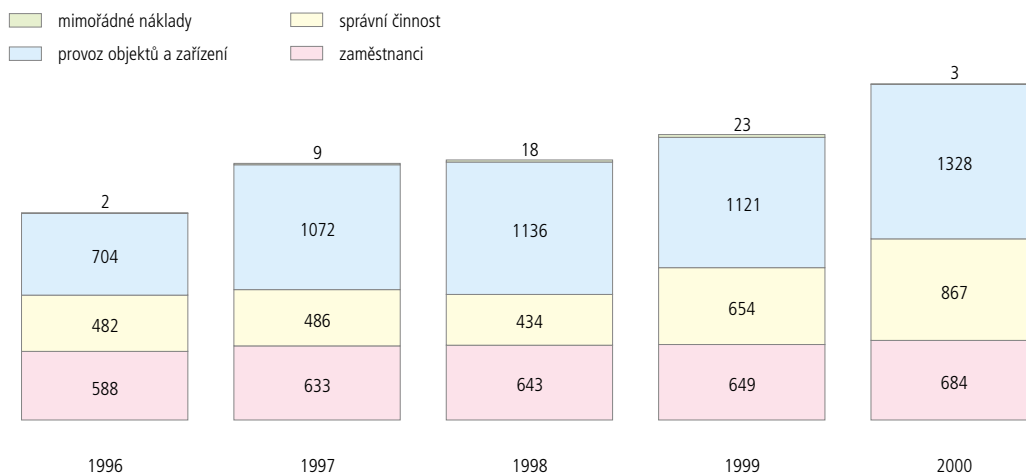
GRAF II.2 STRUKTURA BILANCE ČNB K 31. 12. 2000

V oblasti emise a správy oběživa dosáhlo saldo nákladů a výnosů ČNB záporné výše 274 mil. Kč, což je oproti roku 1999 o 62 mil. Kč méně. Převážná většina nákladů (297 mil. Kč) souvisela s pořízením bankovek a mincí. Na správu oběživa realizovanou pobočkami Komerční banky, a. s., bylo vynaloženo cca 5 mil. Kč. Výnosy pak souvisely především s prodejem zlatých mincí (20 mil. Kč) a numismatického materiálu (8 mil. Kč).

Hospodaření ČNB v oblasti provozní (po zahrnutí daně z přidané hodnoty a nákladů na spolufinancování výročních zasedání Světové banky a Mezinárodního měnového fondu) skončilo záporným saldem nákladů a výnosů ve výši 2 768 mil. Kč, přičemž meziroční zvýšení tohoto salda oproti roku 1999 představovalo 362 mil. Kč (tj. 15,0 %). Tento nárůst souvisel právě s konáním výročních zasedání Světové banky a Mezinárodního měnového fondu v Praze, což zatížilo náklady ČNB částkou 350 mil. Kč. Po vyloučení této mimořádné nákladové položky lze konstatovat, že provozní oblast jako celek se vyvíjela obdobně jako v předchozím roce. Odlišnosti se projeví pouze v objemu určitých nákladů, což bylo odrazem ukončení rekonstrukce budovy ústředí ČNB. Převedením majetku do používání se zvýšily odpisy, naproti tomu rediskrací zaměstnanců ústředí do původního objektu pokleslo placené nájmené. Provozní náklady v roce 2000 představovaly z celkových nákladů ČNB 3,2 %, dosažené výnosy z celkových výnosů banky pak tvořily 0,1 %. Z hlediska účelovosti vynaložených prostředků bylo například na zaměstnance vynaloženo 684 mil. Kč (v tom na mzdy včetně sociálního a zdravotního pojištění 666 mil. Kč a na náklady na vzdělávání 18 mil. Kč), dále na pronájem provozních budov cca 121 mil. Kč, na daň z přidané hodnoty 151 mil. Kč (daň z přidané hodnoty placená na vstupu se v roce 2000 promítla do nákladů, neboť ČNB nemohla vzhledem k objemu poskytovaných finančních činností uplatnit její odpočet) a na údržbu a servis výpočetní techniky 92 mil. Kč. Odpisy pak dosáhly objemu 975 mil. Kč. Provozní náklady dále zahrnovaly spotřebu paliv a energie, opravu a údržbu majetku, nakupované služby (posudky, expertizy, audit, podpora software apod.), telekomunikační poplatky, výkony spojů, cestovné, přepravné a spotřebu drobného majetku, kancelářských potřeb a tiskopisů. Mimořádné náklady v provozní oblasti dosáhly výše 3 mil. Kč. Výnosy v provozní oblasti (zejména přijaté pokuty a penále, tržby za prodaný materiál a hmotný majetek a přijaté nájmené) dosáhly celkově 114 mil. Kč.

GRAF II.3 PROVOZNÍ NÁKLADY V LETECH 1996 - 2000 (MIL. KČ)

V roce 2000 bylo na pořízení majetku čerpáno 745 mil. Kč, tj. o cca 68 % méně než v roce 1999. Toto snížení bylo způsobeno zejména závěrečnou fází rekonstrukce budov ústředí ČNB v Praze 1 a tomu odpovídajícímu platebnímu kalendáři. Z částky 745 mil. Kč bylo čerpáno 516 mil. Kč na pořízení hmotného majetku, 43 mil. Kč na pořízení materiálu na sklad a 186 mil. Kč na pořízení nehmotného majetku.

Nejvíce finančních prostředků z výdajů na pořízení hmotného majetku bylo vynaloženo do oblasti „Stavby, budovy, pozemky“, kde bylo profinancováno 283 mil. Kč. Rozhodující podíl z této částky směřoval do rekonstrukce budov ústředí ČNB. V roce 2000 byla rekonstrukce po stavební stránce dokončena. Stavební práce a dodávky i montáže technologií u všech stavebních objektů, provozních souborů i ostatních ucelených dodávek byly dokončeny v některých případech s vadami a nedodělky, které se postupně odstraňovaly. Kolaudační rozhodnutí pro poslední část rekonstruovaných prostor nabylo právní moci k 31. lednu 2000.

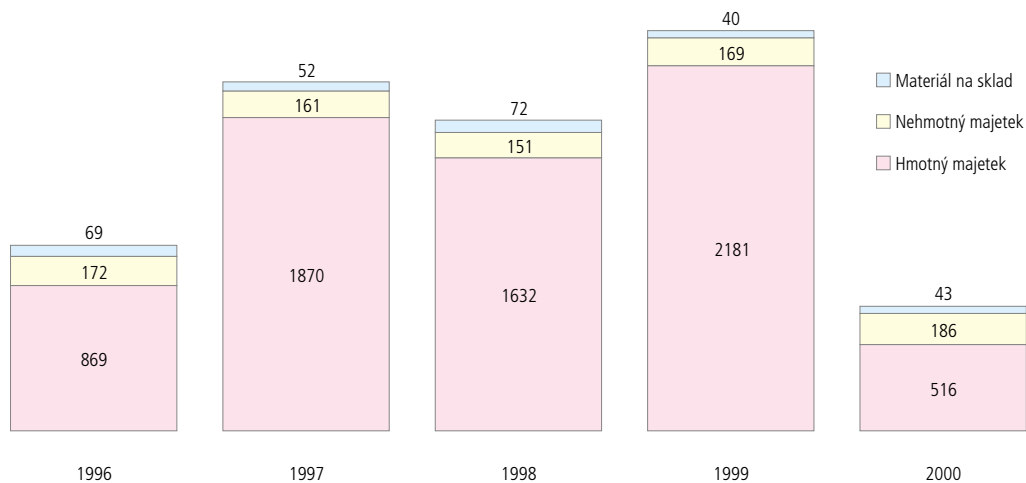
Další velmi významnou oblastí výdajů na pořízení hmotného majetku byla výpočetní technika (HW), kde bylo profinancováno 185 mil. Kč, přičemž bylo investováno zejména do standardního HW vybavení (zahrnuje především nákup diskových polí společných pro NT a Unixové servery). Dále bylo investováno 11 mil. Kč do techniky pro úschovu, manipulaci a zpracování hotovostí, 9 mil. Kč do zabezpečovacího zařízení, 9 mil. Kč na dopravní prostředky, 7 mil. Kč na nábytek a doplňkové zařízení interiérů, 6 mil. Kč na kancelářskou techniku a spotřební elektroniku, 4 mil. Kč na komunikační techniku a 2 mil. Kč na ostatní hmotný majetek.

Finanční prostředky na pořízení materiálu na sklad byly využity na nákup položek, které jsou z hlediska rozpočtu rozčleněny do šesti oblastí. Nejvýznamnější oblastí byl nákup obalového materiálu na bankovky a mince v objemu 13 mil. Kč. Dále bylo vynaloženo 9 mil. Kč na kancelářské potřeby, 7 mil. Kč na náhradní díly, 4 mil. Kč na provozní tiskopisy, 4 mil. Kč na materiál na údržbu a 6 mil. Kč na ostatní materiál.

Výdaje na pořízení nehmotného majetku směřovaly výhradně do nákupu programového vybavení prostředků výpočetní techniky (SW), přičemž bylo vynaloženo zejména 63 mil. Kč na SW pro platební styk (nákup licencí systémového SW pro zúčtovací centrum ČNB), 34 mil. Kč na SW on-line přenosu dat do clearingového centra ČNB, 24 mil. Kč na programové vybavení pro vzdálené zálohování dat uložených na discích a 15 mil. Kč na rozšíření kontrol vstupních dat.

V následujícím grafu jsou pro srovnání uvedeny realizované výdaje na pořízení majetku v letech 1996 až 2000. V grafu nejsou uvedeny významově specifické kapitálové investice (navýšení základního jmění České finanční, s.r.o.), neboť se jedná o majetkovou účast týkající se konsolidace bankovního sektoru.

GRAF II.4 VÝDAJE NA POŘÍZENÍ MAJETKU V LETECH 1996 - 2000 (MIL. KČ)

22

Vytvořený hospodářský výsledek ČNB za rok 2000 byl použit na úhradu ztráty z předchozích období (v maximálně možném objemu) a na doplnění sociálního fondu (ve výši dohodnuté v uzavřené kolektivní smlouvě na rok 2001). Přestože při rozdělování zisku byla naprostou prioritou úhrada ztráty z roku 1998, je možno konstatovat, že i po provedení úhrady zůstane v bilanci nadále neuhrazená ztráta z předchozích období, a to ve výši 15 904 mil. Kč, která bude uhrazena ze zisků dosažených v příštích letech.

BILANCE ČNB, ÚČETNÍ ZÁVĚRKA A ZPRÁVA AUDITORA^{1/}

AKTIVA

v mil. Kč

Čís. pol.	P o l o ž k a	Běžné účetní období			Minulé účetní období
		Hrubá částka	Úprava	Čistá částka	
1.	Zlato	841	0	841	840
2.	Pohledávky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu	42 802	0	42 802	39 405
3.	Pohledávky vůči zahraničí včetně cenných papírů	506 457	1 106	505 351	478 224
3.1.	Vklady u zahraničních peněžních ústavů	92 805	0	92 805	75 751
3.2.	Poskytnuté úvěry zahraničním peněžním ústavům	14 240	0	14 240	7 659
3.3.	Cenné papíry	399 352	1 106	398 246	394 772
3.4.	Ostatní pohledávky vůči zahraničí	60	0	60	42
4.	Pohledávky vůči tuzemským bankám	17 385	14	17 371	30 739
5.	Pohledávky vůči klientům	42 422	4 680	37 742	39 949
6.	Tuzemské cenné papíry a účasti	19 728	19 717	11	15 825
7.	Běžné hospodaření státního rozpočtu	0	0	0	0
8.	Ostatní pohledávky vůči státnímu rozpočtu	0	0	0	0
9.	Pokladna v Kč	1 898	0	1 898	1 063
10.	Investiční majetek	11 837	3 508	8 329	8 614
10.1.	Hmotný investiční majetek	10 841	2 964	7 877	8 167
10.2.	Nehmotný investiční majetek	996	544	452	447
11.	Ostatní aktiva	3 149	1 477	1 672	7 516
11.1.	Náklady a příjmy příštích období	431	0	431	686
11.2.	Ostatní	2 718	1 477	1 241	6 830
	A K T I V A C E L K E M	646 519	30 502	616 017	622 175

23

PASIVA

v mil. Kč

Čís. pol.	P o l o ž k a	Běžné účetní období	Minulé účetní období
1.	Emise oběživa	197 000	183 939
2.	Závazky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu	42 399	39 405
3.	Závazky vůči zahraničí včetně cenných papírů	13 829	30 545
3.1.	Přijaté úvěry ze zahraničí	13 415	17 798
3.2.	Emise obligací	0	12 331
3.3.	Ostatní závazky vůči zahraničí	414	416
4.	Závazky vůči tuzemským bankám	295 871	275 884
4.1.	Peněžní rezervy bank	26 575	26 279
4.2.	Ostatní závazky	269 296	249 605
5.	Vklady klientů	21 573	33 123
6.	Emitované tuzemské cenné papíry	0	0
7.	Běžné hospodaření státního rozpočtu	0	0
8.	Ostatní závazky vůči státnímu rozpočtu	36 574	27 069
9.	Rezervy	12 597	33 602
10.	Základní jmění	1 400	1 400
11.	Fondy	8 202	8 203
12.	Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta z předchozích období	-18 393	-50 740
13.	Zisk nebo ztráta za účetní období	2 524	32 378
14.	Ostatní pasiva	2 441	7 367
14.1.	Výnosy a výdaje příštích období	346	1 075
14.2.	Ostatní	2 095	6 292
	P A S I V A C E L K E M	616 017	622 175

PODROZVAHA

v mil. Kč

Čís. pol.	P o l o ž k a	Běžné účetní období	Minulé účetní období
1.	Budoucí možné závazky k plnění	78 740	37 631
1.1.	Přijaté směnky (akcepty) a indosamenty smének	0	0
1.2.	Závazky ze záruk	78 740	37 631
1.3.	Závazky ze zástav	0	0
2.	Ostatní neodvolatelné závazky	0	0
3.	Pohledávky ze spotových, termínových a opčních operací	13 694	42 639
4.	Závazky ze spotových, termínových a opčních operací	13 269	42 496
5.	Přijaté záruky	30 445	22 500

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁT

v mil. Kč

Číslo pol.	P o l o ž k a	Skutečnost v účetním období	
		běžném	minulém
1.	Výnosy z úroků a podobné výnosy	28 825	33 361
1.1.	Úroky z cenných papírů s pevnými výnosy	21 696	25 578
1.2.	Ostatní	7 129	7 783
2.	Náklady na úroky a podobné náklady	17 249	28 923
2.1.	Náklady na úroky z cenných papírů s pevnými výnosy	495	10 522
2.2.	Ostatní	16 754	18 401
3.	Výnosy z cenných papírů s proměnlivým výnosem	41	39
3.1.	Výnosy z akcií a jiných cenných papírů s proměnlivým výnosem	41	39
3.2.	Výnosy z majetkových účastí	0	0
4.	Výnosy z poplatků a provizí	450	542
5.	Náklady na placené poplatky a provize	81	49
6.	Zisk (ztráta) z finančních operací	-5 074	25 666
7.	Ostatní výnosy	116	16 217
7.1.	Výnosy z emise bankovek a mincí	8	21
7.2.	Ostatní	108	16 196
8.	Všeobecné provozní náklady	2 355	2 295
8.1.	Náklady na zaměstnance	666	624
8.1.1.	Mzdy a platy	484	454
8.1.2.	Sociální a zdravotní pojištění	182	170
8.2.	Ostatní provozní náklady	1 689	1 671
9.	Tvorba rezerv a opravných položek k hmotnému a nehmotnému majetku	0	0
10.	Použití rezerv a opravných položek k hmotnému a nehmotnému majetku	0	0
11.	Ostatní náklady	49 865	3 949
11.1.	Náklady na tisk bankovek a ražbu mincí	297	351
11.2.	Ostatní	49 568	3 598
12.	Tvorba opravných položek a rezerv k úvěrům a zárukám	1 351	32 667
13.	Použití opravných položek a rezerv k úvěrům a zárukám	33 008	8 814
14.	Tvorba opravných položek a rezerv k majetkovým účastem a ostatním finančním investicím	0	0
15.	Použití opravných položek a rezerv k majetkovým účastem a ostatním finančním investicím	15 814	0
16.	Tvorba ostatních opravných položek a rezerv	33	1 440
17.	Použití ostatních opravných položek a rezerv	1	17 035
18.	Zisk nebo ztráta z běžné činnosti po zdanění	2 247	32 351
19.	Mimořádné výnosy	280	53
20.	Mimořádné náklady	3	26
21.	Zisk nebo ztráta z mimořádné činnosti po zdanění	277	27
22.	Zisk nebo ztráta za účetní období	2 524	32 378

1/ Příloha k účetní závěrce je k dispozici v sídle ČNB, sekce kancelář, Na Příkopě 28, Praha 1, a na webových stránkách ČNB.

ZPRÁVA NEZÁVISLÝCH AUDITORŮ

PRO BANKOVNÍ RADU ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

Provedli jsme audit přiložené rozvahy České národní banky. (dále jen „ČNB“) k 31. prosinci 2000, souvisejícího výkazu zisků a ztrát a přílohy za rok 2000 (dále jen „účetní závěrka“). Za sestavení účetní závěrky a za vedení účetnictví odpovídá vedení ČNB. Naší úlohou je vydat na základě auditu výrok k této účetní závěrce.

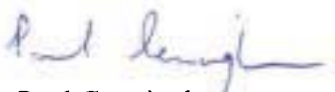
Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a auditorskými směrnicemi Komory auditorů České republiky. Tyto normy požadují, aby byl audit naplánován a proveden tak, aby auditor získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti. Audit zahrnuje výběrovým způsobem provedená ověření průkaznosti částek a informací uvedených v účetní závěrce. Audit rovněž zahrnuje posouzení použitých účetních postupů a významných odhadů učiněných vedením ČNB a zhodnocení celkové prezentace účetní závěrky. Jsme přesvědčeni, že provedený audit poskytuje přiměřený podklad pro vydání výroku.

Podle našeho názoru přiložená účetní závěrka zobrazuje věrně ve všech významných ohledech majetek, závazky a vlastní jmění ČNB k 31. prosinci 2000 a výsledek jejího hospodaření za rok 2000 v souladu se zákonem o účetnictví a ostatními příslušnými předpisy České republiky.

27. března 2001

PricewaterhouseCoopers Audit, s.r.o.
zastoupený

Paul Cunningham
partner

Ing. Zdeněk Mojžíšek
auditor, osvědčení č. 1813

III. ČNB V PROCESU PŘÍPRAVY ČR NA ZAČLENĚNÍ DO EU A JEJÍ VZTAHY K MEZINÁRODNÍM FINANČNÍM INSTITUCÍM

PAMĚTNÍ STŘÍBRNÁ MINCE VYDANÁ
ke 100. výročí narození Karla Svobinského
AUTOR: ak. soch. VLADIMÍR OPPL

III. ČNB V PROCESU PŘÍPRAVY ČR NA ZAČLENĚNÍ DO EU A JEJÍ VZTAHY K MEZINÁRODNÍM FINANČNÍM INSTITUCÍM

III.1 INTEGRACE DO EU

Hlavní události integračního procesu v roce 2000

Hlavní událostí integračního procesu v r. 2000 z hlediska zahraničněpolitického bylo zasedání Evropské rady – prosincový summit Evropské unie v Nice. Nejvýznamnějším bodem agendy summitu z hlediska kandidátských zemí byla problematika rozšíření a reforma evropských institucí. Poprvé zazněly konkrétní představy o zastoupení nově vstupujících zemí v jednotlivých orgánech Evropské unie. Ve svém usnesení o rozšíření Evropská unie naznačila, že považuje rok 2004 za schůdný pro přijetí nových členů. Přesnější termíny a rozsah rozšiřování budou stanoveny později, s velkou pravděpodobností v průběhu roku 2001.

S výše uvedeným možným termínem rozšíření úzce souvisí přípravné práce na tzv. Předvstupních hospodářských programech (Pre-accession Economic Programme – PEP), které probíhají paralelně ve všech kandidátských zemích a které by měly po vstupu umožnit plynulé navázání na konvergenční programy, které sledují plnění kritérií pro přijetí společné měny. V České republice příprava tohoto materiálu navazuje na dokument „Společné hodnocení vlády a EK, týkající se priorit hospodářské politiky ČR“, jehož vzniku i závěrečného projednávání se účastnili také zástupci ČNB.

ČNB se v rámci PEP podílí na zpracování střednědobého makroekonomického rámce, který mimo jiné obsahuje problematiku měnové a kurzové politiky a samostatně i oblast inflace, a též na přípravě strukturálních reforem v oblasti bankovního sektoru. V souvislosti s přípravou tohoto programu je nutné zdůraznit, že jeho smyslem není sledování plnění maastrichtských kritérií nominální konvergence, ale především sledování postupu a kvality fiskálních reforem, stability a dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí kandidátských zemí v souladu se stávajícími procedurami EU.

Významným dokumentem, v němž EK pravidelně vyhodnocuje připravenost kandidátských zemí na vstup, je tzv. Pravidelná zpráva o pokroku kandidátských zemí v přípravě na členství v EU. V listopadu 2000 Evropská komise zveřejnila svou, v pořadí již třetí, Pravidelnou zprávu. Celkové vyznění zprávy bylo vůči ČR pozitivnější než v roce 1999, zejména bylo oceněno urychlení procesu harmonizace práva. Evropská komise však konstatovala, že přes značný pokrok na počátku transformačního procesu je tempo strukturálních a institucionálních změn pomalé a dosavadní úroveň ekonomického růstu ČR byla ve srovnání s průměrem EU relativně nízká.

V oblasti bankovníctví Evropská komise popisuje již známé potíže českého bankovního sektoru. Za největší problém českého bankovníctví v současnosti považuje vysoký objem klasifikovaných úvěrů a nedokončenou privatizaci bank. Všimá si rovněž stavu harmonizace zákona o ČNB se Smlouvou o ES a se Statutem Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (ESCB/ECB). Zpráva uvádí, že pokud jde o nezávislost ČNB, není novela zákona o ČNB slučitelná se Smlouvou o ES.

Předvstupní strategie

Evropská komise každoročně vyhodnocuje pokrok ČR v přípravě na členství v EU na základě plnění priorit tzv. Přístupových partnerství. ČNB na základě priorit uvedených v Přístupovém partnerství a v reakci na problémové oblasti identifikované EK v Pravidelné zprávě pak připravuje Národní program přípravy ČR na vstup do EU v oblasti měnové politiky, měnové statistiky a statistiky platební bilance a bankovníctví.

Většina priorit Národního programu 2000 v oblasti bankovníctví ve sledovaném období byla ze strany ČNB splněna. Vzhledem k neschválení klíčové novely zákona o bankách PS Parlamentu ČR dochází však k posunu předpokládaného termínu účinnosti zákona a následnému posunu v termínech účinnosti navazujících opatření bankovního dohledu na r. 2002.

V oblasti měnové politiky bylo rozhodující prioritou Národního programu 2000 přijetí harmonizační novely zákona o ČNB. Novela, která nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2001, pozměnila řadu ustanovení dosavadního zákona o ČNB směrem k harmonizaci s evropskou legislativou (hlavní cíl ČNB, rozšíření nezávislosti, zákaz financování veřejných institucí ze zdrojů ČNB, odstranění netržních institutů, předpoklady pro zapojení do Evropského systému centrálních bank). Nicméně zakotvila i ustanovení rozporná s Ústavou i evropskou legislativou směrem k omezení nezávislosti centrální banky (konzultace a dohoda ČNB s vládou o inflačním cíli, rozdělení rozpočtu ČNB a schvalování jeho provozní a investiční části Poslaneckou sněmovnou).

Jednání o vstupu

Z dosavadního průběhu jednání o vstupu ČR do EU v oblasti bankovníctví a měnové politiky vyplývá, že předpisy ES vztahující se k uvedeným oblastem nepovažuje ČR z hlediska převzetí ke dni vstupu za problematické a je připravena je nejpozději ke dni vstupu plně harmonizovat (v oblasti měnové politiky v rozsahu platnosti pro země, které mají dočasnou výjimku pro zavedení eura).

Obdobně jako v minulých letech se uskutečnila pravidelná zasedání orgánů Evropské dohody – Výboru přidružení (6.-7. 6. 2000 v Praze) a jeho podvýborů. Podvýbor pro hospodářské, finanční a měnové záležitosti zasedal ve dnech 23.-24. 5. 2000 v Bruselu. Značná část jednání těchto orgánů byla věnována aktuálnímu hospodářskému vývoji v ČR a dále legislativní a institucionální přípravě na členství.

Pozitivně byla oceněna zejména snaha vlády i ČNB profilovat svou hospodářskou a měnovou politiku s cílem plnění kodaňských kritérií pro členství v EU.

Vztahy k Evropské centrální bance

Rok 2000 znamenal další prohloubení spolupráce ČNB s Evropskou centrální bankou, která se po vstupu ČR do EU stane jejím hlavním partnerem při integraci ČR do evropských struktur.

V prosinci 2000 se konal ve Vídni druhý seminář nejvyšších představitelů centrálních bank Eurosystemu s guvernéry a viceguvernéry přidružených zemí. Zatímco v roce 1999 v Helsinkách byla na programu zejména témata týkající se přijímání a implementace *acquis*, finanční stability v přidružených zemích a makroekonomické otázky spojené s budoucím začleněním do EU a ERM II, ve Vídni byly diskutovány tyto tři bloky otázek:

- současná cenová dynamika v kandidátských zemích a úloha hospodářské politiky,
- úkoly centrálních bank v období transformace,
- spolupráce mezi Eurosystemem a centrálními bankami kandidátských zemí.

Kromě setkání na nejvyšší úrovni existuje mezi ECB a ČNB již i spolupráce na pracovní úrovni mezi odbornými útvary obou bank.

Významnou skutečností ve vzájemných vztazích ČNB a ECB v roce 2000 bylo vypracování dvou právních posudků právními experty ECB v různých fázích projednávání novely zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance. ECB se zaměřila především na argumenty podporující stanovení cenové stability jako hlavního cíle ČNB a nutnost zakotvení principu institucionální, personální, věcné a finanční nezávislosti centrální banky.

Phare

Bankovní sektor České republiky čerpal v roce 2000 v rámci programu Evropské unie Phare prostředky z následujících rozpočtů:

- rozpočtu na rok 1997 ve výši 0,5 mil. EUR (cca 19 mil. Kč)

V roce 2000 Project Implementation Unit (PIU Phare ČNB) ukončila rozsáhlý vzdělávací program pro komerční banky a jejich klientelu „Příprava bankovního a finančního sektoru v ČR na vstup do Evropské Unie“.

- rozpočtu na rok 1998 ve výši 0,75 mil. EUR (cca 28 mil. Kč)

Na základě dokumentu Evropské komise „Program partnerství mezi EU a ČR v procesu přibližování ČR k EU“ (tzv. Přístupových partnerství) a dokumentu vlády ČR „Národní program přípravy ČR na členství v EU“ Evropská komise odsouhlasila prostředky pro technickou pomoc ČNB formou tzv. twinningu v oblasti bankovního dohledu ve výši 0,5 mil. EUR.

Hlavním cílem projektu spolupráce je připravit instituci kandidátské země, v tomto případě bankovní dohled ČNB, na její fungování v rámci podmínek Evropské unie z hlediska procedurálního a exekutivního. Na základě dohody podepsané všemi zúčastněnými stranami dne 19. 11. 1999 je tento projekt realizován experty Ministerstva financí SRN a Řecké národní banky. Projekt bude ukončen 19. 10. 2001.

Kromě výše uvedeného PIU Phare ČNB připravila projekt vzdělávacího programu zaměřeného na implementaci evropských bankovních standardů v českém bankovním sektoru. Projekt byl připraven ve spolupráci s Bankovním institutem a Komisí Bankovní asociace pro evropskou integraci a je realizován experty rámcového kontraktora Phare DFC Londýn z rozpočtu na rok 2000 ve výši 2 mil. EUR (cca 71 mil. Kč).

Evropská komise rovněž odsouhlasila v rámci rozpočtu Phare 2000 realizaci projektu „Zdokonalení metodologie řízení úvěrového rizika v komerčních bankách“ a rozpočet projektu ve výši 2 mil. EUR. V současné době je připravováno podrobné zadání projektu a mezinárodní výběrové řízení podle pravidel Phare.

Zahraniční technická pomoc poskytovaná Českou národní bankou

Česká národní banka pokračovala i v roce 2000 v poskytování technické pomoci zemím Střední a Východní Evropy. Prostředky na hrazení zahraniční technické pomoci ČNB čerpala prostřednictvím účelového fondu. Technická pomoc byla realizována formou seminářů, setkání pracovních skupin a konzultací.

Jednou z nejvýznamnějších akcí byla organizace 13. konference bankovních dohledů zemí Střední a Východní Evropy a mezinárodní seminář „Měnová politika“, který byl připraven ve spolupráci s Joint Vienna Institute.

III.2 VZTAHY K MEZINÁRODNÍM FINANČNÍM INSTITUCÍM

Mezinárodní měnový fond

Ve dnech 26.-28. září 2000 se v Praze uskutečnilo 55. výroční zasedání rad guvernérů Mezinárodního měnového fondu a Skupiny Světové banky (MMF/SSB). Ústředním mottem jednání, kterých se zúčastnily delegace ze 182 zemí, byla myšlenka „učinit globalizaci přínosem pro všechny“. Na závěr zasedání ocenili nejvyšší představitelé MMF/SSB organizaci a péči, která byla účastníkům věnována.

V průběhu dubna a května 2000 se uskutečnily konzultace v rámci článku IV. Dohody, při kterých představitelé Fondu konstatovali, že po dlouhé recesi dochází ke známým oživení, které by mělo být podpořeno makroekonomickou politikou. V průběhu říjnové návštěvy byly tyto závěry potvrzeny s tím, že silící oživení umožňuje řešit konsolidaci veřejných financí a nadále pokračovat se stejnou intenzitou v restrukturalizaci průmyslu a bankovní sféry.

Na přelomu listopadu a prosince proběhla první etapa hloubkové analýzy celého finančního sektoru, na kterém se podíleli odborníci z MMF i skupiny Světové banky. Cílem tohoto programu (Financial Sector Assessment Program) je zjistit shodu postupů v ČR s mezinárodně uznávanými standardy a kodexy, identifikovat silná a slabá místa ve finančním sektoru a jeho zranitelnost vůči externím šokům.

Světová banka

Činnost se v roce 2000 koncentrovala do pokračující pomoci ze strany SB při analýze některých problémových oblastí české ekonomiky. V této souvislosti byla v listopadu oficiálně prezentována studie SB „Transformace bank a podniků“ a byla zahájena práce na analýze výdajů veřejných rozpočtů ČR.

Evropská banka pro obnovu a rozvoj

V průběhu roku 2000 banka podepsala smlouvy na financování tří projektů v ČR v celkové hodnotě 64,0 mil. EUR. Jde o finanční facilitu poskytnutou České spořitelně na podporu rozvoje malých a středních podniků, kapitálovou účast v telekomunikacích – v Českém mobilu – a účast v investičním fondu Harpen (SRN).

Banka rovněž poskytovala technickou pomoc zejména v oblasti legislativy a rovněž v souvislosti s jednotlivými projekty. Do konce roku 2000 schválila EBRD ve vztahu k ČR smlouvy na financování 34 projektů s celkovou finanční účastí ve výši 695 mil. EUR a 30 projektů technické pomoci v částce 5,4 mil. EUR.

BIS

Guvernér ČNB se zúčastňuje pravidelných pracovních setkání guvernérů centrálních bank organizovaných touto bankou, na nichž jsou diskutovány aktuální otázky světového ekonomického a měnového vývoje. Úzká spolupráce ČNB s BIS pokračovala zejména v rámci Výboru pro bankovní dohled, v pracovní skupině pro řízení centrálních bank a v oblasti koordinace zahraniční technické pomoci.

OECD

V roce 2000 ČR dovršila pátý rok svého členství v této organizaci. V tomto roce pracovní orgány OECD připravily a projednaly řadu studií a přehledů o politikách uplatňovaných v ČR. Šlo zejména o ekonomický přehled, přehled energetické politiky, investiční přehled, hloubkové hodnocení regulačních mechanismů v ČR, zprávu o harmonizaci obchodní politiky s politikou životního prostředí a zprávu o splnění vstupních závazků v oblasti kapitálových pohybů a investic.

V r. 2000 byl dále připraven sekretariátem OECD a příslušnými resorty (především ČNB, MF a MPO) investiční přehled ČR, který bude vydán v první polovině roku 2001. Materiál hodnotí investiční prostředí v ČR po čtyřech letech členství v OECD a analyzuje dopad přílivu zahraničních investic na strukturální a makroekonomický vývoj českého hospodářství.

Celkový rámec působení OECD byl ve sledovaném období ovlivněn rozšířením organizace o Slovensko, které splnilo podmínky členství a stalo se třicátou členskou zemí. Aktivní podpora dokončení přístupové procedury Slovenska, a to jak na politické, tak na pracovní úrovni, byla jednou z hlavních zahraničněpolitických priorit vlády ČR realizovaných na půdě OECD s aktivní podporou ČNB.

IV. MĚNOVÁ POLITIKA A MĚNOVÝ VÝVOJ

IV. MĚNOVÁ POLITIKA A MĚNOVÝ VÝVOJ

PAMĚTNÍ STŘÍBRNÁ MINCE VYDANÁ
k 700. výročí měnové reformy Václava II.
a zahájení ražby pražských grošů
AUTOR: ak. soch. JIŘÍ VĚNEČEK

IV.1 SHRNU TÍ

Makroekonomický vývoj v roce 2000 navázal na obrat ekonomiky k růstu ve druhé polovině roku 1999 a potvrdil, že jde o trvalejší změnu ve vývoji českého hospodářství. Základem jsou postupné strukturální změny na straně nabídky a ožívování většiny složek na straně poptávky. Ekonomika čelila v roce 2000 vnějšímu nákladovému tlaku zejména v souvislosti s růstem cen energetických surovin umocňovaným vývojem kurzu koruny vůči americkému dolaru. I přesto se podařilo udržet vnitřní makroekonomickou stabilitu. Růst dovozních cen v souvislosti s nákladovým šokem se však výrazněji odrazil ve vývoji vnější nerovnováhy.

Růst hrubého domácího produktu v roce 2000 (o 3,1 %) byl výsledkem růstu všech složek domácí poptávky s výjimkou poptávky vlády. Významný byl především obnovený růst investiční činnosti. Výsledkem bylo posílení základny probíhajícího procesu restrukturalizace ekonomiky. Oživení investiční činnosti současně signalizovalo pozitivní očekávání ohledně budoucího makroekonomického vývoje. Pokrok v restrukturalizaci ekonomiky potvrzoval růst sofistikované produkce s vysokou přidanou hodnotou, který byl ve značné míře podpořen realizací přímých zahraničních investic. Rozvoj těchto výrobních odvětví přispíval k udržení vysoké dynamiky vývozu. Na druhé straně však vedl k růstu dovozu pro mezispotřebu. To společně se zvyšujícími se dovozy pro investice v souvislosti s oživením poptávky po investicích bylo příčinou toho, proč zahraniční sektor v souhrnu v roce 2000 působil proti růstu hrubého domácího produktu.

Měnová politika se již třetím rokem realizovala v režimu cílování inflace. Jejím cílem byl stabilní cenový a makroekonomický vývoj jako předpoklad udržitelného ekonomického růstu. Při měnověpolitickém rozhodování ČNB zvažovala možná rizika inflačního vývoje, která by mohla být spojena s dalším zrychlením hospodářského růstu, intenzitou a délkou trvání vnějšího nákladového šoku a jeho sekundárními dopady v podmínkách oživení ekonomiky. Tato rizika byla vnímána i ekonomickými subjekty a odrážela se v průběhu roku ve vývoji indikátorů finančních trhů. Provedené analýzy však naznačovaly vcelku stabilizovaný cenový vývoj ve druhé polovině roku 2000 a signalizovaly, že by nemělo být ohroženo splnění inflačního cíle roku 2001. Predikce inflace na rok 2001 v závěru roku 2000 směřovala do dolní poloviny cílového intervalu. V této souvislosti bylo nastavení úrokových sazeb považováno za adekvátní a ČNB jejich výši v roce 2000 nezměnila. V prvním čtvrtletí ČNB přistoupila k intervencím na devizovém trhu s cílem zabránit silným výkyvům kurzu koruny v důsledku silného přílivu zahraničního kapitálu v rámci realizace přímých zahraničních investic.

Cíl v čisté inflaci pro konec roku 2000 byl stanoven na počátku roku 1998 při přechodu k cílování inflace. Představoval střednědobý cíl a odrážel střednědobé záměry měnové politiky. V první polovině roku 2000 došlo v důsledku vnějšího nákladového šoku a v podmínkách ekonomického oživení k postupnému nárůstu cenových indexů. Ve druhé polovině se ale cenový růst s mírnou volatilitou stabilizoval. V případě spotřebitelských cen to bylo meziročně na úrovni kolem 4 %, u čisté inflace kolem 3 %. Dosažení těchto hodnot znamenalo, že se čistá inflace přiblížila k cíli. I přes vnější nákladový šok se tak podařilo v situaci hospodářského oživení a paralelního působení nákladového šoku udržet nízkou inflaci.

Vývoj české ekonomiky v roce 2000 potvrdil, že hospodářský růst české ekonomiky je založen na pevnějších základech, které jsou výsledkem procesu restrukturalizace podporovaného ve značné míře přímými zahraničními investicemi. Jejich masivní příliv v roce 2000 vytváří předpoklady pro pokračování tohoto vývoje i v roce 2001. Výchled

1/ Čistá zahraniční poptávka (netto vývoz) = vývoz zboží a služeb - dovoz zboží a služeb; ve stálých cenách roku 1995

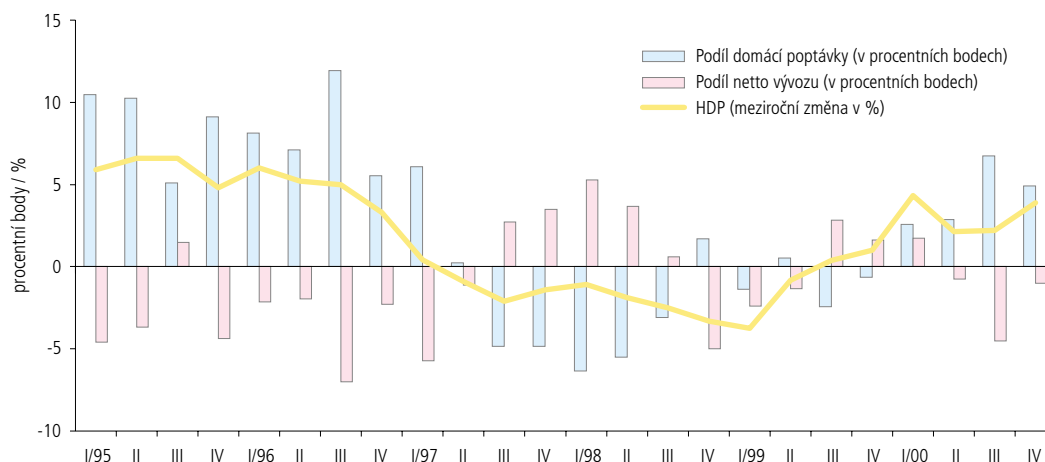
makroekonomického a měnového vývoje současně naznačuje, že pokračující hospodářský růst by měl nadále probíhat ve stabilizovaném makroekonomickém prostředí. Očekávaný mírný růst domácí poptávky, oslabování vnějších nákladových tlaků, vývoj mezd a produktivity a přetrvávající silné konkurenční prostředí na spotřebním trhu vytvářejí podmínky pro udržení nízkého cenového růstu i v roce 2001.

IV.2 VÝVOJ EKONOMIKY ČR

Poptávka a nabídka

K dosažení meziročního růstu hrubého domácího produktu v roce 2000 o 3,1 % přispěl z pohledu poptávky zejména růst hrubé tvorby kapitálu a také pokračující růst spotřebních výdajů domácností. Příznivý byl v roce 2000 i vývoj vnější poptávky, přesto ale příspěvek čisté zahraniční poptávky^{1/} k růstu hrubého domácího produktu byl vlivem rychle rostoucích dovozů záporný.

GRAF IV.1 PODÍL DOMÁCÍ POPTÁVKY A NETTO VÝVOZU NA MEZIROČNÍ ZMĚNĚ HDP

Investiční poptávka

Růst hrubé tvorby fixního kapitálu v roce 2000 (meziročně o 5,2 %) odrážel po předchozím tříletém poklesu pozitivní očekávání domácí i zahraniční poptávky, vycházející z oživení české ekonomiky a hospodářského růstu v zemích západní Evropy. Akcelerace poptávky po investicích byla ovlivněna rovněž opatřeními na podporu přímých zahraničních investic, jejichž dopad se projevil v silném přílivu zahraničního kapitálu do české ekonomiky, nahrazujícího pokles domácích investičních úvěrů. Ke zvýšení poptávky po investicích přispěl v sektoru nefinančních podniků i celkově příznivý vývoj vlastních zdrojů firem.

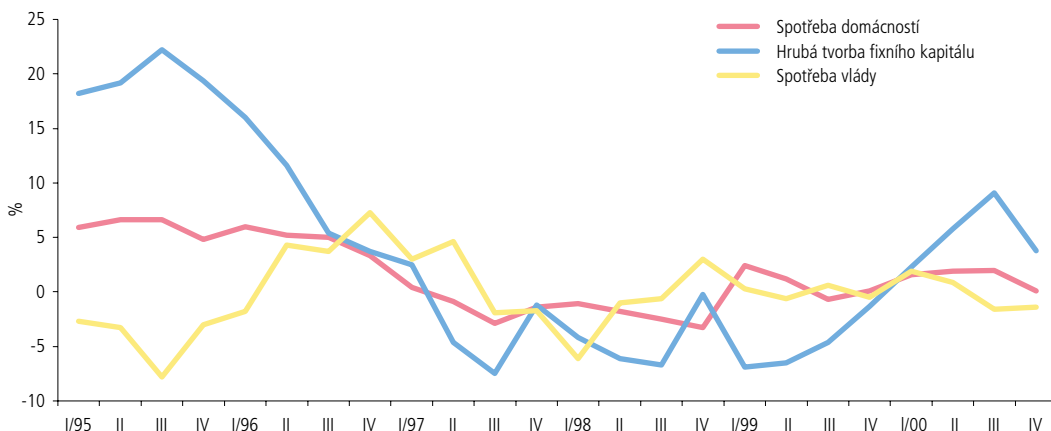
Nejrychleji rostly hmotné investice nefinančních podniků (meziročně o 6 %), které se na celkových investicích v roce 2000 podílely 69,5 %. Vysoká investiční aktivita byla patrná zejména u velkých firem pod zahraniční kontrolou s potřebným finančním zázemím a dobrými odbytovými možnostmi na zahraničních trzích. Růst hmotných

investic sektorů domácností a vlády byl jen velmi mírný a investice finančních institucí se meziročně výrazně snížily. V rámci nových hmotných investic rostly strojní investice, zatímco stavební investice se mírně snížily. Ve zpracovatelském průmyslu pokračoval v roce 2000 růst podílu investic do strojírenských a elektrotechnických oborů (o 11,1 procentního bodu na 42,5 %).

Spotřebitelská poptávka

Pokračující oživení spotřeby domácností v průběhu roku 2000 vyústilo v 1,4% meziroční růst, který byl mírně vyšší než v roce 1999. Při stagnaci reálných disponibilních důchodů domácností byly jejich zvýšené spotřební výdaje financovány nižší tvorbou úspor a vyšším využíváním dluhových forem financování. Méně zdrženlivý přístup domácností k čerpání půjček ve srovnání s předchozím obdobím nasvědčoval o důvěře domácností i institucí poskytujících úvěry v udržení ekonomického růstu a návazné zajištění návratnosti poskytnutých úvěrů. Zvýšené spotřební výdaje byly realizovány zejména v předmětech dlouhodobé spotřeby. Jejich růst ovlivňovala rozšiřující se nabídka nových produktů a služeb spojených se zaváděním technologických inovací (zejména v oblasti telekomunikací).

GRAF IV.2 MEZIROČNÍ MÍRA RŮSTU SLOŽEK DOMÁČÍ POPTÁVKY

Poptávka vlády

Ve vývoji výdajů na konečnou spotřebu vlády nedošlo v roce 2000 k významnější změně oproti předchozímu roku. Obdobně jako v roce 1999 se spotřeba vlády meziročně mírně snížila (o 0,2 %). Hlavní příčinou byla úsporná opatření Ministerstva financí, která byla zaměřena zejména na regulaci nemandatovaných výdajů jako jsou například platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci a neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím.

Čistá zahraniční poptávka

V průběhu celého roku 2000 se růst vývozu i dovozu udržoval na vysoké úrovni^{2/}, předstih tempa růstu vývozu před dovozem se ale oproti předchozímu roku snížil. To přispělo k prohloubení záporného netto vývozu. Za této situace byl jeho příspě-

^{2/} V roce 2000 vzrostl vývoz zboží a služeb meziročně ve stálých cenách o 18,8 % a dovoz zboží a služeb o 18,7 %.

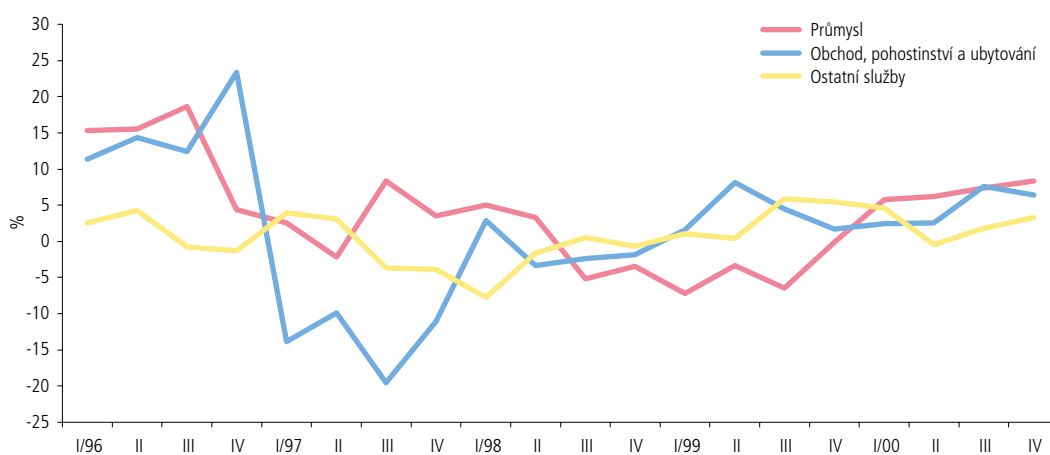
vek k meziroční změně hrubého domácího produktu – na rozdíl od předchozího roku – záporný. Rychlý růst dovozu byl v roce 2000 spojen zejména s pokračujícím rozvojem mezinárodní kooperace výroby (zvyšujícím dovozy pro mezispotřebu) a rostoucí poptávkou po investicích z dovozu. Dovozní náročnost hrubého domácího produktu dále vzrostla a podíl záporného netto vývozu na hrubém domácím produktu se oproti roku 1999 zvýšil o 1 procentní bod na 7,8 %.

Hrubý domácí produkt

Pokračující proces hospodářského oživení v roce 2000 potvrzoval i strukturální vývoj na straně nabídky ekonomiky. Významné bylo především obnovení poměrně silného růstu hrubé přidané hodnoty v průmyslu (na 6,9 %), které potvrzovalo postupující proces restrukturalizace v ekonomice a příznivé podmínky pro odbyt produkce, zejména v zahraničí. K růstu hrubé přidané hodnoty v odvětví průmyslu významně přispěl zejména růst sofistikované produkce s vysokou přidanou hodnotou^{3/}. Rozvoj těchto výrob byl ve značné míře spojen s přílivem zahraničního kapitálu. O pozitivních efektech restrukturalizace a racionalizace výrobních procesů svědčil rovněž vývoj indikátorů finančního hospodaření a produktivity. Přesto ale nelze považovat proces restrukturalizace ekonomiky za dokončený.

3/ K těmto odvětvím patřily zejména výroba dopravních prostředků, elektrických a optických přístrojů, výroba strojů a zařízení pro další výrobu, gumárenský a plastický průmysl.

GRAF IV.3 VÝVOJ HRUBÉHO DOMÁCÍHO PRODUKTU V PRŮMYSLU A SLUŽBÁCH (meziroční změny v % ve stálých cenách roku 1995)

Příspěvek odvětví průmyslu k růstu hrubého domácího produktu v roce 2000 byl rozhodující – k meziroční změně HDP v základních cenách přispěl téměř ze tří čtvrtin. V menší míře se na jeho růstu podílel sektor služeb, který si však i nadále udržel svůj zhruba poloviční podíl na vytvořeném produktu. Hrubá přidaná hodnota meziročně rostla v odvětví obchodu, oprav, pohostinství a ubytování, dopravě a spojích a komerčních službách. Ve stavebnictví a ostatních službách přidaná hodnota nadále meziročně klesala, avšak s nižší intenzitou než v roce předchozím.

Trh práce

Zaměstnanost a nezaměstnanost

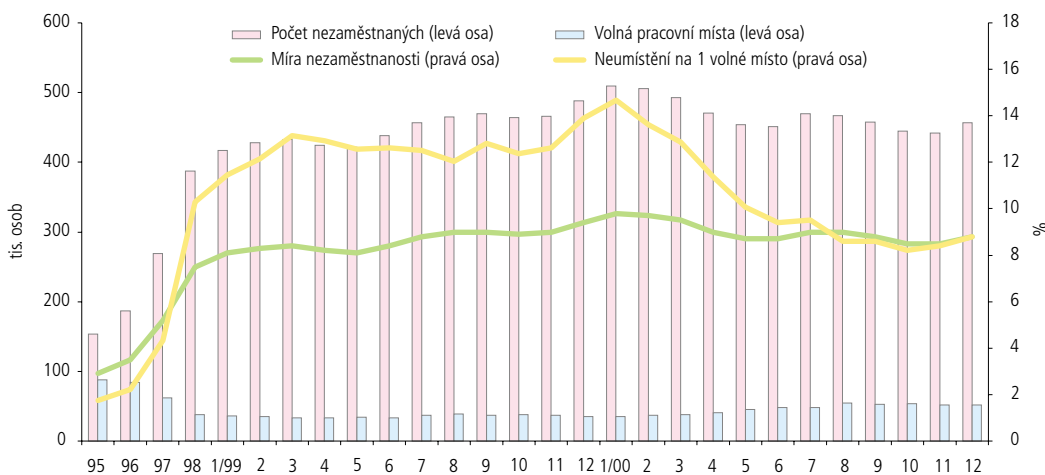
Vývoj na trhu práce v průběhu roku 2000 naznačoval postupné zmírňování nesouladu mezi poptávkou po pracovní síle a její nabídkou. Zatímco v předchozím roce se ještě pokles zaměstnanosti ve všech sférách národního hospodářství prohluboval a míra nezaměstnanosti se zvyšovala, vývoj hlavních indikátorů trhu práce v roce 2000 již signalizoval změnu dosavadních tendencí.

Zlepšování situace na trhu práce indikovalo zejména postupné zpomalování meziročního poklesu zaměstnanosti, zastavení růstu počtu nezaměstnaných osob, zvyšující se počet volných pracovních míst (zejména v exportně orientovaných odvětvích) a konečně trend k poklesu míry nezaměstnanosti po předchozím dlouhodobějším růstu. Oproti konci roku 1999 se míra nezaměstnanosti v průběhu roku 2000 snížila o 0,6 procentního bodu na 8,8 %. Prosazující se změna tendencí na trhu práce byla výsledkem působení více faktorů, zejména přílivu přímých zahraničních investic, pokračujícího hospodářského oživení a různých forem aktivní politiky zaměstnanosti vlády.^{4/} Tento vývoj však nevedl k výraznějšímu oslabení disproporcí mezi nabídkou a poptávkou po pracovní síle v regionální, kvalifikační a profesní struktuře, které jsou hlavní příčinou relativně vysokého podílu dlouhodobě nezaměstnaných osob na celkovém počtu nezaměstnaných osob.

41

4/ Ke zmírnění poklesu míry nezaměstnanosti ve třetím a čtvrtém čtvrtletí 2000 přispěl rovněž nižší počet absolventů středních škol, který byl důsledkem prodloužení základní školní docházky o 1 rok.

GRAF IV.4 CHARAKTERISTIKY NEZAMĚSTNANOSTI

Mzdy a příjmy

Při přetrvávající relativně vysoké míře nezaměstnanosti a výkonu ekonomiky nacházejícím se pod úrovní potenciálního produktu mírné oživení poptávky po pracovní síle vývoj mezd prozatím znatelněji neovlivnilo. Naopak mzdy byly v průběhu roku 2000 převážně ovlivňovány faktory, které vedly ke zmírnění jejich růstu. Zejména šlo o důsledky postupně se prosazující racionální mzdové a zaměstnanecké politiky v podnikovém sektoru a administrativní opatření v nepodnikatelském sektoru. Meziroční růst průměrných nominálních i reálných mezd se za těchto okolností v roce 2000 oproti předchozímu roku dále zpomalil (o 1,6, resp. 3,4 procentního bodu), přičemž v nepodnikatelském sektoru byla tato změna výraznější. Souběžné zrychlení

růstu produktivity práce, odrážející probíhající proces restrukturalizace ekonomiky a fázi hospodářského oživení, přispělo k tomu, že vzájemný vývoj mzdových a produkčních veličin nevytvářel prostor pro tvorbu inflačního potenciálu.

TAB. IV.1 INDIKÁTORY MEZD, CEN, PRODUKTIVITY (meziroční změna v %)

UKAZATEL	1996	1997	1998	1999	2000
Průměrná mzda ve sledovaných organizacích					
nominální	18,0	11,9	9,4	8,2	6,6
reálná	8,4	3,1	-1,3	6,0	2,6
NHPP ^{1/}	4,9	-0,1	0,7	2,2	4,6
Jednotkové mzdové náklady					
nominální ^{2/}	12,3	12,0	8,6	5,9	2,0
reálné ^{3/}	3,4	4,5	-1,5	3,1	0,9
Deflátor HDP	8,6	7,2	10,2	2,7	1,1

1/ HDP ve stálých cenách / zaměstnanci v NH

2/ Nominální mzdy a platy / HDP ve stálých cenách

3/ Nominální jednotkové mzdové náklady deflované deflátorem HDP

Pramen: ČSÚ, propočet ČNB

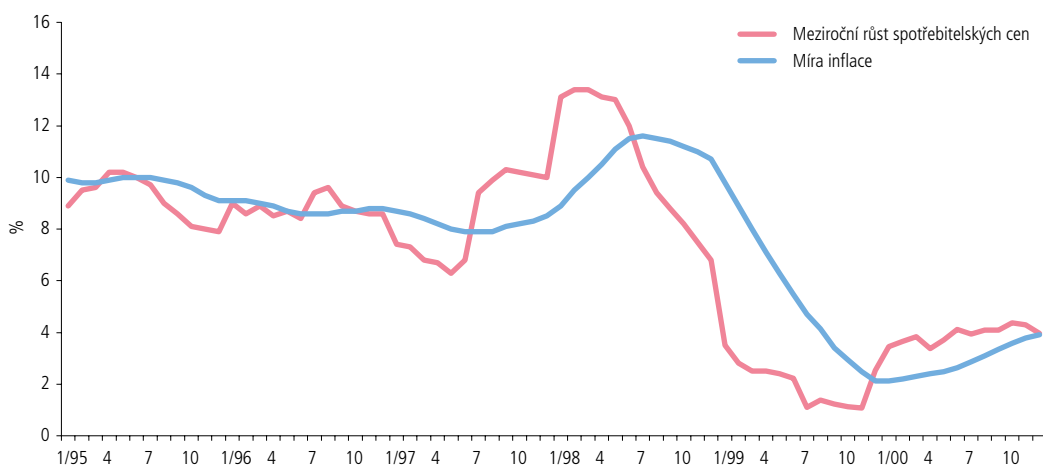
Příznivý vývoj mzdové náročnosti produkce potvrzoval vývoj v řadě odvětví, zejména v průmyslu, kde nominální i reálné jednotkové mzdové náklady v roce 2000 meziročně klesaly. Rovněž analýzy vývoje spotřeby domácností – vycházející z vývoje jejich celkových příjmů – nesignalizovaly vznik inflačních impulsů ze strany poptávky.

Ceny

Ve vývoji spotřebitelských cen se v první polovině roku 2000 ještě prosazoval trend ke zrychlení meziročního růstu, který započal ve čtvrtém čtvrtletí předchozího roku. Na počátku třetího čtvrtletí se však zastavil a ve zbývající části roku 2000 se růst meziroční spotřebitelských cen stabilizoval na úrovni kolem 4 %. Ve srovnání s rokem 1999, kdy inflace dosáhla nejnižších hodnot od počátku transformace, se cenový růst v roce 2000 celkově pohyboval na vyšší úrovni. Za daných okolností průměrná míra inflace^{5/} v průběhu celého roku 2000 vykazovala trend k růstu.

5/ Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného indexu spotřebitelských cen (bazického) za posledních 12 měsíců proti průměru předchozích 12 měsíců.

GRAF IV.5 VÝVOJ SPOTŘEBITELSKÝCH CEN A MÍRY INFLACE V OBDOBÍ 1995-2000

Cenový vývoj byl v roce 2000 ovlivňován především nákladovými faktory. Mírný růst domácí poptávky a silná konkurence na maloobchodním trhu nevytvářely prostor pro vznik poptávkových inflačních impulsů.

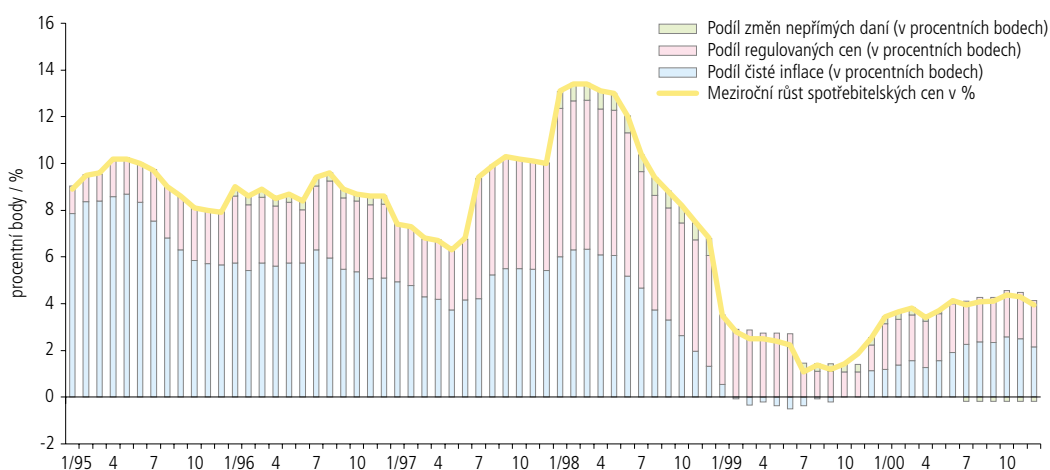
Zrychlování cenového růstu v první polovině roku 2000 bylo důsledkem působení vnějších nákladových tlaků (odrážejících především růst cen ropy na světových trzích) a meziročního oslabení devizového kurzu koruny vůči americkému dolaru. Ve druhé polovině roku se však meziroční růst cen ropy zpomalil a tato skutečnost přispěla k zastavení růstu inflace. Ke stabilizaci cenového vývoje ve třetím a čtvrtém čtvrtletí 2000 napomáhaly rovněž pro inflaci příznivé podmínky makroekonomického prostředí – zejména zmíněný souběh mírného růstu domácí poptávky a silné konkurence na maloobchodním trhu, příznivý vývoj mzdově-nákladových inflačních indikátorů a nominální i reálná aprece kurzu koruny vůči euru. Tyto faktory kompenzovaly dopady zesilujících domácích nákladových tlaků na spotřebitelské ceny ze strany zemědělských prvovýrobců ve druhé polovině roku, které byly podpořeny i dočasnou převahou poptávky nad nabídkou u některých významných produktů v důsledku vyčerpání bezcelních kvót pro dovozy.

Promítání uvedených faktorů do jednotlivých cenových okruhů bylo diferencováno. Růst cen ropy na světových trzích ovlivňoval zejména vývoj čisté inflace v segmentu korigované inflace^{6/}, a to především prostřednictvím změn cen pohonných hmot. Přestože se meziroční růst cen ropy ve druhé polovině roku 2000 zpomalil, hodnoty meziroční čisté inflace se nesnížily a pohybovaly se na úrovni kolem 3 %. Důvodem bylo souběžné postupné ožívání růstu cen potravin v návaznosti na zmíněné zesilující tlaky domácích zemědělských prvovýrobců.

6/ Čistá inflace je definována jako index spotřebitelských cen po vyloučení položek regulovaných cen a očištění o vliv dalších administrativních opatření (například zvyšování nepřímých daní, rušení dotací). V rámci čisté inflace se samostatně sleduje a analyzuje vývoj cen potravin a nepotravinářských položek, tj. korigované inflace.

Dopad vysokých cen ropy do ostatních složek čisté inflace prostřednictvím cen pohonných hmot a dalších produktů vázaných na ropu byl v roce 2000 v daných podmínkách makroekonomického prostředí nevýrazný. Sekundární transmise vnějších nákladových tlaků do cen bránil vývoj na straně poptávky a silná konkurence na spotřebním trhu.

GRAF IV.6 STRUKTURA MEZIROČNÍHO RŮSTU SPOTŘEBITELSKÝCH CEN

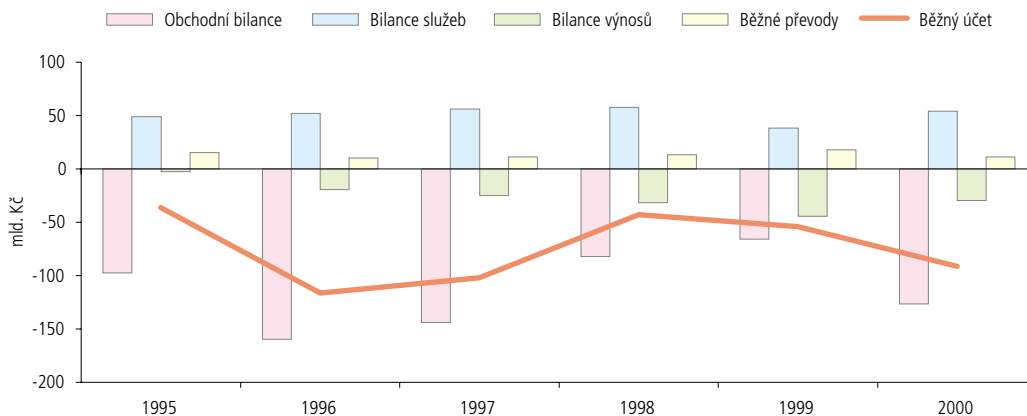
Obdobně jako v předchozím roce se i v roce 2000 na dosaženém meziročním růstu spotřebitelských cen významně podílely změny cen regulovaných položek. Jejich podíl na meziročním růstu spotřebitelských cen v prosinci 2000 byl téměř poloviční.

IV.3 PLATEBNÍ BILANCE

Běžný účet

Ve vývoji běžného účtu platební bilance došlo v roce 2000 k podstatnému prohloubení jeho deficitu. Ve srovnání s rokem 1999 se schodek běžného účtu v roce 2000 zvýšil o 69 % a dosáhl 91,4 mld. Kč. K meziročnímu prohloubení schodku běžného účtu v rozhodující míře přispělo výrazné zhoršení schodku obchodní bilance a částečně i snížení přebytku běžných převodů. Zvýšení přebytku bilance služeb a snížení schodku bilance výnosů tyto nepříznivé vlivy kompenzovaly jen částečně. Výrazný nárůst schodku běžného účtu při relativně mírném oživení hospodářského růstu vedl ke zvýšení podílu deficitu běžného účtu na hrubém domácím produktu oproti roku 1999 o 1,8 procentního bodu na -4,8 %.

GRAF IV.7 VÝVOJ STRUKTURY BĚŽNÉHO ÚČTU PLATEBNÍ BILANCE V LETECH 1995-2000

7/ Následující údaje vychází z propočtů obchodní bilance na základě měsíčních statistických výkazů.

Téměř dvojnásobné meziroční zvýšení schodku obchodní bilance^{7/} (na 126,8 mld. Kč) bylo důsledkem předstihu růstu dovozu před vývozem, který dosáhl téměř 5 procentních bodů. Růst vývozu se přitom výrazně urychlil (meziročně na 23,3 %), dovozy však rostly rychleji (28,2 %). Vysoká dynamika dovozu byla výsledkem souběhu více faktorů. Vedle rozhodujícího vlivu vysokého růstu cen dovážených energetických surovin (ropy a zemního plynu), způsobeného vývojem cen na světových trzích i deprecací kurzu koruny vůči americkému dolaru, byl ovlivněn též rychle rostoucími investičními dovozy (o 29,8 %). K jeho růstu přispěla rovněž zvyšující se poptávka průmyslových podniků po dovozech pro mezispotřebu (33,9 %) v důsledku zapojování české ekonomiky do mezinárodních výrobních struktur včetně rozvoje výroby v rámci aktivního zušlechťovacího styku.

Růst vývozu byl ovlivněn především příznivou vnější poptávkou, rozšiřující se výrobní kooperací se zahraničím a dalším náběhem nových proexportně orientovaných výrobní. Vliv protisměrně působící mírné apreciace kurzu koruny vůči euru nebyl příliš významný. Strukturální vývoj vývozu současně potvrzoval pokračování příznivých tendencí, které charakterizoval rostoucí podíl exportu strojírenské a elektrotechnické produkce na celkových vývozech (na 52,1 %) a z teritoriálního pohledu zesilující růst vývozu do vyspělých tržních ekonomik (23,6 %). Vedle toho se v roce 2000 obnovil vývoz do evropských tranzitivních ekonomik a zemí SNS (21,1 %).

Finanční účet

Finanční účet platební bilance skončil v roce 2000 přebytkem v rozsahu cca 130 mld. Kč (6,8 % HDP), což v meziročním srovnání znamenalo zvýšení přílivu kapitálu do české ekonomiky o více než 20 %. Rozhodující podíl na přílivu kapitálu měly opět přímé zahraniční investice (173 mld. Kč), i když se jejich objem meziročně snížil. Přesto jejich podíl na hrubém domácím produktu dosáhl relativně vysoké hodnoty (9 %). Kromě přímých zahraničních investic se na přílivu zahraničního kapitálu do ČR v roce 2000 podílel i podnikatelský sektor, který čerpal úvěrové zdroje ze zahraničí.

Obdobně jako v předchozím roce byl celkový příliv zahraničního kapitálu do ČR zmírňován odlivem kapitálu v podobě portfoliových investic. Ten byl především důsledkem investic rezidentů do cenných papírů v zahraničí (téměř 90 mld. Kč), přičemž zájem o akcie a dluhopisy byl přibližně vyrovnaný. Odliv portfoliových investic byl částečně kompenzován nákupem tuzemských akcií nerezidenty. Ostatní kapitálové toky byly málo významné a finanční účet platební bilance v podstatě neovlivnily.

Devizové rezervy ČNB vzrostly v roce 2000 ve srovnání s koncem roku 1999 o 31,6 mld. Kč na 494 mld. Kč (13,1 mld. USD). Jejich zvýšení bylo výsledkem úrokových výnosů z devizových rezerv a devizových intervencí.

IV.4 VEŘEJNÉ FINANCE

Fiskální politika byla v roce 2000 zaměřena, obdobně jako v roce předchozím, na podporu ekonomického růstu. V souladu s tímto záměrem byly posíleny zejména rozpočtové výdaje do oblasti dopravní infrastruktury a bydlení a pro tyto oblasti byl vytvořen nový legislativní rámec účelových fondů. Růst těchto výdajů a zvyšující se mandatorní výdaje byly hlavními důvody pro sestavení nevyrované bilance státního rozpočtu. Rozpočet veřejných rozpočtů byl rovněž sestaven jako schodkový (76,6 mld. Kč, tj. 4 % HDP)^{8/}.

^{8/} Rozumí se v metodice Mezinárodního měnového fondu - tzv. GFS (Government Finance Statistics), ve které je saldo veřejných rozpočtů očištěno o privátní zdrojové a dotace transformačním institucím.

Hospodaření veřejných rozpočtů bylo ve skutečnosti oproti schválenému rozpočtu příznivější (o 11,2 mld. Kč), což znamenalo snížení podílu jejich deficitu na HDP na 3,4 %. K dosažení nižšího schodku přispěl především odklad úhrady ztráty Konsolidační banky za rok 1999 a příznivější výsledky hospodaření místních rozpočtů. Naopak deficit státního rozpočtu a Fondu národního majetku byl ve skutečnosti oproti předpokladům vyšší (o 13,2 mld. Kč).

Konsolidovaný veřejný dluh ČR se v roce 2000 oproti předchozímu roku dále zvýšil, a to o 56,6 mld. Kč na 331,2 mld. Kč. Přesto se podíl konsolidovaného veřejného dlu-

9/ Ve směru snížení státního dluhu působila částečná úhrada splátky zahraničních půjček na podporu platební bilance přijatých na počátku devadesátých let, pokles zadluženosti byl zaznamenán také u státních fondů a FNM.

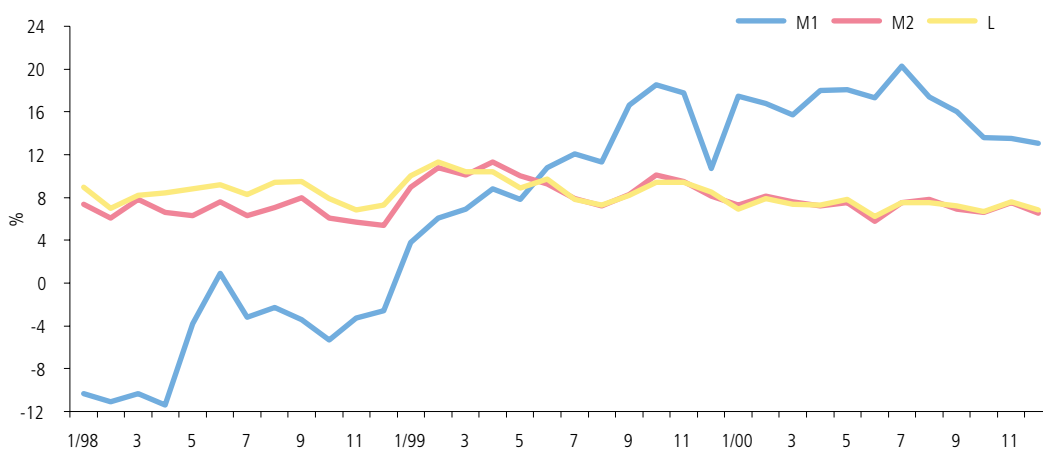
hu na hrubém domácím produktu i v roce 2000 (17,3 %) nadále pohyboval hluboko pod referenční hranicí maastrichtského kritéria (60 %). Na zvýšení veřejného dluhu se podílel především rostoucí státní dluh, který byl v roce 2000 výsledkem profinancování schodku státního rozpočtu státními pokladničními poukázkami a úhrady ztráty Konsolidační banky za rok 1998. Přestože se v některých oblastech veřejných financí zadluženost v roce 2000 snížila^{9/}, nepostačovalo to ke kompenzaci růstu zadluženosti ve zmíněných oblastech.

IV.5 MĚNOVÝ VÝVOJ

Peněžní agregáty

Příliv peněz do ekonomiky se v roce 2000 zpomalil. Meziroční růst širšího peněžního agregátu M2 se oproti roku 1999 snížil o 1,6 procentního bodu na 6,5 % a rovněž růst peněžního agregátu L byl v roce 2000 mírnější (o 1,7 procentního bodu na 6,8 %). Zpomalení růstu peněžní zásoby v ekonomice bylo spojeno především se stagnací úvěrové emise podnikům a domácnostem a prohlubujícím se schodkem obchodní bilance.

GRAF IV.8 VÝVOJ PENĚŽNÍCH AGREGÁTŮ M1, M2 A L

Definice peněžních agregátů

$M1 = \text{oběživo} + \text{vklady na viděnou}$

$M2 = M1 + \text{termínované vklady v Kč} + \text{vklady v cizí měně}$

$L = M2 + \text{státní pokladniční poukázky (SPP)} + \text{poukázky ČNB} + \text{poukázky FNM}$
v portfoliu domácích nebankovních subjektů

Strukturální vývoj širšího peněžního agregátu M2, naznačující relativně rychlý růst poptávky po transakčních penězích a pokles zájmu o termínované uložení peněz, byl především důsledkem nízké úrovně úrokových sazeb z termínovaných vkladů. Oproti roku 1999, kdy se na vzestupu objemu transakčních peněz zahrnovaných do peněžního agregátu M1 podílelo významně oběživo, v roce 2000 zrychlení dynamiky růstu

tohoto peněžního agregátu ovlivnil především růst netermínovaných vkladů. I když se tempo růstu peněžního agregátu M1 od srpna 2000 postupně snižovalo, přesto se ve zbývající části roku 2000 udržovalo na téměř dvojnásobné úrovni ve srovnání s širšími peněžními agregáty M2 a L. Tyto tendence ve značné míře souvisely se změnami v sektorové struktuře peněžní zásoby, kde se v průběhu roku 2000 prosazoval trend k rychlejšímu růstu peněžní zásoby v podnikovém sektoru než u domácností.

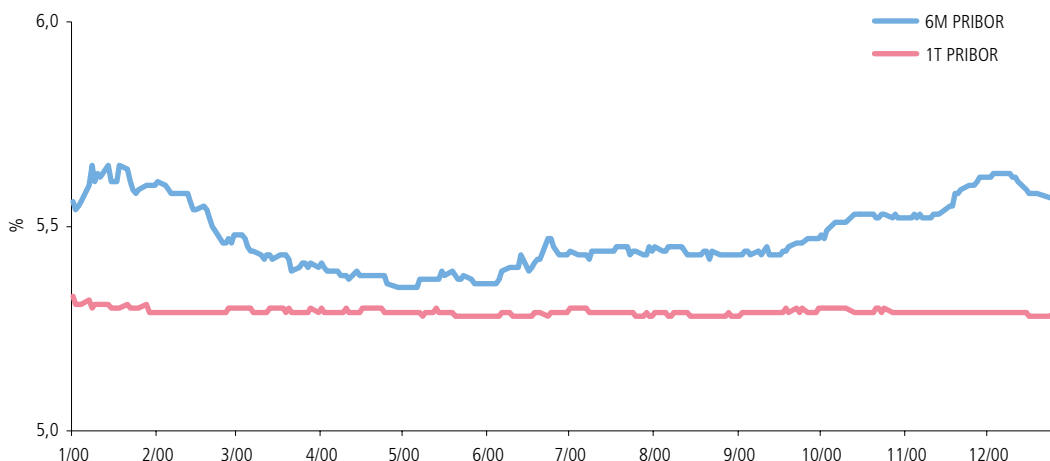
IV.6 FINANČNÍ TRHY

Peněžní trh

Vývoj krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu se vyznačoval poměrně značnou stabilitou. Dílčí změny se týkaly jen úrokových sazeb s delší splatností, jednalo se však o změny v řádu desetin procentního bodu. Tento vývoj souvisel především s neměnným nastavením základních sazeb ČNB. Pouze koncem června a na přelomu listopadu a prosince byl zaznamenán dočasný nárůst sazeb PRIBOR. V prvním případě to byl důsledek nervozity na finančním trhu spojený s uvalením nucené správy na IPB, v druhém případě šlo o reakci na očekávání rychlejšího růstu ekonomiky a inflace. Výnosová křivka v průběhu celého roku 2000 vykazovala pozitivní sklon.

47

GRAF IV.9 VÝVOJ ÚROKOVÝCH SAZEB 1T A 6M PRIBOR

Trh úrokových derivátů (sazby FRA) a trh krátkodobých dluhopisů se vyvíjely v souladu se sazbami PRIBOR. V průběhu roku se uskutečnilo 46 primárních aukcí SPP se splatností do 1 roku. Ke konci roku 2000 činil nesplacený objem SPP 163 mld. Kč. Podobně jako na ostatních segmentech peněžního trhu zůstaly stabilní i hrubé výnosy SPP (5,3 až 5,9 %). Téměř ve všech aukcích docházelo k převisům poptávky, takže výsledné hrubé výnosy se pohybovaly pod vyhlášenými limitními výnosy. ČNB také vydávala své poukázky, emitovala je do svého vlastního portfolia s následným využitím při repo operacích s komerčními bankami.

Při relativní stabilitě sazeb na domácím mezibankovním trhu úrokový diferenciál odrážel především pohyb zahraničních sazeb. USA a Eurozóna procházely obdobím zvyšování základních úrokových sazeb, což přispělo ke snížení úrokového diferenciálu. Ten se zvyšoval až koncem roku 2000 v souvislosti s růstem tuzemských sazeb. Na počátku roku se úrokový diferenciál vůči EUR pohyboval kolem 2 procentních bodů, na konci roku dosáhl hodnoty 0,4 až 1,0 procentního bodu podle jednotlivých splatností. Úrokový diferenciál vůči USD se pohyboval v průběhu celého roku v záporných hodnotách.

Na vývoj sazeb na peněžním trhu částečně reagovaly klientské úrokové sazby. Úrokové sazby z nově poskytovaných úvěrů se během roku snížily o 1,3 procentního bodu na 6,8 %. Podobně se vyvíjely sazby z termínovaných depozit, jejichž pokles činil 0,8 procentního bodu na 3,9 %.

Kapitálový trh

Dlouhodobé sazby (IRS, výnosy na trhu dluhopisů) se také vyvíjely poměrně stabilně, jejich volatilita byla ale vyšší než na peněžním trhu. K hlavním důvodům patřila citlivější reakce na očekávání budoucího vývoje ekonomiky a inflace, která se měnila v průběhu roku. Sazby reagovaly také na rostoucí zadlužení státu, situaci na trzích ropy a dolaru a situaci kolem IPB. Tyto faktory působily dočasně a s nestejnou intenzitou. V porovnání s koncem roku 1999 se dlouhodobé sazby v roce 2000 téměř nezměnily. Výnosová křivka vykazovala pozitivní sklon v kratší části křivky, od střední části byla spíše plochá.

Podobně se vyvíjel sekundární trh dluhopisů. Na primárním trhu státních dluhopisů bylo emitováno 12 emisí se splatností v celkovém objemu 51 mld. Kč, přičemž na všech aukcích byl patrný značný zájem o jejich nákup ze strany investorů. V roce 2000 byly poprvé vydány státní dluhopisy se splatností 7 a 10 let. Nesplacený objem státních dluhopisů činil ke konci roku 2000 117 mld. Kč (v roce 1999 to bylo 77 mld. Kč). Na primárním trhu firemních dluhopisů bylo emitováno 14 titulů v celkovém objemu 33,2 mld. Kč, kromě toho byly vydány i 3 emise hypotečních zástavních listů v objemu 4,6 mld. Kč.

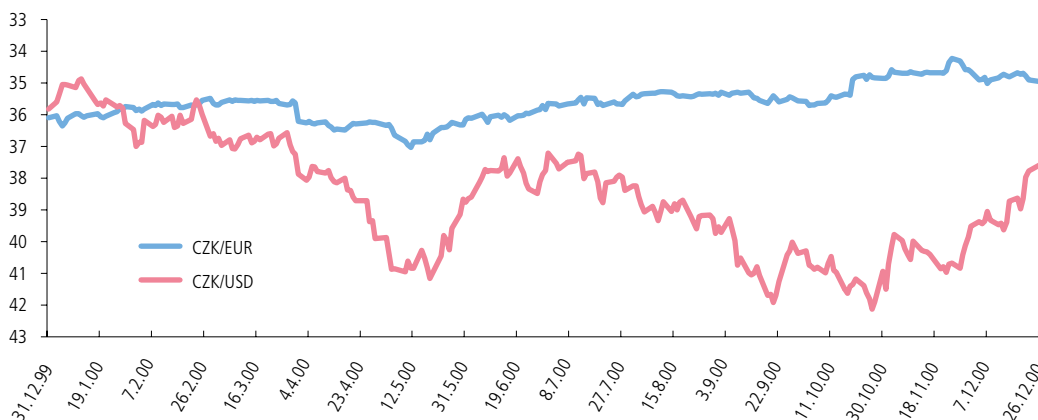
Vývoj na akciovém trhu byl do značné míry závislý na dění na zahraničních trzích. Ceny akcií reagovaly také na zprávy o privatizaci klíčových tuzemských firem. Na počátku roku ceny akcií výrazně rostly, koncem března se trend obrátil. Akciové indexy začaly klesat, což s občasnými korekcemi trvalo až do konce roku. V meziročním srovnání všechny sledované akciové indexy oslabily, oficiální index PX 50 o 2,3 %.

Devizový trh

Vývoj nominálního kurzu koruny vůči euru v roce 2000 celkově charakterizovala tendence k posilování. Postupné zhodnocování nominálního kurzu bylo koncem prvního čtvrtletí přerušeno devizovými intervencemi ČNB, jejichž cílem bylo zabránit nadměrnému zhodnocení koruny, které by mohlo mít nepříznivý vliv na vývoj reálné ekonomiky. Ve třetím a čtvrtém čtvrtletí se mírný apreciační trend kurzu koruny vůči euru znovu prosadil. Posilování kurzu koruny vůči euru souviselo především s efekty přílivu kapitálu do České republiky, a to zejména v podobě přímých zahraničních investic. Na zhodnocení kurzu koruny vůči euru mělo vliv i oslabení kurzu eura vůči americkému dolaru.

Vysoká volatilita vývoje kurzu koruny vůči americkému dolaru odrážela vývoj kurzu eura vůči americkému dolaru.

GRAF IV.10 VÝVOJ NOMINÁLNÍHO KURZU KORUNY VŮČI EUR A USD

Efektivní reálné kurzy koruny podle spotřebitelských cen i cen výrobců byly ovlivňovány především vývojem nominálních kurzů a méně relativním cenovým vývojem u nás a u našich hlavních obchodních partnerů. Celkově došlo k posílení obou indexů reálného kurzu v rozsahu přibližně 3 %.

IV.7 MĚNOVÁ POLITIKA

Měnová politika ČNB byla v roce 2000 již třetím rokem realizována v režimu cílování inflace. Měnověpolitické rozhodování v tomto režimu probíhalo na základě srovnávání podmíněné prognózy inflace s relevantním inflačním cílem při zohlednění střednědobého makroekonomického výhledu a jeho rizik.¹⁰ Stejně jako v předchozím roce měnová politika usilovala o stabilizaci cenového a makroekonomického vývoje. Významným novým rysem bylo prohloubení spolupráce s vládou při stanovení cíle pro čistou inflaci pro rok 2001.

Základním východiskem měnové politiky v roce 2000 byla skutečnost, že ekonomika prochází fází oživení a že lze očekávat další zrychlení jejího růstu. Vedle nejistot o míře budoucího hospodářského růstu bylo z pohledu prognóz inflace a měnověpolitického rozhodování neméně významné posouzení délky trvání a intenzity vnějšího nákladového šoku na ceny. Pro rozhodování bylo rovněž důležité ocenění vlivu řady dalších potenciálních inflačních impulsů (vývoj na trhu práce aj.). Postupné zveřejňování aktuálních údajů o vývoji hrubého domácího produktu, cen ropy, vývoji v jednotlivých cenových okruzích a dalších informací ovlivňovalo v průběhu roku vnímání možné akcelerace jednotlivých inflačních tlaků. Tyto skutečnosti se odrážely v podmíněných prognózách inflace a v rozhodování o nastavení měnových nástrojů.

Vývoj dílčích indikátorů ekonomického vývoje (zejména růstu průmyslové výroby) na počátku roku 2000 signalizoval, že by oživení ekonomiky mohlo být rychlejší než se původně očekávalo. Postupné oživování domácí poptávky v prvním čtvrtletí 2000 potvrdily publikované údaje o vývoji hrubého domácího produktu. Růst hrubého domácího produktu ve druhém a třetím čtvrtletí byl však nižší a naznačoval pouze mírné oživení ekonomiky.

Při současném růstu cen ropy na světových trzích rostlo riziko přelévání primárních efektů nákladového šoku do sekundárních cenových okruhů. Ve druhé polovině roku 2000 se sice meziroční růst cen ropy na světových trzích zpomalil, ceny ropy (USD/barel) se ale nadále pohybovaly na relativně vysoké úrovni. Riziko jejich sekundárních dopadů do cen tedy přetrvávalo. Skutečný vliv na dosavadní vývoj spotřebitelských cen však byl nevýrazný. Analýzy ČNB ze čtvrtého čtvrtletí navíc naznačily, že v důsledku souběhu stabilizace cen ropy, pokračujícího, nicméně relativně nízkého tempa růstu domácí poptávky, vysoce konkurenčního prostředí a rostoucí produktivity se pravděpodobnost sekundárních dopadů vnějších nákladových tlaků do cen bude snižovat. Tento předpoklad podporoval vývoj inflačních očekávání, který signalizoval, že vnější nákladový šok je ekonomickými subjekty vnímán jako dočasný.

V tomto kontextu ČNB své základní úrokové sazby a sazby povinných minimálních rezerv v průběhu roku 2000 nezměnila. Pouze v prvním čtvrtletí 2000 ČNB reagovala intervencemi na devizovém trhu na silný apreciační trend kurzu koruny v souvislosti s přílivem zahraničního kapitálu. Vedle toho byl na základě dohody ČNB a vlády ČR zřízen zvláštní privatizační účet, který by měl přispět k omezení apreciačních dopadů jednorázového přílivu zahraničních investic. Další vývoj potvrdil relativně stabilní makroekonomický vývoj a prohlubující se charakteristiky nízkoinflační ekonomiky.

Vývoj čisté inflace se ve druhé polovině roku 2000 stabilizoval a její podmíněné predikce indikovaly její relativně nízkou úroveň i v roce 2001, směřující spíše do dolní poloviny inflačního cíle. Ve střednědobém časovém horizontu však zůstává rizikem makroekonomické stability nerovnovážený vývoj v oblasti veřejných financí.

MAKROEKONOMICKÉ AGREGÁTY

mld. Kč, meziroční změna v % , stálé ceny 1995

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q
HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT							
- mld. Kč	1303,6	1381,1	1447,7	1432,8	1401,3	1390,6	1433,8
- %	2,2	5,9	4,8	-1,0	-2,2	-0,8	3,1
KONEČNÁ SPOTŘEBA							
- mld. Kč	949,9	976,8	1035,1	1051,4	1028,5	1032,2	1041,8
- %	4,8	2,8	6,0	1,6	-2,2	0,4	0,9
v tom:							
Domácnosti							
- mld. Kč	654,2	692,1	740,1	753,6	731,4	736,3	746,4
- %	5,6	5,8	6,9	1,8	-2,9	0,7	1,4
Vláda							
- mld. Kč	287,2	275,1	284,8	287,1	284,4	284,2	283,7
- %	3,1	-4,2	3,5	0,8	-0,9	-0,1	-0,2
Neziskové instituce							
- mld. Kč	8,5	9,6	10,2	10,7	12,7	11,7	11,7
- %	.	12,9	6,3	4,9	18,7	-7,9	0,0
HRUBÁ TVORBA KAPITÁLU							
- mld. Kč	384,2	470,0	525,4	494,5	470,4	452,7	503,5
- %	18,5	22,3	11,8	-5,9	-4,9	-3,8	11,2
v tom:							
Fixní kapitál							
- mld. Kč	369,2	442,4	478,5	464,7	446,4	426,9	449,0
- %	9,1	19,8	8,2	-2,9	-3,9	-4,4	5,2
Zásoby a rezervy							
- mld. Kč	15,0	27,6	46,9	29,8	24,0	25,8	54,5
SALDO ZAHRANIČNÍHO OBCHODU							
- mld. Kč	-30,5	-65,7	-112,8	-113,1	-97,6	-94,3	-111,5
v tom:							
Vývoz zboží a služeb							
- mld. Kč	635,0	740,8	809,2	875,0	968,9	1015,0	1205,4
- %	1,7	16,7	9,2	8,1	10,7	4,8	18,8
Dovoz zboží a služeb							
- mld. Kč	665,5	806,5	922,0	988,1	1066,5	1109,3	1316,9
- %	14,7	21,2	14,3	7,2	7,9	4,0	18,7
DOMÁCÍ EFEKTIVNÍ POPTÁVKA							
- mld. Kč	1319,1	1419,2	1513,6	1516,1	1474,9	1459,1	1490,8
- %	5,9	7,6	6,7	0,2	-2,7	-1,1	2,2
AGREGÁTNÍ EFEKTIVNÍ POPTÁVKA							
- mld. Kč	1954,1	2160,0	2322,8	2391,1	2443,8	2474,1	2696,2
- %	4,5	10,5	7,5	2,9	2,2	1,2	9,0
HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT V BĚŽNÝCH CENÁCH							
- mld. Kč	1182,8	1381,1	1572,3	1668,8	1798,3	1833,0	1910,6
- %	15,9	16,8	13,8	6,1	7,8	1,9	4,2
CENOVÝ DEFLÁTOR							
- %	13,4	10,2	8,6	7,2	10,2	2,7	1,1

Pramen: ČSÚ

PLATEBNÍ BILANCE 1)

v mil. Kč

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 2)
A. BĚŽNÝ ÚČET	13 286,7	-22 643,2	-36 331,3	-116 510,6	-101 856,2	-43 101,0	-54 221,4	-91 428,1
Obchodní bilance 3)	-15 313,0	-39 750,9	-97 598,6	-159 538,6	-144 025,9	-82 394,8	-65 830,8	-126 783,0
- vývoz	414 833,0	458 436,6	569 549,1	588 791,5	722 501,0	850 308,0	908 756,0	1 120 427,0
- dovoz	430 146,0	498 187,5	667 147,7	748 330,1	866 526,9	932 702,8	974 586,8	1 247 210,0
Bilance služeb	29 465,2	14 052,8	48 881,2	52 198,9	55 935,0	57 854,7	38 119,3	53 861,9
Příjmy	137 691,2	148 404,0	178 270,4	222 030,4	227 193,6	241 801,2	239 709,0	279 574,2
- doprava	36 186,6	35 757,9	38 757,4	36 209,6	41 661,6	44 829,3	53 520,3	53 732,7
- cestovní ruch	45 437,4	64 170,3	76 301,3	110 620,0	115 700,0	120 000,0	105 000,0	110 700,0
- ostatní služby	56 067,2	48 475,8	63 211,7	75 200,8	69 832,0	76 971,9	81 188,7	115 141,5
Výdaje	108 226,0	134 351,2	129 389,2	169 831,5	171 258,6	183 946,5	201 589,7	225 712,3
- doprava	21 402,1	24 542,4	21 208,9	18 983,3	19 973,6	22 794,0	27 071,4	27 787,1
- cestovní ruch	15 368,3	45 605,6	43 330,3	80 170,0	75 500,0	60 300,0	51 000,0	48 500,0
- ostatní služby	71 455,6	64 203,2	64 850,0	70 678,2	75 785,0	100 852,5	123 518,3	149 425,2
Bilance výnosů	-3 424,7	-580,8	-2 804,0	-19 611,0	-25 102,4	-31 708,0	-44 187,6	-29 495,1
- výnosy	15 952,0	22 713,2	31 696,1	31 765,9	44 696,0	45 945,4	56 867,3	70 639,4
- náklady	19 376,7	23 294,0	34 500,1	51 376,9	69 798,4	77 653,4	101 054,9	100 134,5
Běžné převody	2 559,2	3 635,7	15 190,1	10 440,1	11 337,1	13 147,1	17 677,7	10 988,1
- příjmy	7 024,5	8 523,3	17 631,6	16 752,7	27 402,5	25 387,9	37 184,4	27 604,6
- výdaje	4 465,3	4 887,6	2 441,5	6 312,6	16 065,4	12 240,8	19 506,7	16 616,5
B. KAPITÁLOVÝ ÚČET	-16 175,0	-	179,1	15,6	315,9	65,8	-73,2	-195,3
- příjmy	5 976,0	-	307,8	28,1	493,0	454,6	637,3	224,9
- výdaje	22 151,0	-	128,7	12,5	177,1	388,8	710,5	420,2
Celkem A a B	-2 888,3	-22 643,2	-36 152,2	-116 495,0	-101 540,3	-43 035,2	-54 294,6	-91 623,4
C. FINANČNÍ ÚČET	88 184,7	97 019,7	218 288,5	113 582,5	34 319,1	94 324,5	106 564,4	129 632,2
Přímé investice	16 421,8	21 551,1	67 021,2	34 624,8	40 451,4	115 866,3	215 703,9	172 768,1
- v zahraničí	-2 628,6	-3 443,3	-971,6	-4 150,0	-800,0	-4 102,2	-3 107,6	-4 557,6
- zahraničí v tuzemsku	19 050,4	24 994,4	67 992,8	38 774,8	41 251,4	119 968,5	218 811,5	177 325,7
Portfoliové investice	46 658,5	24 595,9	36 144,4	19 692,5	34 438,9	34 508,2	-48 268,9	-68 172,9
Aktiva	-6 686,9	-1 327,1	-8 565,6	-1 291,1	-6 006,8	-755,1	-65 608,0	-86 631,8
- majetkové cenné papíry a účasti	-6 686,9	-1 327,1	-8 565,6	-1 291,1	19,9	3 855,7	-48 965,2	-44 181,0
- dluhové cenné papíry					-6 026,7	-4 610,8	-16 642,8	-42 450,8
Pasíva	53 345,4	25 923,0	44 710,0	20 983,6	40 445,7	35 263,3	17 339,1	18 458,9
- majetkové cenné papíry a účasti	32 569,8	14 369,8	32 761,7	16 340,9	13 783,7	34 846,2	4 394,2	23 810,9
- dluhové cenné papíry	20 775,6	11 553,2	11 948,3	4 642,7	26 662,0	417,1	12 944,9	-5 352,0
Finanční deriváty	-1 817,9
- aktiva	-4 916,7
- pasíva	3 098,8
Ostatní investice	25 104,4	50 872,7	115 122,9	59 265,2	-40 571,2	-56 050,0	-60 870,6	26 854,9
Aktiva	-83 911,4	-69 582,4	-66 050,8	-64 646,8	-142 725,1	-46 628,7	-91 273,9	35 832,1
Dlouhodobá	13 340,8	12 046,4	1 384,4	-10 769,8	-11 117,6	-24 280,2	-23 884,0	21 322,2
- ČNB								
- obchodní banky	-1 431,5	-31,7	-3 353,6	-14 168,2	-11 907,4	-26 952,8	-25 858,5	14 362,2
- vláda	8 323,3	8 175,1	3 335,0	1 286,4	519,8	630,3	977,5	2 937,0
- ostatní sektory	6 449,0	3 903,0	1 403,0	2 112,0	270,0	2 042,3	997,0	4 023,0
Krátkodobá	-97 252,2	-81 628,8	-67 435,2	-53 877,0	-131 607,5	-22 348,5	-67 389,9	14 509,9
- ČNB								
- obchodní banky	2 163,0	-4 289,4	-2 446,2	-48 976,0	-122 038,5	-21 641,6	-63 804,7	22 001,9
- vláda	-97 397,2	-76 040,4	-60 179,4
- ostatní sektory	-2 018,0	-1 299,0	-4 809,6	-4 901,0	-9 569,0	-706,9	-3 585,2	-7 492,0
Pasíva	109 015,8	120 455,1	181 173,7	123 912,0	102 153,9	-9 421,3	30 403,3	-8 977,2
Dlouhodobá	10 131,9	19 865,1	87 965,8	95 193,1	24 047,6	-39 840,7	-1 286,1	-26 212,5
- ČNB	1 297,3	-31 712,7	997,8		-368,0	-216,4	-2 083,5	-22,8
- obchodní banky	-2 116,6	11 189,6	60 359,6	46 733,5	-14 875,5	-14 399,2	-7 109,5	-31 523,7
- vláda	-3 421,5	-5 249,5	-12 047,3	-7 132,6	-11 581,9	-11 765,4	-6 384,3	-1 837,6
- ostatní sektory	14 372,7	45 637,7	38 655,7	55 592,2	50 873,0	-13 459,7	14 291,2	7 171,6
Krátkodobá	98 883,9	100 590,0	93 207,9	28 718,9	78 106,3	30 419,4	31 689,4	17 235,3
- ČNB	1 670,5	-1 634,7	77,1	-59,6	-9,9	-6,0	84,9	-17,0
- obchodní banky	2 481,8	14 016,0	27 636,1	30 574,9	67 383,7	24 445,9	36 615,6	-3 812,5
- vláda	91 895,5	86 555,8	56 262,2	-899,6	-69,5	-216,5	-103,2	
- ostatní sektory	2 836,1	1 652,9	9 232,5	-896,8	10 802,0	6 196,0	-4 907,9	21 064,8
Celkem A, B a C	85 296,4	74 376,5	182 136,3	-2 912,5	-67 221,2	51 289,3	52 269,8	38 008,8
D. SALDO CHYB A OPOMENUTÍ, KURZOVÉ ROZDÍLY	3 019,8	-6 121,9	15 779,4	-19 562,6	11 181,2	11 325,7	4 866,9	-6 416,0
Celkem A, B, C a D	88 316,2	68 254,6	197 915,7	-22 475,1	-56 040,0	62 615,0	57 136,7	31 592,8
E. ZMĚNA DEVIZOVÝCH REZERV (-nárůst)	-88 316,2	-68 254,6	-197 915,7	22 475,1	56 040,0	-62 615,0	-57 136,7	-31 592,8

1) Struktura platební bilance vychází z 5. vydání Příručky k sestavení platební bilance (MMF 1993)

2) Předběžné údaje

3) 1993 až 1998 - podle metodiky celní statistiky platné od 1.1.1996

1999 a 2000 - podle upravené metodiky celní statistiky platné od 1.7.2000

MĚNOVÝ PŘEHLED

stav ke konci měsíce v mld. Kč

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	12	12	12	12	12	12	12	12
Aktiva celkem	720,4	870,4	1039,6	1125,3	1219,8	1285,2	1389,2	1479,5
Čistá zahraniční aktiva	115,7	194,4	311,4	281,9	338,5	425,3	570,4	684,8
- aktiva	213,6	275,8	493,2	538,0	670,7	761,4	940,2	992,2
- pasíva	97,9	81,4	181,8	256,1	332,2	336,1	369,8	307,4
Čistá domácí aktiva	604,7	676,0	728,2	843,4	881,3	859,9	818,8	794,7
Domácí úvěry	713,9	817,5	929,5	1029,7	1137,7	1109,9	1095,8	1116,2
Čistý úvěr vládnímu sektoru	18,4	5,1	10,1	12,6	24,8	36,1	63,4	117,4
- čistý úvěr vládě	35,1	23,1	25,4	28,5	37,9	45,4	73,6	116,3
- čistý úvěr FNM	-16,7	-18,0	-15,3	-15,9	-13,1	-9,3	-10,2	1,1
Klientské úvěry obchodních bank a ČNB	695,5	812,4	919,4	1017,1	1112,9	1073,8	1032,4	998,8
Úvěry korunové	669,6	768,9	822,3	888,6	912,6	860,0	838,5	838,3
- podniky	576,8	661,1	720,5	785,1	808,2	756,3	729,6	717,8
- domácnosti	92,8	107,8	101,8	103,5	104,4	103,7	108,9	120,5
Úvěry v cizí měně	25,9	43,5	97,1	128,5	200,3	213,8	193,9	160,5
- podniky	194,3	210,3	190,5	158,5
- domácnosti	6,0	3,5	3,4	2,0
Ostatní čisté položky	-109,2	-141,5	-201,3	-186,3	-256,4	-250,0	-277,0	-321,5
Pasíva								
Peněžní agregát M2	720,4	870,4	1039,6	1125,3	1219,8	1285,2	1389,2	1479,5
Peněžní agregát M1	359,9	421,8	453,3	475,3	445,1	433,4	479,8	542,5
Oběživo	59,8	84,0	104,3	118,9	119,3	127,2	157,9	171,8
Neterminované korunové vklady	300,1	337,8	349,0	356,4	325,8	306,2	321,9	370,7
- domácnosti	109,3	131,5	148,8	155,7	153,2	144,0	162,6	195,0
- podniky	185,1	201,1	195,6	195,6	168,2	158,9	156,4	172,9
- pojišťovny	5,7	5,2	4,6	5,1	4,4	3,3	2,9	2,8
Quasi peníze	360,5	448,6	586,3	650,0	774,7	851,8	909,4	937,0
Termínované korunové vklady	303,1	387,8	498,8	564,3	636,2	679,1	661,4	656,5
- domácnosti	206,8	244,7	306,5	366,0	474,4	550,8	537,5	549,8
- podniky	60,0	102,9	150,2	177,5	136,1	96,2	87,3	90,4
- pojišťovny	36,3	40,2	42,1	20,8	25,7	32,1	36,6	16,3
Vkladové certifikáty, depozitní směnky a ostatní dluhopisy	30,2	100,1	123,0
Vklady v cizí měně	57,4	60,8	87,5	85,7	138,5	142,5	147,9	157,5
- domácnosti	45,7	42,2	35,8	40,1	68,8	73,6	80,8	83,7
- podniky	11,7	18,6	51,7	45,6	69,7	68,9	67,1	73,8
Peněžní agregát L	704,6	845,5	1019,0	1143,7	1244,0	1334,3	1448,2	1546,3
Meziroční změny v %								
M1	17,5	17,2	7,5	4,9	-6,4	-2,6	10,7	13,1
M2	19,8	19,9	19,8	9,7	9,8	5,4	8,1	6,5
L	19,8	20,0	20,5	12,2	8,8	7,3	8,5	6,8
Klientské úvěry obchodních bank a ČNB	19,1	16,8	13,2	10,6	9,4	-3,5	-3,9	-3,3
Vklady klientů u bank	21,8	19,1	21,8	7,6	9,4	2,5	0,3	4,7

1) M1 = Oběživo + neterminované korunové vklady

2) M2 = M1 + quasi peníze

3) L = M2 + SPP a P ČNB v portfoliu domácích nebankovních institucí

4) Korunové vklady + vklady v cizí měně

5) Upraveno o float v roce 1993 a 1994, krátkodobé operace některých bank v roce 1994 a vklad SPT Telecom u ČNB v roce 1995 a 1996

6) Z důvodu změny statistického vykazování jsou od 1/98 depozitní směnky, vkladové certifikáty a ostatní dluhopisy vyloučeny z korunových vkladů

MĚNOVĚPOLITICKÉ NÁSTROJE ČNB

	2T repo sazba (%)	Diskontní sazba (%)	Lombardní sazba (%)	Povinné minimální rezervy z primárních vkladů (%)	
				bank	stavebních spořitelů a ČMZRB
Rok 1995					
Stav k 1.1.	-	8,5	11,5	-	-
26.6.	-	9,5	12,5	-	-
3.8.	-			8,5	4,0
8.12.	11,30				
Rok 1996					
29.3.	11,50				
29.4.	11,60				
9.5.	11,80				
21.6.	12,40	10,5	14,0		
1.8.				11,5	
Rok 1997					
8.5.				9,5	
16.5.			50,0		
27.5.		13,0			
4.6.	39,00				
11.6.	29,00				
18.6.	25,00				
20.6.	22,00				
23.6.	20,00				
24.6.	18,50				
27.6.			23,0		
30.6.	18,20				
1.7.	17,90				
7.7.	17,00				
8.7.	16,50				
9.7.	16,20				
16.7.	16,00				
22.7.	15,70				
23.7.	15,40				
24.7.	15,20				
28.7.	14,90				
1.8.	14,70				
4.8.	14,50				
31.10.	14,80				
1.12.	18,50				
2.12.	18,00				
3.12.	17,50				
4.12.	16,75				
9.12.	15,50				
10.12.	15,00				
17.12.	14,75				
Rok 1998					
23.1.			19,0		
20.3.	15,00				
17.7.	14,50			7,5	
30.7.					
14.8.	14,00	11,5	16,0		
25.9.	13,50				
27.10.	12,50	10,0	15,0		
13.11.	11,50				
4.12.	10,50				
23.12.	9,50	7,5	12,5		
Rok 1999					
18.1.	8,75				
28.1.				5,0	
29.1.	8,00				
12.3.	7,50	6,0	10,0		
9.4.	7,20				
4.5.	6,90				
25.6.	6,50				
30.7.	6,25				
3.9.	6,00	5,5	8,0		
5.10.	5,75				
7.10.				2,0	
27.10.	5,50	5,0	7,5		2,0
26.11.	5,25				

Poznámka: v roce 2000 ke změně parametrů uvedených měnověpolitických nástrojů ČNB nedošlo.

V. OPERACE ČNB
NA VOLNÉM TRHU
A SPRÁVA DEVIZOVÝCH
REZERV

V. OPERACE ČNB NA VOLNÉM TRHU A SPRÁVA DEVIZOVÝCH REZERV

PAMĚTNÍ STŘÍBRNÁ MINCE VYDANÁ
k 200. výročí narození Františka Palackého

AUTOR: *ak. soch.* VLADIMÍR OPPL

1798
1998

P

ČNB realizuje měnovou politiku prostřednictvím svých operací na finančním trhu v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

Rozhodovací proces

Bankovní rada ČNB rozhoduje o stanovení hodnoty tří klíčových úrokových sazeb: diskontní sazby, lombardní sazby a hlavní měnověpolitické úrokové sazby vyhlášené ČNB – dvoutýdenní repo sazby.

Rozhodování o operacích centrální banky na peněžním trhu je založeno na denní předpovědi nabídky a poptávky po rezervách obchodních bank v pětidenním časovém horizontu. Smyslem těchto operací je stáhnout z trhu přebytečné prostředky ve výši rozdílu mezi předpovídanou nabídkou rezerv a předpovídanou poptávkou po rezervách.

Předpověď nabídky rezerv je sestavována na základě vývoje:

a) autonomních faktorů vývoje likvidity:

- vnější sektor (změny ve výši devizových rezerv v důsledku nákupů/prodejů deviz ze strany ČNB, resp. intervencí),
- vládní sektor (vývoj běžného hospodaření státního rozpočtu; změny ve výši státních finančních aktiv a pasiv a v ostatních položkách vládní pozice u centrální banky),
- předpokládané operace s poukázkami na sekundárním trhu pro účely řízení likvidity na účtech MF ČR,
- vypořádání primárních aukcí a splatnost emisí státních cenných papírů,
- oběživo (na základě pravidelného měsíčního vývoje) a
- ostatní čistá aktiva;

b) měnověpolitických faktorů vývoje likvidity:

- splatnost automatických facilit (zápůjční facilit, depozitní facilit) a
- splatnost repo operací.

Předpověď poptávky po rezervách je sestavována na základě:

- stanovené výše povinných minimálních rezerv (PMR) a hladiny volných rezerv odpovídající požadovanému vývoji krátkodobých úrokových sazeb mezibankovního peněžního trhu a
- propočtu rozdílu mezi skutečnou výší rezerv za uplynulé období (od počátku probíhajícího cyklu PMR) a průměrnou cílovou poptávkou po rezervách pro dané 14-ti denní období pro zbývající počet dnů cyklu.

Nástroje ČNB

Nástroje používané ČNB při realizaci měnové politiky jsou plně harmonizovány s instrumenty ECB.

Hlavním nástrojem byly dvoutýdenní a tříměsíční repo operace. Hodnotu 2-týdenní repo sazby určovala bankovní rada, sazba používaná pro tříměsíční repo operace byla stanovována s ohledem na aktuální sazbu, za kterou byla v době vyhlášení tendru obchodována korunová depozita na mezibankovním trhu. Repo operace ČNB používala s cílem udržet krátkodobé úrokové sazby na požadované úrovni, a to prostřednictvím stažení přebytečné likvidity (na rozdíl od např. ECB, která chybějící likviditu dodává). Dvoutýdenní repo tendry byly vyhlášovány denně a vypořádávány valutou

stejného dne, tříměsíční repo tendry byly vyhlášovány každé úterý a vypořádávány valutou spot.

Dalším nástrojem ČNB byly automatické facility. Jednalo se o zápůjční a depozitní facilitu. Sazba pro zápůjční facilitu (lombardní sazba) a sazba pro depozitní facilitu (diskontní sazba) tvořily koridor, ve kterém se pohybovala jak dvoutýdenní repo sazba, tak krátkodobé sazby peněžního trhu. Při automatické zápůjční facilitě ČNB půjčovala bankám na jeden den finanční prostředky oproti zajištění převodem cenných papírů (státní pokladniční poukázky, poukázky ČNB). Při depozitní facilitě měly banky možnost uložit si u ČNB prostředky na jeden den bez zajištění.

U další skupiny nástrojů – dolaďovacích operací – se jednalo o individuální operace na peněžním trhu (depozitním a repo), devizovém trhu a trhu cenných papírů za tržní ceny a za tržních podmínek. Použití těchto operací bylo výjimečné.

V rámci strukturálních operací ČNB vydávala svoje poukázky, které byly ČNB používány jako vhodné zajištění pro operace na volném trhu (jak repo tak zápůjční facilitu), stejně tak jako bankami k zajištění úvěru poskytovaného bankám v průběhu dne (dále jen intraday úvěr). Obchody s poukázkami ČNB byly vypořádávány v systému TKD.

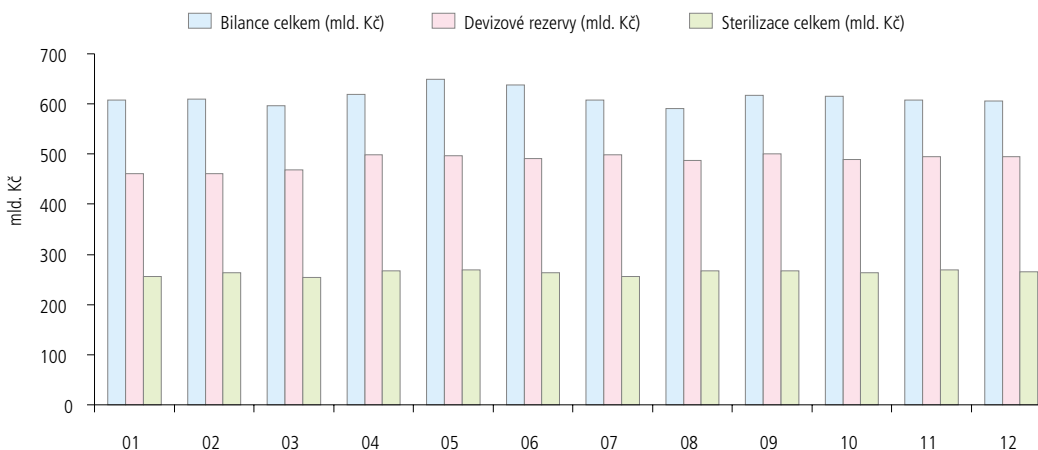
V roce 1999 došlo k postupnému snížení sazby PMR ze 7,5% až na 2%, což potenciálně mohlo ohrozit plynulost provádění mezibankovního platebního styku v Zúčtovacím centru ČNB. Proto ČNB začala poskytovat bankám možnost čerpání intraday úvěrů zajištěných cennými papíry. Za poskytnutí tohoto úvěru si ČNB neúčtovala žádný úrok. V případě nesplacení intraday úvěru na konci dne došlo k automatické změně v zápůjční facilitu.

Posledním z nástrojů ČNB byly povinné minimální rezervy. Jejich sazba v roce 2000 činila 2% z primárních závazků se splatností do 5 let, nebyly úročeny a bylo povoleno průměrování zůstatků. Udržovací období činilo 14 dnů a končilo každou druhou středu.

Správa devizových rezerv

Správa devizových rezerv je jednou z nejdůležitějších činností ČNB. Devizové rezervy tvoří významnou část bilance ČNB. Ke konci roku 2000 byla velikost rezerv 14,1 mld. EUR (tj. 13,1 mld. USD a 494,8 mld. Kč). Výnos z nich je jedním z nejvýznamnějších příjmů. Z grafu V.1 je patrné srovnání velikosti bilance ČNB s velikostí devizových rezerv. V grafu je též pro srovnání uveden objem sterilizace (náklady na měnové operace tvoří největší část výdajů ČNB).

GRAF V.1 BILANCE ČNB

Zásady správy devizových rezerv

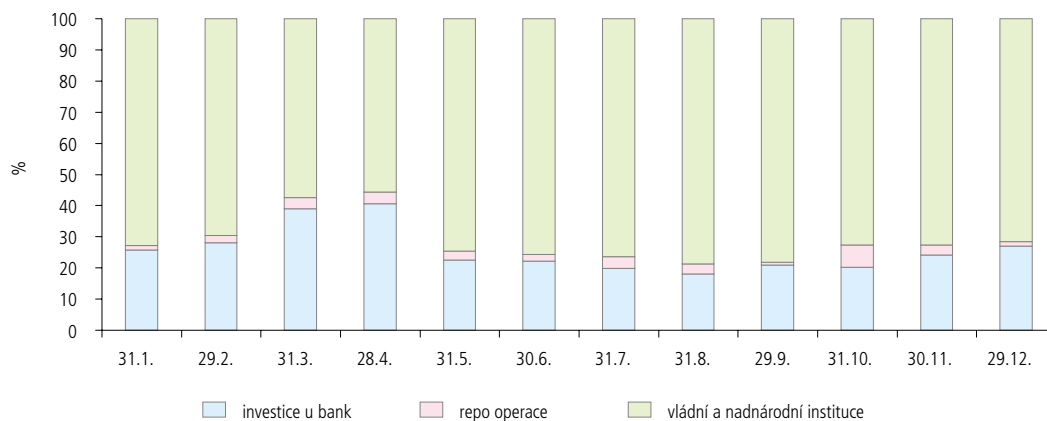
Devizové rezervy jsou investovány do vysoce kvalitních a likvidních aktiv (vládní příp. agenturní dluhopisy, pohledávky vůči vybraným bankám apod.). Maximální doba splatnosti investic je v případě vládních dluhopisů 10 let, v případě bankovních aktiv 3 až 6 měsíců. V roce 2000 se mírně zvětšil objem prostředků, svěřených do správy externích správců aktiv (z 1 % na cca 2,5 % devizových rezerv). Tato portfolia slouží především k ověření některých nových postupů, které ČNB zvažuje pro zavedení do vlastního instrumentaria, a pro možnost srovnání vlastní správy devizových rezerv s vnějším nezávislým správcem. Portfolia podléhají stejným pravidlům pro měření výkonnosti jako portfolia interní. Interně spravované devizové rezervy jsou spravovány v rámci několika portfolií podle rezervních měn. Těmi jsou v současné době EUR a USD. Měnová struktura devizových rezerv se v průběhu roku 2000 změnila a na konci roku 2000 devizové rezervy obsahovaly 72,8 % EUR a 27,2 % USD. Tento poměr byl nastaven s ohledem na několik faktorů. Především se jednalo o diverzifikaci investic (vedenou snahou po co nejstabilnějším výnosu), dále byl zohledněn charakter domácího devizového trhu, kde nejdůležitější měnou je EUR. Při správě portfolií není dovoleno přijímat měnové riziko.

Výše zmíněná portfolia jsou spravována podle definovaných referenčních portfolií (tzv. benchmarků), která vyjadřují neutrální investiční strategii ČNB. Skutečný výnos portfolií je denně porovnáván s teoretickým výnosem benchmarku a tak je měřena úspěšnost správců portfolií. Při nastavování parametrů benchmarků byla nejdůležitějším hlediskem snaha určit takový benchmark, aby v žádném tříměsíčním období portfolio nezaznamenalo ztrátu. Vycházelo se přitom z historických dat z finančních trhů. Hlavním parametrem, který ČNB používá k měření velikosti přijímaného úrokového rizika, je durace. Ta byla na základě výše zmíněných analýz stanovena na 0,75 roku. Maximální splatnost investic použitých při správě devizových rezerv nepřesáhla 9 let.

Dalším důležitým pohledem na správu devizových rezerv je hledisko přijímaného kreditního rizika. ČNB v zásadě investuje pouze do finančních instrumentů emitovaných buď vybranými bankami nebo vládami či vládními agenturami některých zemí. Všichni emitenti přitom musí být ze zemí OECD a hlavním kritériem pro výběr je jejich rating. Kromě toho je také část rezerv investována v kolateralizovaných operacích (jedná se

o obchody typu repo, reverzní repo). Graf V.2 uvádí přehled investic z pohledu kreditního rizika. Z grafu je dobře patrné, že podstatná část investic směřovala do dluhopisů emitovaných vládami a nadnárodními institucemi.

GRAF V.2 KREDITNÍ ALOKACE (V %)

Výnos správy devizových rezerv

Jak bylo zmíněno výše, výnos devizových rezerv se měří absolutně i relativně vůči referenčním portfoliím.

Jako nejvhodnější pro měření absolutní výnosnosti devizových rezerv se nabízí výnos jednotlivých portfolií v EUR a USD, očištěný o externí peněžní toky. Pro shrnutí jsou tyto výnosy zváženy relativní velikostí těchto portfolií. Za rok 2000 dosáhl tento výnos 4,35 % pro EUR portfolio a 7,05 % pro USD portfolio, což odpovídá vývoji úrokových sazeb na příslušných trzích. Celkový vážený výnos pro celé rezervy byl 5,07 %. Relativní výnos je měřen jako rozdíl výnosu skutečného portfolia proti výnosu referenčního portfolia. V případě EUR portfolia byl tento výnos nad benchmark 0,14 %, v případě USD portfolia 0,12 %.

VI. BANKOVNÍ SEKTOR A BANKOVNÍ DOHLED

VI. BANKOVNÍ SEKTOR
A BANKOVNÍ
DOHLED

PAMĚTNÍ STŘÍBRNÁ MINCE VYDANÁ
ke 200. výročí České mše vánoční Jakuba Jana Ryby
AUTOR: ak. soch. LADISLAV KOZÁK

Bankovní sektor byl v roce 2000 ovlivňován zejména začínajícím oživením ekonomiky, pokračujícím procesem privatizace státních podílů v rozhodujících bankách a řešení situace v Investiční a Poštovní bance. První dva faktory přispěly ke stabilitě bankovního sektoru, která se projevila v řadě pozitivních trendů zejména v oblasti kapitálového vybavení bank a kvality úvěrového portfolia. Došlo i k dílčím zlepšením institucionálního rámce především u zákonů dotýkajících se postavení věřitele. Praktický dopad však bude možné pozorovat až v delším časovém horizontu. Bankovní dohled se v roce 2000 soustředil zejména na další harmonizaci legislativní základny a regulace bankovního podnikání s právem Evropského společenství a na zvyšování souladu uplatňovaných postupů a metod s praxí obvyklou v rozvinutých zemích.

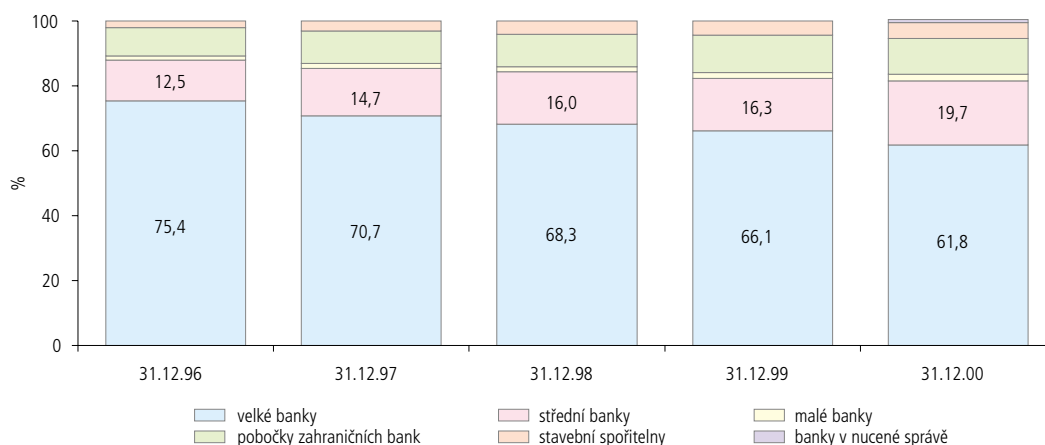
VI. 1 BANKOVNÍ SEKTOR

63

K 31. 12. 2000 působilo v České republice 40 bank a poboček zahraničních bank. Ve srovnání s koncem roku 1999 se jejich počet snížil o dvě banky v souvislosti s integrací Erste Bank Sparkassen do České spořitelny a s rozhodnutím Banky Haná ukončit podnikání v bankovníctví. V průběhu června 2000 se Investiční a Poštovní banka dostala do akutní krize likvidity, která byla způsobena především prudkým a rozsáhlým poklesem primárních vkladů banky, a do vážných potíží v platební schopnosti. Nevůle vrcholového vedení banky navrhnout a prosazovat (a akcionářů přijmout a realizovat) účinná opatření k řešení této krize včetně jejích příčin, a také systémový význam banky pro stabilitu bankovního sektoru vedly k tomu, že vyhrocená situace banky musela být dne 16. 6. 2000 řešena zavedením nucené správy. Po vyhodnocení celkového stavu hospodaření banky a získání předchozího souhlasu České národní banky správce pověřený výkonem nucené správy uzavřel smlouvu o prodeji podniku Investiční a Poštovní banky Československé obchodní bance. Proces privatizace státních podílů pokračoval v roce 2000 dokončením prodeje České spořitelny rakouské Erste Bank Sparkassen. Privatizace Komerční banky byla započata a její dokončení se očekává v průběhu roku 2001.

Pokračující proces privatizace ovlivnil vlastnickou strukturu bankovního sektoru z hlediska podílu zahraničního kapitálu. Z celkového počtu 40 bank bylo 16 bank s rozhodující zahraniční majetkovou účastí a 10 poboček zahraničních bank, v 9 bankách drží rozhodující podíl české subjekty a v 5 bankách převažuje státní účast vč. měst a obcí. K 31. 12. 2000 se na celkovém objemu základního jmění (bez poboček zahraničních bank) podílel zahraniční kapitál 54,5 %. Ke stejnému datu banky s rozhodující zahraniční účastí (nad 50 %) a pobočky zahraničních bank spravovaly 65,8 % celkové bilanční sumy bankovního sektoru. Po dokončení privatizace Komerční banky se bude tento podíl blížit 90 %.

Jedním z podstatných trendů ve vývoji bankovního sektoru je posilování koncentrace, která se projevuje vznikem silné skupiny bank střední velikosti. K tomuto procesu přispívá na jedné straně zvyšující se aktivita těchto bank, na druhé straně i uskutečněné nebo připravované fúze, které váží na stejné aktivity mateřských bank nebo vyplývají z privatizace velkých bank. Průměrná velikost banky v České republice k 31. 12. 2000 činila 68,0 mld. Kč (bilanční suma), což je o 8,1 mld. Kč více než v roce 1999 a o 15,1 mld. Kč více než v roce 1998. Podíl středních bank na celkovém objemu bilanční sumy bankovního sektoru se proti konci roku 1999 zvýšil o 3,3 bodu na 19,7 %. Na druhé straně se snížil ve stejném období podíl velkých bank o 4,3 bodu na 61,8 % k 31. 12. 2000.

Bilanční suma bank v České republice k 31.12.2000 vzrostla proti konci roku 1999 o 8,2 % na 2 719,1 mld. Kč. Převažující činností bank v České republice zůstává poskytování úvěrů. Jejich celkový objem v hrubé hodnotě (tj. před započtením opravných položek) k 31. 12. 2000 dosáhl 1 073,3 mld. Kč, tj. 39,5 % z celkových aktiv. Důvodem snížení celkového objemu hrubých úvěrů o 1,1 % proti konci roku 1999 byla především nižší úvěrová aktivita některých bank vyplývající ze zvýšené obezřetnosti při poskytování nových úvěrů vzhledem k přetrvávající vysoké úrovni úvěrového rizika v české ekonomice. K poklesu úvěrové aktivity došlo zejména ve skupině velkých bank, ostatní skupiny bank, zvláště pak zahraniční banky a pobočky zahraničních bank, stále vykazují růst objemu úvěrů.

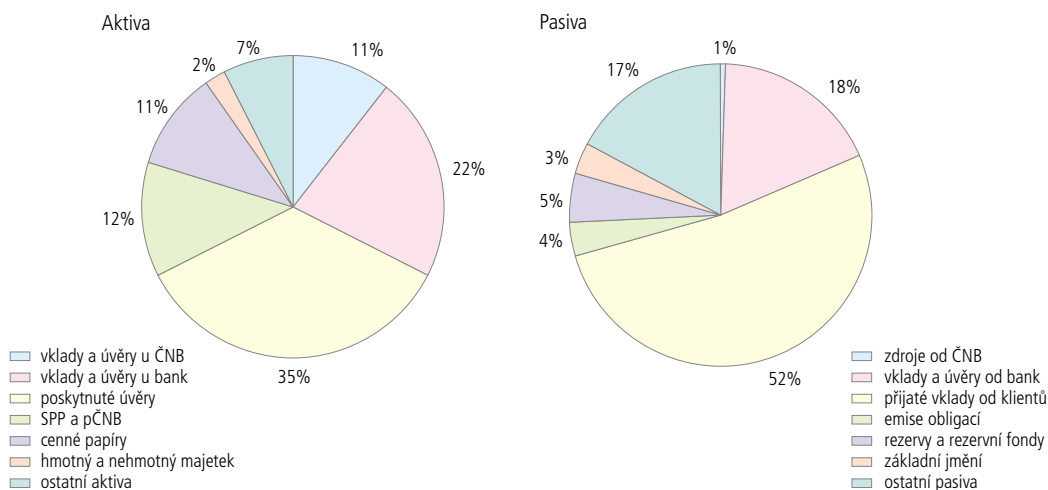
Hlavním problémem bankovního sektoru stále zůstává kvalita úvěrového portfolia. K 31. 12. 2000 představovaly klasifikované úvěry bankovního sektoru bez Konsolidační banky a bank v nucené správě 254,7 mld. Kč, tj. 29,5 % z celkového objemu poskytnutých úvěrů. Ve srovnání s koncem roku 1999 se tento objem snížil o 12,5 %. Tento pokles však byl důsledkem převodu úvěrů z velkých bank do Konsolidační banky resp. do jejích dceřiných společností a zaúčtování čisté hodnoty úvěrů při prodeji IPB ČSOB. K dílčímu reálnému nárůstu klasifikovaných úvěrů dochází zejména u některých velkých bank, u ostatních bank v sektoru objem klasifikovaných úvěrů zpravidla stagnuje resp. klesá.

Ve struktuře klasifikovaných úvěrů zauímají nejvyšší podíl ztrátové úvěry s 35,0 % na jejich celkovém objemu a sledované úvěry s 33,1 %. Zatímco podíl ztrátových úvěrů se postupně snižuje (proti konci roku 1999 o 6,6 bodu, proti konci roku 1998 o 15,5 bodu), podíl sledovaných úvěrů postupně roste (o 1,4 bodu, resp. o 10,3 bodu). Vysoký podíl sledovaných úvěrů s nízkou mírou úvěrového rizika je odrazem zvýšené obezřetnosti bank; na snižování podílu ztrátových úvěrů má rozhodující podíl očišťování portfolií bank před jejich privatizací.

Celkový objem opravných položek a rezerv určených ke krytí ztrát z úvěrového portfolia k 31. 12. 2000 dosáhl 76,6 mld. Kč, tj. 65,2 % z celkového objemu vážené klasifikace, která představuje součet rizikových objemů jednotlivých typů klasifikovaných úvěrů (5 % sledovaných, 10 % nestandardních, 50 % pochybných a 100 % ztrátových úvěrů). Zbývající část vážené klasifikace je kryta vybraným zajištěním, které ještě zhruba o 15 mld. Kč převyšuje celkovou hodnotu vážené klasifikace.

GRAF VI.2 STRUKTURA AKTIV A PASIV BANKOVNÍHO SEKTORU K 31.12.2000

(banky s licencí k 31. 12. 2000)

Nedostatek kvalifikované poptávky po úvěrech vedl banky ke zvyšování objemu rychle likvidních aktiv, tj. vkladů a úvěrů od bank, státních pokladničních poukázek a poukázek ČNB, běžných účtů u bank a pokladní hotovosti. Jejich objem k 31. 12. 2000 dosáhl 675,6 mld. Kč, což představuje 24,9 % z celkového objemu bilanční sumy. Objem rychle likvidních aktiv neustále roste (proti stejnému období loňského roku o 9,7 %), stejně jako jejich podíl na aktivech (o 0,4 bodu). Objem vkladů uložených v jiných bankách k 31. 12. 2000 dosáhl 591,5 mld. Kč, tj. o 3,3 % více než k 31. 12. 1999. Celkový objem cenných papírů (bez SPP a poukázek ČNB) v portfoliu bank k 31. 12. 2000 dosáhl 288,6 mld. Kč, tj. o 33,0 % více než ve stejném období loňského roku. K nárůstu objemu cenných papírů dochází zejména ve skupinách velkých bank a stavebních spořitelén.

Rozhodujícím zdrojem pro bankovní aktivity jsou vklady klientů, jejichž objem k 31. 12. 2000 dosáhl 1 408,2 mld. Kč. Ve srovnání se stejným obdobím předcházejícího roku se vklady klientů zvýšily o 7,1 %, což představuje o 2 body nižší dynamiku růstu proti roku 1999. Vklady klientů představují zhruba polovinu celkové bilanční sumy bankovního sektoru. Zdroje z mezibankovního trhu k 31. 12. 2000 činily 488,2 mld. Kč a proti stejnému období roku 1999 se snížily o 0,8 % v souvislosti s nižší potřebou doplňování zdrojů ve vazbě na omezenou úvěrovou aktivitu. Stále více se banky zapojují i do derivátových operací, jejichž objem v nominální hodnotě k 31. 12. 2000 dosáhl 2 197,2 mld. Kč, tj. o 27,0 % více než v předchozím roce. V porovnání s celkovou bilanční sumou představovaly derivátové operace 80,8 %, což je o 12,0 bodu více než na konci roku 1999.

Zisk z bankovní činnosti (bez Konsolidační banky) k 31. 12. 2000 dosáhl 80,1 mld. Kč, což je pouze 88,7 % hodnoty dosažené v předcházejícím roce. Pokles zisku z bankovní činnosti je ovlivněn poklesem úrokového zisku a vyplývá zejména ze snižování celkové úrovně úrokových sazeb. Na všeobecné provozní náklady v roce 2000 banky vynaložily 52,6 mld. Kč, tj. o 3 % více než v roce 1999. Banky věnují úrovni provozních nákladů značnou pozornost, která se promítá zejména do optimalizace pobočkových sítí a redukce počtu pracovníků. K 31. 12. 2000 vykázaly banky čistý zisk v celkové výši 15 mld. Kč.

Komplexním vyjádřením síly bankovního sektoru je ukazatel kapitálové přiměřenosti, který hodnotí kapitálové vybavení bank ve vztahu ke struktuře a rizikovosti jejich aktivit. Od dubna 2000 kapitálová přiměřenost zahrnuje nejen úvěrové riziko, ale i riziko tržní. Kapitálová přiměřenost bankovního sektoru (bez Konsolidační banky) k 31. 12. 2000 dosáhla 14,9 %, což bylo o 1,3 bodu více než k 31. 12. 1999. K stejnému datu všechny banky splňovaly minimální limit 8 %, přičemž kapitálovou přiměřenost nižší než 10 % vykazala jedna banka a kapitálovou přiměřenost nižší než 12 % pouze 6 bank z celkového počtu 30 bank.

VI. 2 ČINNOST BANKOVNÍHO DOHLEDU

Činnost bankovního dohledu v roce 2000 se soustředila na další zdokonalování regulačního rámce v zájmu harmonizace s právem Evropského společenství a z kvalitňování postupů a metod bankovního dohledu při dohledu na dálku a na místě tak, aby co nejvíce odpovídaly mezinárodní praxi vyjádřené v Základních principech efektivního bankovního dohledu vydaných Basilejským výborem pro bankovní dohled při BIS.

Metodická činnost

V průběhu roku 2000 se činnost bankovního dohledu ČNB v metodické oblasti soustředila zejména na dopracování novely zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů s cílem dokončit harmonizaci legislativní základny s příslušnými platnými direktivami Evropské komise týkajícími se bankovního sektoru. Z obsahového hlediska se jednalo zejména o rozšíření konsolidovaného dohledu na finanční holdingové společnosti a smíšené holdingy, doplnění některých podmínek týkajících se licenčního procesu, zvýšení limitu pro odškodnění z Fondu pojištění vkladů na 15 tis. EUR resp. na 20 tis. EUR po vstupu do EU a rozšíření pojištění na devizové vklady, ustanovení o jednotné bankovní licenci datem vstupu do EU, umožnění provozování registru úvěrů v rámci ČNB apod. Navržená novela však nebyla v závěru roku 2000 Parlamentem České republiky schválena a bude znovu projednávána v průběhu roku 2001.

V dubnu 2000 nabylo účinnosti opatření ČNB o kapitálové přiměřenosti zahrnující úvěrové a tržní riziko, které bylo schváleno v roce 1999. Pro banky toto opatření znamenalo další kvalitativní posun v měření a řízení rizik. Kromě úpravy kapitálového krytí úvěrového a tržního rizika opatření obsahuje limity úvěrové angažovanosti a limity pro otevřené devizové pozice. Před účinností opatření byly v hlavních bankách provedeny informační návštěvy s cílem ověřit připravenost bank na implementaci opatření po stránce organizační, metodické a technické. S využitím námětů od bank byla v r. 2000 vydána novela opatření, která řešila některé technické aspekty počtu kapitálových požadavků.

Pozornost byla v roce 2000 věnována také zpracování vnitřních postupů a pravidel, která upravují činnosti bankovního dohledu vůči bankám. Vypracování vnitřních manuálů upravujících postup při vydávání nového a změně stávajícího povolení působit jako banka, schvalování změny majetkového podílu na bance, postup banky a pobočky zahraniční banky v období od udělení povolení působit jako banka do zahájení činnosti významně přispělo ke zkvalitnění a zefektivnění činnosti bankovního dohledu v této oblasti. Bankovní dohled ČNB spolupracoval s Ministerstvem finan-

cí na přípravě novely zákona o účetnictví, která zpřísňuje a zpřesňuje požadavky na vedení, rozsah a průkaznost účetnictví, a na přípravě novely opatření, kterým se stanoví účtová osnova pro banky, kam byla nově zapracována zejména pravidla stanovení reálné hodnoty cenných papírů, což umožnilo zrušit od 1. 1. 2001 opatření ČNB č. 5/1999 Věstníku ČNB, o zásadách krytí ztrát ze znehodnocení cenných papírů a majetkových podílů opravnými položkami.

Výkon bankovního dohledu

V oblasti praktického výkonu se bankovní dohled ČNB zaměřil zejména na posílení kontrolní činnosti na místě v bankách (komplexní kontroly, informační návštěvy), na standardizaci postupů při hodnocení finanční situace bank a na přijímání nápravných opatření vůči bankám v rámci dohledu na dálku.

V souladu se svými zákonnými kompetencemi bankovní dohled vydal v roce 2000 celkem 21 správních rozhodnutí (zejména změny povolení působit jako banka, nabytí majetkového podílu na bankách, prodeje podniku nebo jeho části, zavedení nucené správy a odnětí bankovní licence) a dalších 114 rozhodnutí mimo správní řízení (vyjádření k návrhům na auditory bank, schválení struktury akcionářů před valnými hromadami, souhlasy se započítáváním podřízeného dluhu do kapitálu a schválení konsolidačních celků bank). Vyjádření bankovního dohledu k osobám navrhovaným do vedoucích funkcí v bankách bylo vydáno ve 32 případech, a to na základě posouzení příslušných písemných podkladů a většinou též provedení pohovorů. Standardní nápravná opatření byla uplatněna u 12 bank a spočívala zejména v požadavku na odstranění nedostatků v činnosti bank.

V rámci kontrolní činnosti bylo v roce 2000 provedeno 11 kontrol na místě, z toho 9 komplexních a 2 dílčí. Tyto kontroly se stále více zaměřují zejména na posouzení kvality systému řízení rizik a vnitřního kontrolního systému. Informační návštěvy se uskutečnily v roce 2000 v 30 bankách a byly zaměřeny zejména na strategii a hospodářské výsledky bank, dílčí prověrky úvěrového portfolia, funkčnost kontrolních mechanismů, plnění uložených opatření k nápravě nedostatků, přípravu kontrol na místě apod. Obdobně probíhala v uplynulém období jednání s vrcholovým vedením bank, v případě problémů bank byla tato jednání uskutečňována v pravidelných intervalech.

Mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce bankovního dohledu ČNB se podobně jako v předcházejících letech soustředila na bilaterální kontakty s bankovními dohledy zemí, které mají pobočky nebo dceřiné společnosti v České republice a naopak, s cílem prohlubovat kontakty v zájmu zajištění harmonizace legislativní základny a postupů bankovního dohledu s evropským právem a mezinárodní praxí. Snahou je připravit a později, po vstupu novely zákona o bankách v platnost, podepsat se všemi partnery Memorandum of Understanding o vzájemné spolupráci. Kontakty s bankovními dohledy jiných zemí probíhaly zatím na neformální úrovni s výjimkou Slovenské republiky, kde je dohoda o spolupráci podepsána.

Významnou formou mezinárodní spolupráce je účast bankovního dohledu ČNB v pracovních skupinách Basilejského výboru pro bankovní dohled při BIS, které se zaměřují na další zdokonalování základních principů bankovního dohledu, na nový koncept kapitálové přiměřenosti, který zejména zpřesňuje měření úvěrového rizika, na zvýšení transparentnosti bankovního podnikání apod.

V rámci zajištění souladu regulatorních pravidel i používaných metod a postupů bankovního dohledu při dohlížení nad fungováním bankovního sektoru s praxí zemí Evropské unie se v závěru roku 1999 Česká národní banka zapojila do projektu Evropské unie EU-Institution Building Programme (twinning). Tento zhruba dvouletý projekt zahrnuje bankovní dohled a pojišťovnictví a jeho hlavním cílem je pomoci při přizpůsobování základních oblastí českého finančního sektoru právním standardům Evropské unie a zvýšit jeho komplexnost, efektivnost a soulad s požadavky Evropské unie. V části bankovníctví pokrývá projekt oblast řízení tržního rizika, dohled na konsolidovaném základě, stanovení individuálních kapitálových požadavků podle rizikového profilu banky, analýzu finanční pozice banky, obecné metody dohlídek na místě a specifické postupy (manuály) pro jednotlivé oblasti vč. informačních technologií. Ze strany Evropské unie zajišťuje tento projekt Ministerstvo financí Spolkové republiky Německo a německý bankovní dohled ve spolupráci Národní bankou Řecka.

V závěru roku 2000 se ČNB rovněž zapojila do projektu Mezinárodního měnového fondu a Světové banky pod názvem Financial Sector Assessment Programme (FSAP). Cílem tohoto projektu je celkové hodnocení síly a stability finančního sektoru České republiky, jehož součástí je i bankovní sektor. V první fázi se společná mise Mezinárodního měnového fondu a Světové banky soustředila v oblasti bankovníctví zejména na posouzení souladu současné úrovně bankovní legislativy a praxe bankovního dohledu se Základními principy efektivního bankovního dohledu. Hlavním cílem programu je vymezit ty oblasti, které je nezbytné dále harmonizovat s evropským právem a mezinárodními standardy resp. ty oblasti, které představují slabá místa pro dlouhodobou stabilitu bankovního sektoru jako celku i jednotlivých bank.

Spolupráce s regulátory v České republice

Rozvoj dohledu na konsolidovaném základě klade vyšší nároky na spolupráci jednotlivých regulátorů subjektů působících na finančním trhu. V podmínkách České republiky jde zejména o spolupráci mezi ČNB, která zodpovídá za regulaci bankovního sektoru, Ministerstvem financí, které reguluje činnost pojišťoven a penzijních fondů, a Komisí pro cenné papíry zodpovídající za dohled nad obchodníky s cennými papíry. Vzájemná spolupráce je založena na třístranné dohodě o spolupráci mezi těmito subjekty, která byla podepsána v roce 1998. Praktická spolupráce má především charakter výměny informací o regulovaných subjektech (např. licenční řízení, vstupy akcionářů, nápravná opatření, kontroly). S cílem zintenzívnit vzájemnou spolupráci iniciovala ČNB vznik pracovních skupin k těmto základním tématům: konsolidovaný dohled, výkon dohledu, zveřejňování dat, licencování. Úkolem skupin je podporovat vzájemné porozumění existujícím pravidlům platným v ostatních regulovaných oblastech, standardizaci těchto pravidel a spolupráci při dohledu nad regulovanými subjekty-členy konsolidované skupiny.

Centrální registr úvěrů

Bankovní sektor České republiky je v současné době výrazně vystaven úvěrovému riziku, tj. riziku nesplácení poskytnutých úvěrů. Jednou z možností limitování úvěrového rizika, která je používána v řadě zemí, je centrální registr úvěrů, který umožňuje bankám získávat informace o bonitě a úvěrovém zatížení jejich klientů. Proto se ČNB v květnu 2000 s cílem přispět ke zvýšení stability bankovního sektoru rozhodla vytvořit a provozovat Centrální registr podnikatelských úvěrů. Přípravovaný registr je založen na povinné účasti všech bank a poboček zahraničních bank působících v České republice a umožní vzájemnou výměnu informací o celkovém úvěrovém zatížení vč.

podrozvahových pohledávek a rozsahu nesplácených úvěrů poskytnutých právníckým osobám a fyzickým osobám – podnikatelům mezi bankami a pobočkami zahraničních bank. Tento projekt by měl přispět ke zlepšení procesu řízení úvěrového rizika v bankách a doplnit komerční aktivity v oblasti úvěrových registrů fyzických osob. Centrální registr úvěrů by měl začít fungovat ve 4. čtvrtletí 2001, pokud budou splněny potřebné legislativní předpoklady navrhované v novele zákona o bankách.

I. Vývoj aktiv a pasiv bankovního sektoru

(za banky s platnou licencí k 31.12. 2000 vč. poboček bank v zahraničí)

	31.12.97	31.12.98	31.12.99	2000			
				31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
Aktiva v mil. Kč							
Pokladní hodnoty	26 060	26 397	36 903	27 852	29 877	30 730	34 782
Vklady a úvěry u ČNB	187 338	265 998	274 204	291 897	290 907	298 759	289 676
z toho povinné minimální rezervy	84 984	85 739	28 019	29 134	29 559	30 336	28 442
Vklady a úvěry u bank	480 202	492 213	572 856	584 606	564 925	641 787	591 546
v tom: běžné účty	18 592	18 055	23 206	8 390	14 009	24 986	7 954
termínované vklady	389 369	386 705	407 313	394 742	390 243	458 053	416 444
poskytnuté úvěry	72 241	87 453	142 337	181 474	160 673	158 749	167 148
Státní pokladniční poukázky	38 434	52 925	80 532	85 373	76 138	81 280	97 543
Pokladniční poukázky ČNB	90 008	158 770	201 900	236 300	240 593	244 135	234 374
Poskytnuté úvěry	990 447	1 000 111	943 881	951 294	948 029	962 626	952 738
v tom: klientům	969 853	972 366	910 714	914 294	905 940	906 345	886 689
republikovým a místním orgánům	20 594	27 745	33 167	37 000	42 090	56 280	66 049
Cenné papíry k obchodování	95 935	95 152	75 336	69 599	43 223	41 066	92 736
z toho: obligace	86 475	91 320	72 409	61 609	38 227	32 589	38 466
majetkové cenné papíry	9 461	3 832	2 927	7 990	4 995	8 476	54 270
Dlouhodobé finanční investice	90 830	92 759	122 221	150 752	187 332	191 999	197 387
Hmotný a nehmotný majetek	60 802	62 309	62 782	62 037	61 681	61 536	60 625
Ostatní aktiva	112 758	102 620	142 606	140 729	141 396	159 229	167 668
Aktiva celkem	2 172 815	2 349 254	2 513 221	2 600 438	2 584 102	2 713 146	2 719 074
Pasiva v mil. Kč							
Zdroje od ČNB	73 807	52 843	33 764	17 920	19 310	16 549	18 342
Vklady a úvěry od bank	507 525	504 005	492 039	512 122	476 457	536 591	488 213
v tom: běžné účty	19 548	12 196	10 017	13 966	11 710	16 806	7 717
termínované vklady	365 786	341 946	303 586	283 599	260 336	332 453	308 450
přijaté úvěry	122 191	149 863	178 436	214 557	204 411	187 331	172 046
Přijaté vklady	1 099 580	1 205 317	1 314 557	1 332 201	1 325 675	1 365 549	1 408 183
v tom: od klientů	1 047 916	1 148 550	1 256 719	1 265 195	1 261 530	1 303 754	1 355 125
od republikových a místních orgánů	50 318	54 803	54 597	63 129	60 569	58 934	50 828
vkladové certifikáty	1 346	1 964	3 242	3 877	3 576	2 861	2 231
Emise obligací	92 024	92 588	98 495	99 812	93 440	100 605	102 094
Rezervy	39 487	40 416	45 326	48 478	51 767	53 163	64 786
Rezervní fondy	72 255	73 931	67 105	67 496	60 319	60 401	60 260
Kapitálové fondy	19 369	33 967	12 958	13 023	7 242	7 384	17 893
Základní jmění	61 117	69 754	86 914	89 665	90 330	89 756	89 111
Ostatní pasiva	207 651	276 433	362 063	419 722	459 562	483 148	470 191
Pasiva celkem	2 172 815	2 349 254	2 513 221	2 600 438	2 584 102	2 713 146	2 719 074
Podrozvahová aktiva v mil. Kč							
Podrozvahová aktiva celkem	1 192 389	1 888 839	2 069 465	2 468 145	2 560 805	2 685 722	2 825 960
v tom : pohledávky z pevných termínových operací	830 983	1 385 187	1 644 587	1 717 264	1 890 763	1 883 888	2 115 996
pohledávky z opčních operací	30 932	84 508	85 578	108 901	104 962	102 668	81 200

II. Vývoj a struktura výnosů a nákladů bankovního sektoru

(za banky s platnou licenci k 31. 12. 2000 vč. poboček bank v zahraničí bez Konsolidační banky)

	31.12.97	31.12.98	31.12.99	2000			
				31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
Absolutně v mil. Kč							
Úrokové výnosy	169 400	206 711	153 550	33 451	66 713	99 944	132 387
Úrokové náklady	129 458	141 316	96 858	20 733	40 641	60 371	79 008
Úrokový zisk	39 942	65 395	56 692	12 718	26 071	39 573	53 380
Přijaté poplatky a provize	13 170	16 949	19 959	5 154	10 712	16 080	22 853
Zaplacené poplatky a provize	1 576	4 130	5 320	1 295	2 860	3 825	5 625
Zisk z poplatků a provizí	11 594	12 819	14 639	3 859	7 853	12 255	17 229
Úrokový zisk vč. poplatků a provizí	51 537	78 214	71 331	16 577	33 924	51 828	70 608
Zisk z cenných papírů	21 835	3 105	5 735	1 007	-674	-1 022	-583
Zisk z devizových operací	12 600	10 784	10 080	2 968	4 507	7 910	10 437
Zisk z derivátových operací	x	1 593	1 773	-748	657	-257	-1 226
Zisk z ostatních finančních operací	1 203	2 813	1 351	314	471	595	867
Zisk z bankovní činnosti	87 175	96 510	90 271	20 118	38 886	59 053	80 104
Všeobecné provozní náklady	41 786	47 520	51 067	11 453	24 988	37 629	52 586
Tvorba rezerv a opravných položek (čistá)	28 359	14 067	87	-13 583	-42 104	-39 556	-37 501
Ostatní provozní výnosy (náklady)	-18 009	-42 048	-46 304	-16 912	-22 894	-25 052	-27 163
Hrubý provozní zisk	-979	-7 126	-7 187	5 336	33 108	35 928	37 855
Mimořádné výnosy (náklady)	689	2 967	2 700	-746	-26 654	-25 506	-24 998
Hrubý zisk před zdaněním	-289	-4 158	-4 487	4 590	6 454	10 423	12 857
Daně	1 077	3 072	1 085	2 104	2 287	2 993	-2 099
Čistý zisk	-1 367	-7 231	-5 572	2 486	4 167	7 429	14 956
Relativně v %¹⁾							
Zisk z bankovní činnosti k aktivům v %	4,58	4,55	3,90	3,43	3,30	3,31	3,33
Čistý zisk k aktivům v %	(0,07)	(0,39)	(0,24)	0,42	0,35	0,42	0,62
Čistý zisk k vlastnímu kapitálu v %	(1,20)	(5,74)	(4,32)	7,54	6,61	7,82	11,89
Výnosnost úvěrů v %	11,82	11,71	7,81	6,84	6,86	6,84	6,73
Nákladovost vkladů v %	8,04	8,17	5,17	4,44	4,37	4,30	4,17
Úrokové rozpětí v %	3,79	3,53	2,63	2,40	2,49	2,54	2,56
Počet bankovních míst	1 942	2 106	2 005	1 972	1 906	1 924	1 821
Počet pracovníků v bank. sektoru	50 233	51 079	48 924	48 700	48 162	45 632	44 932
Na 1 pracovníka připadá v tis. Kč							
bilanční sumy	40 672	43 231	47 369	48 777	48 840	54 402	55 892
zisku z bankovní činnosti	1 735	1 889	1 845	1 652	1 615	1 725	1 783
čistého zisku	-27	-142	-114	204	173	217	333
provozních nákladů	832	926	1 044	941	1 038	1 099	1 170

1) V jednotlivých čtvrtletích roku 2000 jsou údaje přepočteny na roční základ

III. Vybrané ukazatele oběžného podnikání bankovního sektoru

(za banky s platnou licenci k 31. 12. 2000 vč. poboček bank v zahraničí bez Konsolidační banky)

	31.12.97	31.12.98	31.12.99	2000			
				31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
Kapitálová příměření¹⁾							
Kapitál v mil. Kč	105 892	126 047	133 155	136 944	122 898	126 725	124 379
Kapitálové požadavky k bankovnímu portfoliu v mil. Kč	x	x	x	x	55 345	56 700	62 245
Kapitálové požadavky k obchodnímu portfoliu v mil. Kč	x	x	x	x	3 962	3 936	4 783
Kapitálová příměření v %	9,66	12,10	13,59	14,02	16,58	16,72	14,85
Kvalita úvěrového portfolia²⁾							
Klasifikované úvěry celkem v mil. Kč	261 225	258 004	291 061	246 147	243 927	243 302	254 705
v tom: sledované	60 519	58 721	92 124	89 683	88 368	84 292	84 171
nestandardní	26 261	33 427	39 379	32 556	36 787	36 788	55 263
pochybné	28 579	35 538	38 433	31 894	32 367	33 387	26 205
ztrátové	145 866	130 318	121 125	92 014	86 406	88 835	89 066
Podíl klasifikovaných úvěrů na úvěrech celkem v %	26,70	26,45	32,15	28,55	28,48	28,07	29,47
Vážená klasifikace celkem v mil. Kč	168 434	157 708	152 823	118 685	114 353	117 099	117 426
Podíl vážené klasifikace na úvěrech celkem v %	17,21	16,17	16,88	13,76	13,35	13,51	13,59
Vážená klasifikace po zohlednění zajištění v mil. Kč	91 609	88 779	98 817	81 369	52 674	52 604	61 094
Rezervy a opravné položky v mil. Kč	102 892	107 995	103 783	93 180	91 260	93 713	76 573
Přebytek (+) resp. nedostatek (-) rezerv a opravných položek a zajištění v mil. Kč	11 283	19 216	4 966	11 811	38 586	41 109	15 479
Krytí vážené klasifikace rezervami a opravnými položkami v %	61,09	68,48	67,91	78,51	79,81	80,03	65,21
Likvidita							
Rychle likvidní aktiva v mil. Kč ³⁾	347 648	510 616	611 116	636 531	640 677	653 707	669 155
Rychle likvidní aktiva k aktivům celkem v %	17,02	23,12	26,37	26,80	27,43	26,51	26,82
Rychle likvidní aktiva k vkladům klientů celkem v %	31,77	42,50	46,65	48,26	48,86	48,34	47,92
Kumulativní netto rozvahová pozice vč. podrozvahy do 3 měsíců k aktivům celkem v % ⁴⁾	0,59	-1,44	-2,27	-2,14	-4,52	-1,21	-5,45

1) bez poboček zahraničních bank

2) klasifikované úvěry poskytnuté klientům, správním orgánům a bankám

3) pokladniční hodnoty, vklady u ČNB, běžné účty u jiných bank, státní a jiné pokladniční poukázky

4) po odečtení 80 % neterminovaných vkladů

Poznámka: Veškeré údaje jsou pouze za banky s povolením působit jako banka k 31.12.2000. Údaje za rok 2000 jsou neauditované podle stavu k 20.4.2001.

Údaje publikované později proto mohou být odlišné.

VII. PENĚŽNÍ OBĚH,
BANKOVKY A MINCE,
SPRÁVA ZÁSOB
ZLATA

VII. PENĚŽNÍ OBĚH,
BANKOVKY A MINCE,
SPRÁVA ZÁSOB
ZLATA

PAMĚTNÍ STŘÍBRNÁ MINCE VYDANÁ
k 650. výročí založení University Karlovy v Praze

AUTOR: ak. soch. MAJKA WICHNEROVÁ

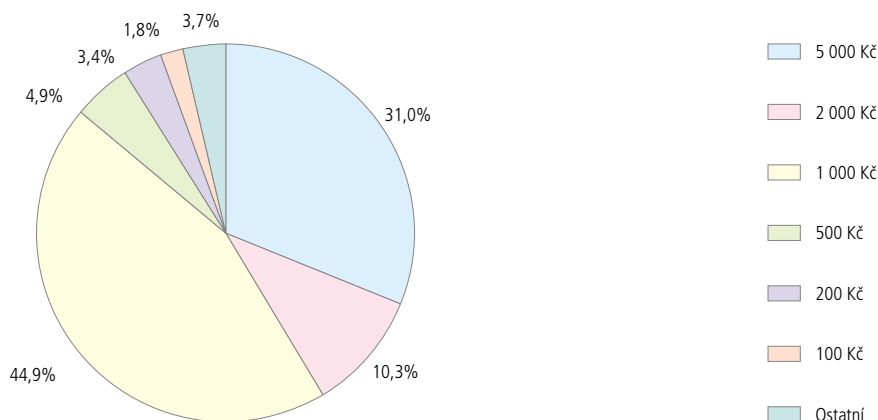
Hotovostní peněžní oběh a struktura oběživa

V porovnání s rokem 1999 se hodnota oběživa zvýšila o 7 % (13,1 mld. Kč). Vývoj výše oběživa byl však od června jiný než v předcházejících letech, a to v souvislosti s uvalením nucené správy na jednu z největších bank v zemi. V průběhu jednoho týdne vzrostlo oběživo ze 183,9 mld. Kč o 27,9 mld. Kč na 211,8 mld. Kč. V porovnání s údaji ke stejnému datu z předcházejícího roku se jeho hladina zvýšila o 46,7 mld. Kč, tj. o cca 28 %. V další části roku se situace postupně zklidnila a ke konci roku výše oběživa klesla na 197 mld. Kč.

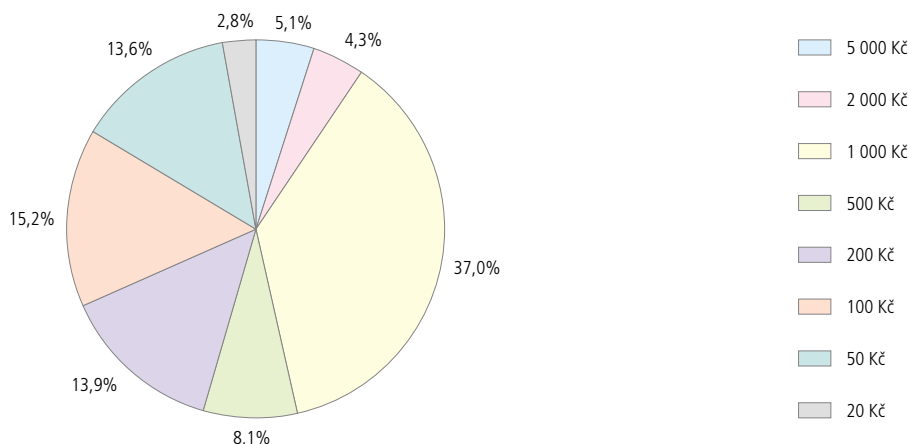
Struktura oběživa se výrazně změnila po přechodu bankomatů České spořitelny, a.s., která je největším provozovatelem bankomatů v České republice, na jiné nominální hodnoty. Bankovky 100 Kč a 500 Kč byly nahrazeny bankovkami 200 Kč a 1000 Kč. Největší rozdíl se projevil u nominální hodnoty 500 Kč. Podíl této bankovky na celkovém oběživu v korunovém vyjádření se snížil z 9,8 % na 4,9 %. Mírně (z 2,2 % na 1,8 %) klesl podíl bankovek 100 Kč. Vzrostl naopak podíl bankovek 1000 Kč z 40,9 % na 44,9 % a bankovek 200 Kč z 2,7 % na 3,4 %.

Strukturu oběživa k 31. prosinci 2000 v korunovém i kuzovém vyjádření ukazují následující grafy.

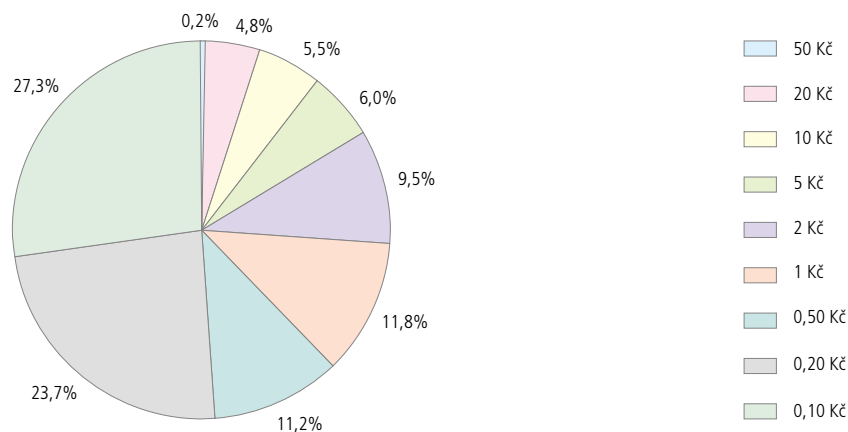
GRAF VII.1 STRUKTURA OBĚŽIVA V KČ

GRAF VII.2 STRUKTURA BANKOVEK V OBĚHU V KUSECH

GRAF VII.3 STRUKTURA MINCÍ V OBĚHU V KUSECH

74

Emisní činnost

12. ledna 2000 vydala Česká národní banka do oběhu příležitostné desetikorunové a dvacetikorunové mince vzoru 2000 s motivem vztahujícím se k přelomu tisíciletí na rubové straně. Nové vzory bankovek emitovány nebyly.

Pamětních stříbrných dvousetkorun bylo v roce 2000 vydáno pět, a to 17. května ke 100. výročí narození Vítězslava Nezvala, 21. června k 700. výročí měnové reformy Václava II. a zahájení ražby pražského groše, 13. září k zasedání Mezinárodního měnového fondu a Skupiny Světové banky v Praze, 4. října ke 150. výročí narození a 100. výročí úmrtí Zdeňka Fibicha a 29. listopadu k počátku nového tisíciletí. Všechny pamětní mince byly raženy v běžné i špičkové kvalitě. Emise zlatých pamětních mincí se v roce 2000 neuskutečnila.

K 30. červnu byla ukončena platnost pamětních stříbrných mincí vydaných bývalou Státní bankou československou, posledních zákonných platidel společné československé měny. Doba výměny u obchodních bank byla stanovena na jeden kalendářní rok, u České národní banky na dalších pět let.

V souvislosti s ukončením rekonstrukce budovy ČNB Na Příkopě a se zahájením plného provozu pobočky Praha došlo k významné změně v přebírání nově vyrobených bankovek od Státní tiskárny cenin a v jejich distribuci. Tuto činnost převzala od specializovaného pracoviště sekce peněžní ústředí ČNB v plném rozsahu pobočka Praha. Zatímco kontrola nově vyrobených bankovek specializovaným pracovištěm ústředí probíhala ručně, v pobočce Praha je zpracování bankovek a jejich kontrola plně automatizovaná a uskutečňuje se na moderních strojích ACCS5641.

Přehled padělků

V roce 2000 bylo na území České republiky zadrženo celkem 9 526 kusů padělaných a pozměněných platidel a 524 947 kusů jejich napodobenin. Přehled zadržovaných padělaných a pozměněných platidel je uveden v následující tabulce s vyznačením, zda platidla byla zadržena v oběhu nebo Policií České republiky.

TAB. VII.1 POČTY KUSŮ ZADRŽENÝCH PLATIDEL

PADĚLANÁ MĚNA	Z OBĚHU	POLICIÍ	CELKEM
CZK	1 363	3 652	5 015
USD	2 123	235	2 358
DEM	185	36	221
ITL	1 430	44	1 474
Ostatní	125	9	134
Mince CZK	206	0	206
Mince cizí	20	0	20
Pozměněné CZK	22	0	22
Pozměněné cizí	76	0	76
CELKEM	5 550	3 976	9 526

V hodnotovém vyjádření představují zadržaná padělaná a pozměněná platidla částku 31 803 727 Kč.

75

Pro lepší ochranu veřejnosti před přijetím případných padělků bankovek vyšších hodnot bylo v roce 2000 rozhodnuto o ukončení platnosti bankovek po 1000 a 5000 Kč vzoru 1993, tj. těch bankovek, jejichž padělky se vyskytovaly nejčastěji. I když je platnost těchto bankovek ukončována až k 30. červnu 2001, vyhláška o ukončení platnosti byla vydána ještě před koncem roku 2000, aby se veřejnost mohla s touto skutečností seznámit v dostatečném předstihu a naučit se znát rozdíly mezi vzorem, jehož platnost končí, a vzorem, který nadále v platnosti zůstane. Ze stejných důvodů byla v prosinci r. 2000 tiskovou konferencí zahájena osvětová kampaň k ukončení platnosti bankovek a jejich výměně.

Správa zásob zlata a ostatních drahých kovů

Dne 17. května 2000 byla Národní bance Slovenska předána zbývající část zlata ze zásob po bývalé Státní bance československé o ryzí hmotnosti 4,124.623,254 gramů. V devizových rezervách České národní banky tak k 31. 12. 2000 zůstává necelých 14 t zlata. Výrazně se však změnila jeho struktura. Zatímco ke konci roku 1999 byl poměr zlata raženého ke zlatu ve slitcích zhruba vyrovnaný, ke konci roku 2000 se poměr výrazně změnil ve prospěch zlata raženého, kterého je přibližně pětkrát více. Změna struktury zásob zlata úzce souvisí s předáním zlata Národní bance Slovenska, která požádala, aby hlavní část předávaného zlata (celkem 4 t) měla podobu slitků.

VIII. PLATEBNÍ STYK

VIII. PLATEBNÍ STYK

PAMĚTNÍ STŘÍBRNÁ MINCE VYDANÁ
ke 100. výročí narození Vítězslava Nezvala
AUTOR: ak. soch. LADISLAV KOZÁK

1900
2000
LK

Úspěšný přechod do roku 2000

Stejně jako mnoho jiných institucí používajících pro svou činnost výpočetní techniku, musela i Česká národní banka připravit veškeré své automatizované systémy na bezproblémový přechod do roku 2000. Vedení České národní banky se rozhodlo vytvořit i po legislativní stránce prostor, který by mohl být využit na řešení případných problémů v souvislosti s přechodem systémů do roku 2000 jak v centrální bance, tak i v jednotlivých bankách. Koncem roku 1999 byla vydána Vyhláška č. 248/1999 Sb., o zastavení mezibankovního platebního styku ve dnech 31. 12. 1999 a 3. 1. 2000. S uspokojením je možné konstatovat, že veškeré systémy centrální banky, včetně systémů platebního styku, v této nejednoduché zkoušce bez výjimky obstály.

Spolupráce s mezinárodními institucemi

Česká národní banka sleduje s velkou pozorností dění na poli mezibankovního domácího i mezistátního zúčtování plateb i cenných papírů. I s ohledem na snahu České republiky stát se členem Evropské unie a později i členem Evropské měnové unie spolupracuje ČNB zejména s Evropskou centrální bankou, která věnuje oblasti platebního styku nemalou pozornost.

Dalším okruhem otázek, které se staly aktuální díky moderním technologiím, jsou otázky spojené se systémy zajišťujícími zúčtování cenných papírů. Na základě společné iniciativy Banky pro mezinárodní platby (BIS, Bank for International Settlements) a Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry (IOSCO, International Organization of Securities Commissions) byla založena pracovní skupina, jejímž úkolem je sepsat doporučení, která by dnes měly výše uvedené systémy splňovat. K přímé účasti v této pracovní skupině, která sdružuje experty z 18 států světa, byl přizván i zástupce České národní banky. Výsledky práce této Task Force on Securities Settlement Systems byly počátkem roku předloženy všem centrálním bankám a komisím pro cenné papíry k veřejné diskusi.

Mezibankovní platební styk

Systém mezibankovního platebního styku České národní banky zajišťuje realizaci veškerých převodů mezibankovních transakcí v České republice, a to jak co do výše částek, tak i z pohledu toho, zda je iniciátorem platby sama banka, či její klient. Systém nejenom zajišťuje veškeré převody, ale zároveň kontroluje, zda banky mají u centrální banky na uvedené převody dostatečné krytí. Nekryté převody systém zadržuje. V případě, že banka nezajistí dostatek likvidity ani do konce daného účetního dne, systém transakce bance plátce vrátí.

I v roce 2000 podnikala Česká národní banka veškeré kroky k tomu, aby bylo provozování systému trvalé, nepřerušitelné a zároveň bezpečné, vědoma si toho, že kolaps systému by zasáhl celé hospodářství státu. Ze strany centrální banky byl dokončen projekt, jehož cílem je zavést nový standard zabezpečení veškerých dat v oblasti mezibankovního zúčtování. Výsledky projektu byly prezentovány všem bankám působícím v České republice s tím, že je předpoklad v průběhu roku 2001 uvést nový systém zabezpečení do rutinního zpracování.

Druhým projektem, který byl na poli technologie mezibankovního zúčtování v České národní bance v roce 2000 dokončen, je projekt nové možnosti předávání dat v reálném čase. I v tomto případě budou bankám představeny požadavky, které na ně bude

systém klást. Možnost využití prvními uživateli je předpokládána po nutných testech během roku 2001.

V roce 2000 pokračoval v oblasti mezibankovního zúčtování trend minulých let: i nadále stoupaly počty položek, které systémem procházejí. V uvedeném roce šlo o více než 905 000 položek v průměru denně. Těmito transakcemi bylo převáděno průměrně 385 mld. Kč. Svého denního historického maxima systém dosáhl v polovině dubna počtem 2.240.240 položek za jediný den. V polovině března bylo během jediného dne převedeno více než 621 mld. Kč za jeden den. V součtu za celý rok zajišťoval systém bezporuchové zúčtování 225 628 tisíc transakcí v celkové hodnotě 96,1 bilionu Kč.

TAB. VIII.1 VÝVOJ POČTU POLOŽEK A OBRATŮ V MEZIBANKOVNÍM PLATEBNÍM STYKU V ROCE 2000

MĚSÍC	POČET POLOŽEK/MĚSÍC (V MIL.KS)	SUMA OBRATŮ/MĚSÍC (V BIL. KČ)
leden	16,9	7,542
únor	17,4	8,529
březen	18,2	9,005
duben	18,0	7,424
květen	19,5	8,355
červen	19,0	8,881
červenec	18,2	7,230
srpen	18,5	8,419
září	18,1	7,171
říjen	20,1	8,250
listopad	20,1	7,674
prosinec	21,6	7,650

Systém pro podporu trhu krátkodobých dluhopisů

Česká národní banka vede registr krátkodobých dluhopisů, tedy dluhopisů se splatností do 1 roku. Tato povinnost je jí dána zákonem. Na podporu trhu s uvedeným typem dluhopisů provozuje centrální banka systém TKD. Příjemci účastníci zmíněného systému je většina bank působících v ČR. V jeho registru jsou především registrovány státní pokladniční poukázky, tedy nástroj, který slouží k překlenování krátkodobé potřeby likvidity státního rozpočtu pro pokrytí okamžitých rozdílů mezi příjmy a výdaji. Dále jsou registrovány a obchodovány poukázky ČNB – nástroj ČNB, který slouží k ovlivňování výše volné likvidity na mezibankovním trhu. Systém registroval v roce 2000 cenné papíry v objemu průměrně kolem 250 mld. Kč, za jeden měsíc dojde běžně k převodům cenných papírů v objemu přesahujícím 1,9 bilionu Kč.

Během roku 2000 došlo ke stabilizaci výše tzv. intraday úvěrů, které Česká národní banka poskytuje na základě kolaterálů právě v podobě krátkodobých cenných papírů. Průměrná výše se pohybovala okolo 30 mld. Kč denně. Tyto prostředky umožňují velice plynulý provoz systému mezibankovního zúčtování.

Systém TKD je v dnešní podobě provozován od poloviny roku 1995. Přesto, že základní principy systému jsou na moderní úrovni (systém zajišťuje v reálném čase převody cenných papírů na principu DVP (delivery-versus-payment, dodávka papírů proti jejich zaplacení), je nutné konstatovat, že možnosti dnešních informačních technologií, stejně jako požadavky na funkčnost systému, jsou dnes v mnohém ohledu jiné. Proto Česká národní banka přistoupila k realizaci nového projektu, jehož cílem je opět zvýšit úroveň všech funkcí systému, jeho kapacitu i bezpečnost.

Systém účetnictví a platebního styku ČNB

Na základě historického vývoje, ustanovení zákona o ČNB a ustanovení nově přijatého zákona 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech je centrální banka bankou, ve které jsou vedeny a spravovány veškeré účty státního rozpočtu. Kromě toho jsou systémem ABO, systémem účetnictví a platebního styku ČNB, účetně vedeny i vlastní prostředky centrální banky (např. devizové rezervy, povinné minimální rezervy bank, vydané hotovosti, tedy veškeré její závazky a pohledávky).

Vzhledem k uvedeným faktům je systém ABO systémem zajišťujícím denně zpracování poměrně velkého množství údajů: v průměru přes 100 000 položek denně (se špičkami přes 220 000 položek) a s denními obraty přes 1 bilion Kč (se špičkami dosahujícími dvojnásobek této hodnoty). Z charakteru položek – daně, sociální platby, důchody, výplaty mezd státních zaměstnanců aj. – je zřejmá důležitost uvedeného systému.

Česká národní banka si je vědoma nutnosti velké stability provozu celého systému ABO, který probíhá jak v jejím ústředí, tak na pobočkách. I v roce 2000 probíhal projekt s označením ABO2, jehož cílem je zvýšení rychlosti zúčtování (cíle účtování v reálném čase), zvýšení bezpečnosti a funkčnosti.

IX. POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ
PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB.,
O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU
K INFORMACÍM

IX. POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ
PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB.,
O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU
K INFORMACÍM

PAMĚTNÍ STRÍBRNÁ MINCE VYDANÁ

k 1000. výročí úmrtí sv. Vojtěcha

AUTOR: ak. soch. LADISLAV KOZÁK

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č.106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM (DÁLE JEN „ZÁKON“)

Postup ČNB při plnění úkolů vyplývajících ze zákona je vymezen vnitřními pokyny, kterými se stanoví zásady a postup pro vyřizování žádostí o poskytnutí informací.

ČNB poskytuje informace podle zákona žadateli na základě žádosti nebo zveřejněním.

A) Informace poskytnuté v roce 2000 na základě žádosti:

1. Počet podaných žádostí o informace podle zákona:
V roce 2000 přijala a vyřídila ČNB jednu písemnou žádost o informaci podle zákona. Tato žádost se týkala informace o rozhodnutí ČNB ve věci zamítnutí rozkladu podaného proti rozhodnutí ČNB o zavedení nucené správy v Investiční a Poštovní bance, a.s..
2. Počet podaných odvolání proti rozhodnutí:
Žádné.
3. Opis podstatných částí každého rozsudku soudu:
Žádný.
4. Výsledky řízení o sankcích za nedodržování zákona:
Žádné.
5. Další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona:
 - ČNB poskytuje informace ve smyslu § 2 odst. 2 zákona v případech, pokud rozhoduje o právech, právech chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy. Tuto zákonnou povinnost má ČNB pouze v souvislosti se správními řízeními, která vykonává podle zákona o ČNB, zákona o bankách a devizového zákona. ČNB poskytuje informace o konkrétním správním řízení, je-li toto řízení skončeno pravomocným rozhodnutím po nabytí účinnosti zákona, to je po 1.lednu 2000. Co se týče rozsahu informací poskytovaných v souvislosti s konkrétním správním řízením někomu jinému než účastníkovi tohoto řízení, je omezen na informace, uvedené ve výroku rozhodnutí,
 - Většina písemných nebo telefonických žádostí o informace jde za rámec právní úpravy zákona. V roce 2000 zodpověděla ČNB 575 těchto písemných dotazů veřejnosti.

B) Informace poskytované zveřejněním:

ČNB zveřejňuje informace se smyslu § 5 odst. 1 a 2 zákona jednak na informačních tabulích v sídle ústředí a poboček ČNB na místech přístupných v otvírací době veřejnosti a též na své internetové stránce http://www.cnb.cz/_o_cnb/co_je_cnb.htm pod názvem „ Informace o České národní bance“ v tomto znění:

1. Česká národní banka (dále jen "ČNB") je ústřední bankou České republiky.
2. ČNB je zřízena zákonem České národní rady č. 6/1993 Sb., o České národní bance a provádí svou činnost v souladu s tímto zákonem, zákonem č.21/1992 Sb., o bankách, zákonem č. 219/1995 Sb. a v souladu s dalšími právními předpisy.

3. Hlavním cílem ČNB je zabezpečovat cenovou stabilitu.
4. ČNB je povinna podávat Poslanecké sněmovně nejméně dvakrát ročně k projednání zprávu o měnovém vývoji a nejpozději do tří měsíců po skončení kalendářního roku předkládat Poslanecké sněmovně k projednání roční zprávu o výsledku svého hospodaření.
5. ČNB je povinna informovat nejméně jednou za tři měsíce o měnovém vývoji veřejnost.
6. Nejvyšším řídicím orgánem ČNB je sedmičlenná bankovní rada, jejíž členy jmenuje na šestileté funkční období prezident republiky. Členy bankovní rady jsou guvernér, dva viceguvernéři a další čtyři vedoucí zaměstnanci ČNB. Bankovní rada určuje měnovou politiku a nástroje pro její uskutečňování, rozhoduje o zásadních měnověpolitických opatřeních ČNB a o dalších záležitostech zásadní povahy.
7. ČNB tvoří ústředí členěné na sekce v čele s řediteli sekcí, a pobočky v Praze, Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě; v čele každé pobočky je ředitel. Sekce ústředí jsou seskupeny do sedmi úseků, řízených jednotlivými členy bankovní rady.
8. ČNB je povinným subjektem ve smyslu § 2 zákona. V případech, kdy rozhoduje jako správní úřad ve správním řízení, podá informace o konkrétním správním řízení pouze tehdy, je-li toto řízení skončeno pravomocným rozhodnutím po nabytí účinnosti zákona.
9. Žadatel o informaci podává v podatelně ústředí ČNB v Praze 1, Na příkopě 28, nebo v podatelně příslušné pobočky žádost ve smyslu § 13 a 14 odst. 1 a 2 zákona. Na těchto místech lze podat i stížnost, předložit návrh, podnět či jiné podání.
10. Rozhodnutí o žádostech podle zákona se doručuje žadateli do vlastních rukou.
11. Lhůta k vyřízení žádosti činí zásadně 15 dnů od jejího přijetí ČNB. Postup ČNB při vyřizování žádosti, náležitosti rozhodnutí a možnosti odvolání proti rozhodnutí stanoví § 14 odst. 3 a § 15 a 16 zákona.
12. ČNB jedná a rozhoduje podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 60/1993 Sb., zákona č. 15/1998 Sb. a zákona č. 442/2000 Sb., dále podle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 219/1995 Sb., devizový zákon. Tyto předpisy jsou k nahlédnutí v Praze v odborné knihovně ČNB a v sekretariátech ředitelů poboček ČNB.
13. Součástí této Informace je zákon a Výroční zpráva, vydávaná každoročně jako součást Výroční zprávy ČNB ve smyslu § 18 zákona.
14. ČNB poskytuje informace podle zákona bezplatně.

X. DEVIZOVĚ LICENČNÍ ČINNOST

X. DEVIZOVĚ LICENČNÍ ČINNOST

PAMĚTNÍ STŘÍBRNÁ MINCE VYDANÁ
k 800. výročí korunovace Přemysla I. Otakara českým králem
AUTOR: ak. soch. JIŘÍ VĚNEČEK

Státní správu podle devizového zákona vykonávají ministerstvo financí a Česká národní banka. Zatímco ministerstvo financí vykonává působnost v oboru devizovém vůči ministerstvům a jiným správním úřadům, územním samosprávným celkům, rozpočtovým organizacím, státním fondům a vůči všem osobám v oblasti úvěrů poskytovaných nebo přijímaných Českou republikou, Česká národní banka vykonává všechny ostatní devizové působnosti vůči ostatním tuzemcům a cizozemcům.

Zákonné kompetence ČNB opravňují tedy k zásahům do práva soukromého a představují ingerence (vměšování) státu do závazkových vztahů mezi osobami fyzickými a osobami právními. Devizový zákon, účinný od října 1995, který zavedl směnitelnost české koruny, znamenal velký pokrok v liberalizaci peněžních i finančních vztahů se zahraničím i pro soukromé osoby, nicméně ponechal státu právo regulovat určité smluvní vztahy mezi tuzemci a cizozemci. Zmocnil však vládu, aby v souladu s rozvojem tržní ekonomiky postupně uvolňovala devizová omezení. Z iniciativy České národní banky a ministerstva financí vláda postupně zrušila požadavek devizových povolení pro poskytování úvěrů do zahraničí, k operacím se zahraničními cennými papíry a finančními deriváty, k používání zajišťovacích prostředků ve prospěch cizozemců, k jiným než přímým investicím do zahraničí a další. Nakonec bylo odstraněno i právo státu zasahovat tuzemcům do zřizování a vedení účtů v zahraničí, čímž byla ke dni 1. 1. 2001 zcela vyprázdněna kompetence České národní banky v povolování devizových aktivit tuzemců.

Tuzemcům však zůstala zachována zákonná oznamovací povinnost, která ukládá oznamovat určité v zákoně uvedené skutečnosti, týkající se určených devizových operací a devizových toků. Tato povinnost naopak má stálou důležitost, protože umožňuje České národní bance získávat statistický přehled o peněžních a kapitálových tocích pro sestavování, prognózování a monitorování vývoje devizové platební bilance.

Podnikání s devizovými hodnotami zůstává nadále regulováno, a to licencemi, udělovanými Českou národní bankou. Při udělování devizové licence přihlíží Česká národní banka podle zákona zejména k vývoji devizového hospodářství, a protože je vývoj devizového hospodářství příznivý, je především brán zřetel na technické, organizační a finanční předpoklady žadatele a na odbornou způsobilost a občanskou bezúhonnost osob, které by měly provádět obchody s devizovými hodnotami.

V roce 2000 udělila ČNB devizové licence 107 právníkům osobám, z nichž převážná většina byly licence k obchodům se zahraničními cennými papíry (47), 33 licencí bylo vydáno k jiným obchodům s devizovými hodnotami, 25 licencí k poskytování peněžních služeb, 1 licence k obchodování s finančními deriváty a 1 licence byla vydána investičnímu fondu.

V roce 1998 činil celkový počet vydaných devizových licencí 156, v roce 1999 pak 63 licencí. Předpokládaný vývoj je takový, že počet žádostí o devizové licence bude klesat, jednak proto, že trh je zčásti saturován, jednak proto, že devizové licence k obchodování s cennými papíry přešly do oboru zákona o cenných papírech a budou konzumovány v povoleních k výkonu činnosti obchodníka s cennými papíry.

Současný právní stav, který předpokládá ingerence státu již jen do obchodů s devizovými hodnotami provozovanými jako podnikání, umožňuje České národní bance, aby s větší intenzitou vykonávala devizovou kontrolu a zvyšovala tak jistotu občanů, že devizové obchody jsou vykonávány osobami, které mají řádné podnikatelské oprávnění, provádějí své podnikání s odbornou péčí, poctivě a věrohodně.

KALENDÁRIUM UDÁLOSTÍ 2000

90

12. LEDNA	ČNB uvedla do oběhu nové desetikoruny a dvacetikoruny k roku 2000
-----------	---

13. LEDNA	BR rozhodla, že od 1. února 2000 bude ČNB zveřejňovat data o vývoji vnějších ekonomických vztahů také v EUR
-----------	---

14. LEDNA	Do zrestaurovaného sousoší Genia se lvem, umístěného na střeše ČNB, byla vrácena pamětní měděná schránka, která bude znovu otevřena zhruba za 50 let; zástupci ČNB do schránky přidali dvě sady mincí s motivy Prahy a vstupu ČR do NATO, současné bankovky, pamětní list, fotografie a výstřižky z tisku vztahující se k rekonstrukci budovy banky a fotografie členů bankovní rady
-----------	--

27. LEDNA	ČNB zvýšila odhad čisté inflace na konci r. 2000 na 2,5%-4,1%
-----------	---

9. ÚNORA	Vláda schválila harmonizační novelu zákona o ČNB
----------	--

23. ÚNORA	Poslanecká sněmovna propustila novelu zákona o ČNB do druhého čtení a přikázala ji k projednání rozpočtovému výboru
-----------	---

23. BŘEZNA	Rozpočtový výbor Poslanecké sněmovny přerušil projednávání novely zákona o ČNB
------------	--

30. BŘEZNA	ČNB intervenovala na oslabení kurzu koruny
------------	--

31. BŘEZNA	ČNB hospodařila v r. 1999 se ziskem 32,4 mld. Kč podle českých účetních standardů; zpráva o hospodaření ČNB byla předána Parlamentu ČR
------------	--

25. DUBNA	ČNB oznámila cíl čisté inflace pro rok 2001 mezi 2,0%-4,0%
-----------	--

27. DUBNA	ČNB snížila odhad čisté inflace na konci r. 2000 na 2,2%-3,5%
-----------	---

4. KVĚTNA	Rozpočtový výbor Poslanecké sněmovny podpořil novelu zákona o ČNB, doplněnou značným počtem pozměňovacích návrhů. Představitelé ČNB s nimi vyslovili nesouhlas
-----------	--

4. KVĚTNA	Rozpočtový výbor Poslanecké sněmovny schválil Zprávu o výsledku hospodaření ČNB za rok 1999
-----------	---

9. KVĚTNA	MMF vyzval Parlament, aby při změnách zákona o ČNB měl na paměti dodržení mezinárodně respektovaných pravidel a požadavků EU. Na tiskové konferenci to uvedl zástupce MMF Roger Nord
-----------	--

25. KVĚTNA	Poslanecká sněmovna odložila projednávání novely zákona o ČNB na červencovou schůzi
25. KVĚTNA	Bankovní rada ČNB rozhodla o zahájení prací na budování Centrálního registru úvěrů podnikatelských subjektů
5. ČERVNA	Guvernér ČNB Josef Tošovský potvrdil svoji kandidaturu na místo viceprezidenta EBRD
12. ČERVNA	Ministerstvo financí a ČNB oficiálně potvrdily, že jednají s hlavním akcionářem IPB Nomurou o situaci v IPB
16. ČERVNA	ČNB zavedla v IPB nucenou správu
18. ČERVNA	S IPB bylo zahájeno řízení o odnětí licence působit jako banka
19. ČERVNA	Prodej aktiv a pasiv IPB Československé obchodní bance
30. ČERVNA	ČNB přijala rozklad podaný představenstvem IPB proti rozhodnutí uvalit na IPB nucenou správu
14. ČERVENCE	Poslanecká sněmovna schválila novelu zákona o ČNB
27. ČERVENCE	ČNB snížila odhad čisté inflace na konci r. 2000 na 2,1%-2,9%
27. ČERVENCE	Vedoucí delegace Evropské komise v ČR R. Cibrian uvedl, že některé části navrhované novely zákona o ČNB by mohly omezit její nezávislost
4. SRPNA	Senát zamítl novelu zákona o ČNB
23. SRPNA	Vláda schválila novelu Ústavy, ze které vyjmula definici hlavního cíle ČNB, který byl v rozporu s právem EU
25. SRPNA	ČNB oznámila ukončení platnosti pětistícových a tisícových bankovek vzoru 1993 od 1. července 2001
26. -28. ZÁŘÍ	Zasedání MMF a SSB v Praze; nepokoje v ulicích města iniciované odpůrci globalizace zejména ze zahraničí
5. ŘÍJNA	Guvernér ČNB Josef Tošovský stáhl svoji kandidaturu na post viceprezidenta EBRD
20. ŘÍJNA	Poslanecká sněmovna propustila do druhého čtení vládní novelu Ústavy, jejímž hlavním cílem je vypustit z Ústavy cíl ČNB, definovaný péčí o stabilitu měny

26. ŘÍJNA	ČNB zvýšila odhad čisté inflace na konci r.2000 na 3,3%-3,8%
27. ŘÍJNA	Poslanecká sněmovna přehlasovala senátní veto a schválila novelu zákona o ČNB v původním znění
30. ŘÍJNA	Prezident Václav Havel odmítl podepsat novelu zákona o ČNB a vrátil ji Poslanecké sněmovně
31. ŘÍJNA	Guvernér ČNB Josef Tošovský podal demisi ke dni 30. listopadu 2000, prezident Václav Havel ji přijal. Spolu s Josefem Tošovským odchází ke stejnému datu z funkce člena bankovní rady i Miroslav Hrnčíř
10. LISTOPADU	Rozhodnutí ČNB o zastavení správního řízení o odnětí povolení působit jako banka vůči IP bance, a.s., (dříve Investiční a Poštovní banka, a.s.) nabylo právní moci
13. LISTOPADU	Prezident Václav Havel zahájil jednání o doplnění bankovní rady ČNB
14. LISTOPADU	Rozhodnutí ČNB, kterým se zamítá rozklad podaný proti rozhodnutí ČNB, jímž byla v IP bance, a.s., (dříve Investiční a Poštovní banka, a.s.) dne 16. 6. 2000 zavedena nucená správa, nabylo právní moci
24. LISTOPADU	Prezident Václav Havel oznámil, že novým guvernérem ČNB jmenuje viceguvernéra Zdeňka Tůmu. Další místa v bankovní radě obsadí Michaela Erbenová a Jan Frait
29. LISTOPADU	Prezident Václav Havel jmenoval s účinností od 1. prosince 2000 Zdeňka Tůmu guvernérem ČNB. Novým viceguvernérem byl jmenován člen BR Luděk Niedermayer a novými členy BR Michaela Erbenová a Jan Frait
1. PROSINCE	Bývalý guvernér ČNB Josef Tošovský se stal ředitelem Institutu finanční stability (FSI) při BIS (Banka pro mezinárodní platby v Basileji)
7. PROSINCE	Poslanecká sněmovna přehlasovala veto prezidenta republiky a schválila novelu zákona o ČNB
18. PROSINCE	Vláda se obrátila na Ústavní soud, aby posoudil nutnost spolupodpisu premiéra pod prezidentovým jmenováním guvernéra ČNB
21. PROSINCE	ČNB snížila prognózu čisté inflace pro konec r. 2001 na 2,0%-3,7%
22. PROSINCE	Prezident Václav Havel navrhl Ústavnímu soudu vypustit několik pasáží z novely zákona o ČNB

vydává:

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

kontakt:

ODBOR VEŘEJNÝCH INFORMACÍ

Tel.: 02/2441 3494
Fax: 02/2441 2179

Grafika, sazba, produkce: JEROME, s. r. o.